

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Istorie nouă pe o
străveche vatră
a siderurgiei românești

● Convorbire cu tovarășul Nicolae Bușui, prim-secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al P.C.R., președintele Consiliului popular județean.

— Se implinesc zece ani de la reorganizarea administrativ-teritorială, zece ani de cînd pe harta țării s-a profilat județul Caraș-Severin și tot zece de cînd Reșița îi este capitală. Vă rugăm, tovarășe prim-secretar Nicolae Bușui, să prezentați bilanțul acestui deceniu. Bunăoară, îl putem numi spectaculos?

— Spectaculos! — acesta este, într-adevăr, cuvîntul cel mai potrivit pentru a comprima adevărul că în acești zece ani județul Caraș-Severin a cunoscut profunde mutații calitative și cantitative în structura sa economică și socială. Ar părea curioasă această apreciere, întrucît existau aici puternice centre industriale, Reșița, Oțelul Roșu, Bocșa, Topleț, Anina, despre care multă vreme s-a crezut că au atins limita superioară a dezvoltării, că e rîndul altor localități, altor zone să ajungă la același nivel. Iată urmarea: în 1965, unitățile economice din raza actualului județ Caraș-Severin însumau o producție globală industrială ce ne situa pe locul 11 în țară; în 1970 — locul 16, iar în 1975 — locul 20! Analizînd în mod științific, obiectiv și profund, realitatea, participînd, în anul 1971, la bicentenarul „Cetății de Foc”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a constatat că Reșița, județul nostru au posibilități multiple de dezvoltare, că resursele naturale, baza tehnico-materială, pe fondul tradiției și prestigiului centrelor muncitorești, oferă un cadru favorabil pentru extinderea ramurilor de vîrf ale industriei românești: siderurgia, construcțiile de mașini, mineritul. Indicațiile și orientările deosebit de prețioase date de secretarul general al partidului au declanșat o filă cu adevărat revoluționară în istoria contemporană a județului nostru.

— Vă rugăm să vă referiți la particularitățile acestor meleaguri.

— Fieșc, să începem cu resursele naturale. Pe lângă zăcămintele cunoscute, de fier și cărbune cocsificabil, prospecțiunile din ultimii ani au demonstrat existența unor rezerve de materii prime necesare industriei noastre metalurgice și energetice, între care fierul, cuprul, bantitele, cărbunele cocsificabil, ca și șisturile bituminoase. În 1982, spre exemplu, vom produce aici aproape jumătate din necesarul de cupru al țării, reducînd astfel importul la acest metal care pe piața mondială este deosebit de costisitor. De aseme-

(Continuare în pagina 11)

TEODOR BULZA ■

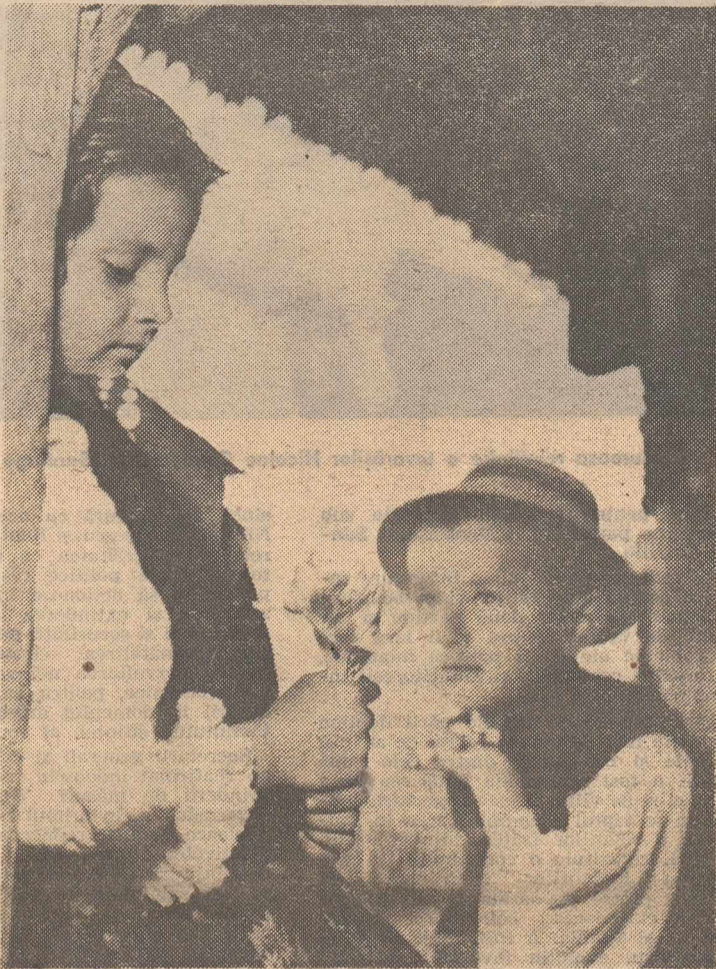
Iarăși, primăvara

Primăvara acestui an, iată, se instăpînește tot mai evident peste liniștea răvășită și fremătătoare a pămîntului, care lucrează în taină la tîmpla de aur a seminței. Flînța noastră se alătură, desigur, mereu tulburătoarelor renașteri ale naturii, dar primăvara acestui an, mai exact spus agricultura acestui al treilea an al cincinalului nostru, nu începe doar sub semnul unor astfel de gânduri și sentimente, ci și sub semnul prețioaselor îndemnuri pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a adresat țărănimii în încheierea Consfătuirii de lucru consacrată problemelor agriculturii, din 4 februarie: „Este necesar să facem o eotitură radicală în preocuparea pentru agricultură. Calitatea nouă de care am vorbit la Conferința Națională, saltul de la acumularea cantitativă la o calitate superioară, trebuie să se producă și în agricultură”. Adică, concretiza secretarul general al partidului, să transformăm într-o nouă calitate munca tuturor oamenilor care se ocupă de agricultură, a organelor agricole, a organelor de partid, a cooperativelor și celorlalte unități agricole. Sub acest imperativ inițiale zile de primăvară marchează ca o fundamentală dovadă a înnoirii, efortul stăruitor de a face totul pentru ca, începînd chiar din acest an, să se realizeze un spor substanțial al producției agricole atât vegetale, cit și animaliere.

Începută încă din toamna anului trecut, campania agricolă din această primăvară continuă cu executarea în ritm susținut a arăturilor, a însămînțării neapărat în timpul optim a porumbului, astfel încît să se asigure, pe suprafața indicată, și cea de-a doua cultură de porumb. Se va urmări cu atenția cuvenită, adică maximă, asigurarea densității ridicate de fire de plante la hectar, indicator de bază pentru atingerea în acest an a obiectivelor ce stau în fața agriculturii vegetale. Pretutindeni, în satele pe care le-am văzut în aceste zile ni s-a vorbit despre măsurile luate pentru folosirea cu maximum de eficiență a parcului de mașini agricole, avîndu-se în vedere că în acest sector sînt încă multe resurse la care nu s-a apelat îndeajuns. O atenție deosebită va fi acordată realizării integrale a bazei furajere, fără de care dezvoltarea sectorului zootehnic nu este posibilă. Amenajarea într-o adevărată schimbare de optică se ilustrează în toate domeniile muncii cîmpului: în legumicultură, pomicultură și viticultură, în zootehnie, unde pornind de la marile sarcini stabilite prin analize de amănunt, au fost depistate mari posibilități și resurse de creștere continuă a recoltelor, a producției agricole.

Consfătuirea din februarie, dedicată problemelor din agricultură, a elaborat un amplu plan de măsuri pe care l-am regăsit pînă la cele din urmă detalii, în dezbaterile adunărilor generale ale cooperativelor din comunele și satele țării. Oamenii pămîntului, țărăni cooperatori, au cumpănit în fel și chip bătălia de primăvară a acestui an, au făcut-o cu teinicie, cu pricepere, cu dorința nestrămutată de a nu cedepeți nici un efort pentru îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate. I-am ascultat, în timpul dezbaterilor, pe vrednicii oameni ai pămîntului, și felul cum, în aceste zile, cînd primăvara se instăpînește tot mai evident peste ogoarele țării, au trecut la fapte, adică la muncă, ne dă convingerea că anul 1978, an hotărîtor al cincinalului în curs, va fi totodată și anul recoltelor record. Frumoasă primăvară.

VICTOR NIȚĂ ■

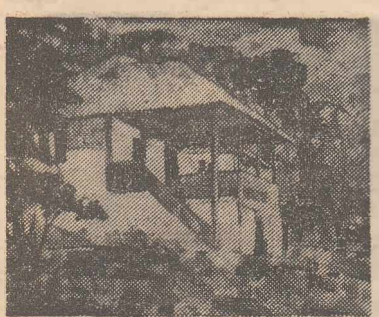

„Vine, vine primăvara”... Fotografie de RUDOLF WAGNER

DIN CUPRINS :

■ Viața lui Simion Danche sau munca pînă la capăt ■ Fiecare lucru de apă să producă pește! ■ Manualele pentru liceele de specialitate ■ O idee de aur, interesează pe cineva? ■ Mărturiile unui arheologic de excepție ■ Metanolul — un înlocuitor al benzinei ■ Spărgătorii de vagoane.

● Un colectiv de specialiști de la Institutul de cercetări și proiectări pentru minereuri și metalurgie neferoasă din Baia Mare a inventat un material care înlocuiește oțelul, numit, pur și simplu, „Material antiabraziv și anticorosiv” (invenția se referă, firește, la procedeul de elaborare). În ciuda faptului că materialul poartă acest nume, el asigură, numai în industria minieră, o economie anuală de oțel de peste 60 de milioane lei.

● Opt artiști plastici au expus în două săli ale Muzeului satului 100 de tablouri. Sursa de inspirație: chiar muzeul care le găzduiește.

● Teodor Corciu, din comuna Prundu Bîrgăului, a ținut-o într-un băut din zori și pînă în seară, iar cînd se ținea mai bine pe picioare și nu-i mai ajungea pămîntul, asta cam pe la două noaptea, s-a urcat

ACTUALITATEA

pe stîlpul de înaltă tensiune din fața casei. Avea doar 44 de ani.

● Sătenii din Popeni, județul Botoșani, și-au construit prin contribuție proprie un punct sanitar

● Printre acțiunile temeinic organizată, lucrătorii silvici de la ocolul Călimănești au prins cu îndemnare (dar mai ales cu plasele) cinci capre negre, care au luat imediat drumul țarcurilor de acclimatizare. Ceva mai tîrziu, după efectuarea stagiului de țarc, caprele cu pricina vor pleca spre Muntele Cozia, repopulînd acest loc care, de peste 50 de ani, nu mai găzduise un asemenea vinat viou.

● Într-un fost depozit, constructorii de prefabricate din beton din Craiova au pus în funcțiune o nouă și modernă linie tehnologică, dimensionată pentru o producție anuală de 1000 de apartamente.

● Soția lui Ion Sandu, lucrător la depoul București-Triaș, se afla în mare pericol, fiindu-i necesară o importantă cantitate de sînge. Treisprezece tovarășii de muncă de-ai lui Ion Sandu și-au oferit imediat sîngele pentru salvarea soției colegului lor. Și numărul nu i-a purtat deloc ghinion.

● Minerii de la exploatarea Lupoia au extras de la începutul anului o cantitate de

cărbune cu care se poate produce energia electrică pentru fabricarea a 325.000 tone fontă.

● A început cea de a VIII-a ediție a concursului de amatori „Steaua litoralului”. Faza de presecție a debutat la căminul cultural Deleni, iar finala va avea loc, firește, la Constanța.

● Constantin N. Nicolae din Tîrgoviște a găsit într-o jumătate de piine o cheie de lacăt. Cu mai mult noroc găsea și lacătul cu ușa brutarului iresponsabil!

● La întreprinderea sibiană „7 Noiembrie” se află în rodaj o mașină unicat ce execută benzile de elastic pentru ciropii pantalon și ai cărei parametri tehnico-funcționali (e vorba de utilaj, desigur) sînt comparabili cu realizările similare din alte țări.

● Patru porci au „arat” o bună parte din terenul pentru cultura de cereale păioase al C.A.P. Spini, fără ca cineva să sesizeze paguba. Dar dacă rimătoarele sînt cumva productive, propunem să li se atașeze și niște pluguri și să facă treaba ca lumea.

● Pe platforma Combinatului siderurgic de la Galați a început să producă, în cadrul probelor tehnologice, prima dintre cele două benzi ale fabricii de aglomerare nr. 2. Obiectivul, dotat aproape în întregime cu utilaje fabricate în țară, va permite furnalului nr. 5 să funcționeze cit mai aproape de parametrii proiectați.

Țara e totul

O, s-ar putea să credeți că-i un torent de lapte, că țara-i numai piine, lăsată pentru noi, vă înșelați, prieteni, e viață peste moarte și multă oboseală și multe nevoi

țara e și tristețe, de ce să nu o spunem, de ce să credem țara doar raiul pe pămînt, și țara-i și durere pe care o mai punem pe seama umezelii și-a toamnelor cu vînt

dar totodată țara e luptă și e soare, e scut pătat cu sînge și vise de eroi țara e o iubire ce încă ne mai doare este un dor de jertfă rămas adînc în noi

țara e și izbîndă și graiul ei, firește și zbor și devenire și tot ce va urma, țara e și conștiința ce pururi se-nnoiește istorie pe care tot noi o vom crea

țara e timp ce curge cu morții și cu viii, pendulă uriașă bătînd înspre zenit, ev comunist arată cadranele cîmpiei și munții noștri vechii, de aur și argint

de-aceia zic eu, țara nu-i numai ce se vede nu-i numai para dulce ce o visează unii, ea e întii o luptă și-o dragoste ce crede în om și-n demnitate și-n adevărul lumii.

MIHAI DUȚESCU ■

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Și în săptămâna 8-15 martie, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit și a avut convorbiri cu personalități politice și reprezentanți de prestigiu ai vieții internaționale, în cadrul cărora au fost abordate probleme ale relațiilor bilaterale și s-au examinat o serie de aspecte ale actualității mondiale. Asemenea dialoguri, urmăriți cu vie atenție și deosebit interes de opinia publică din țara noastră, reprezintă expresia firească a politicii internaționale a Republicii Socialiste România, o politică de pace, prietenie și colaborare cu toate popoarele, de participare activă la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, oferă pulsul dinamic și realismului politicii noastre externe.

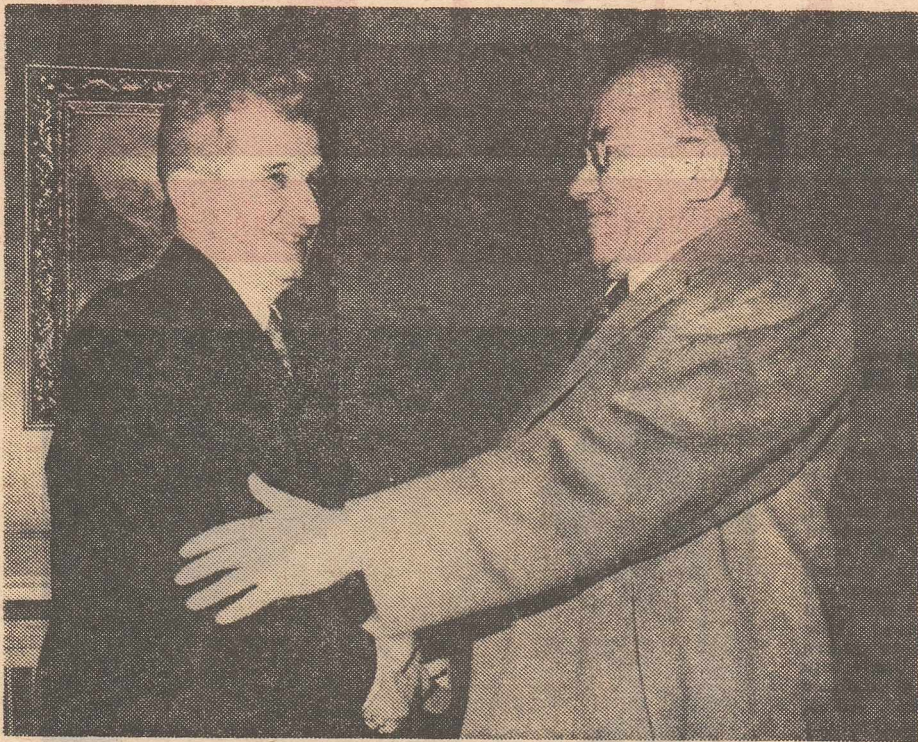
Consemnăm, deci, faptul că în după-amiaza zilei de 8 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Kim Jong Nam, membru supleant al Comitetului Politic, secretar al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, trimis personal al secretarului general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele R. P. D. Coreene, tovarășul Kim Ir Sen. Tovarășul Kim Jong Nam a înmănat cu acest prilej tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj de prietenie din partea tovarășului Kim Ir Sen, transmițând totodată caldul salut și cele mai bune urări de noi succese, de multă sănătate și putere de muncă din partea secretarului general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, iar poporul român noi victorii în activitatea pe care o desfășoară sub conducerea P.C.R. pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism. Mulțumind pentru mesaj, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat pe oaspete să transmită tovarășului Kim Ir Sen un salut cordial, iar poporul coreean cele mai bune urări de progres și bunăstare, de noi succese în construcția socialistă.

În timpul convorbirii, a fost exprimată solidaritatea deplină a Partidului Comunist Român, a guvernului și poporului român față de aspirațiile legitime ale poporului frate coreean de reunificare pașnică, independentă și democratică a patriei, sprijinul consecvent al Republicii Socialiste România față de propunerile și inițiativele constructive ale tovarășului Kim Ir Sen pentru a se asigura înfăptuirea acestui deziderat major. A fost manifestată deplina satisfacție față de dezvoltarea ascendentă multilaterală a relațiilor frățesti, de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, subliniindu-se în semnătatea deosebită a întâlnirilor și convorbirilor la cel mai înalt nivel român-coreean în cronică raporturilor de prietenie tradițională dintre partidele, popoarele și țările noastre.

În retrospectiva săptăminală a primirilor la secretarul general al partidului, un moment deosebit au reprezentat și întâlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania.

Transmițând secretarului general al Partidului Comunist Român, comuniștilor români, un cald salut din partea conducerii P.C. din Spania, tovarășul Santiago Carrillo și-a exprimat deosebita satisfacție de a se reîntâlni cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și a dat o înaltă apreciere sprijinului și solidarității manifestate de Partidul Comunist Român, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal față de lupta dusă de comuniștii spanioli pentru apărarea și promovarea intereselor vitale ale poporului spaniol, pentru dezvoltarea democratică și independentă a Spaniei, pentru progres economic și social.

Mulțumind pentru urările adresate poporului român de a obține sub conducerea P.C.R., în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, noi victorii pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, secretarul general al partidului nostru a transmis la rândul său conducerii P.C. din Spania, tuturor comuniștilor spanioli un salut prietenesc,

Călduroasa reîntâlnire a tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo

felicitări pentru succesele obținute sub conducerea partidului, a tovarășului Santiago Carrillo.

Intrevederea a prilejuit o informare reciprocă asupra activităților și preocupărilor actuale ale celor două partide și un schimb de vederi asupra unui larg cerc de probleme ale vieții politice mondiale, ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Exprimându-se de ambele părți deplina satisfacție față de bunele relații de strânsă prietenie și concurență dintre cele două partide, a fost reafirmată hotărârea de a se întâlni și pe viitor aceste raporturi, subliniindu-se faptul că amplificarea în continuare a relațiilor frățesti dintre P.C.R. și P.C.S. constituie o contribuție la consolidarea legăturilor tradiționale de prietenie dintre popoarele română și spaniolă, la extinderea colaborării dintre România și Spania. A fost evidențiată, în acest cadru, evoluția favorabilă a relațiilor dintre România și Spania, dorința celor două partide de a acționa pentru dezvoltarea acestor raporturi în multiple domenii, în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Schimbul de vederi în probleme internaționale a reliefat importanța pe care cele două partide o acordă transformărilor revoluționare, politice și sociale care au loc în lume, urmarea a afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a trăi libere și independente, de a-și hotâri singure soarta, fără nici un amestec din afară, de a pune capăt vechii politici de dominație și dictat, de a se dezvolta de sine stătător, într-o lume a păcii și colaborării. În acest context, s-a arătat că ascutirea contradicțiilor internaționale, intensificarea luptei pentru reimpărțirea lumii în sfere de influență și dominație constituie un grav pericol pentru pacea, libertatea și suveranitatea popoarelor. Secretarii generali ai celor două partide au relevat importanța luptei unite a maselor populare împotriva acestor tendințe, pentru instaurarea în viața internațională a unor relații noi, democratice, întemeiate pe egalitate în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne — singura bază temeinică pentru asigurarea triumfului păcii, democrației și progresului social.

Rezultatele recente reuniuni de la Belgrad au fost apreciate de ambele părți ca fiind nesatisfăcătoare. S-a subliniat că ele nu s-au ridicat la înălțimea așteptărilor popoarelor, că nu au marcat un pas înainte față de spiritul de la Hel-

sinki. În legătură cu aceasta, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo au relevat necesitatea ca toate guvernele, toate forțele politice responsabile, toate popoarele să acționeze în comun pentru adincirea și extinderea în continuare a colaborării și securității pe continent, pentru îmbunătățirea climatului european, pentru dezvoltarea neîngrădită a relațiilor economice, pentru amplificarea colaborării în domeniul artei, culturii, învățămîntului, științei, al contactelor umane.

Secretarii generali ai celor două partide au reafirmat îndosebită necesitatea întreprinderii de măsuri concrete pe calea dezarmării și, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru reducerea bugetelor și efectivelor militare și, în general, pentru desființarea tuturor blocurilor militare. A fost subliniată, în acest cadru, importanța apropiatei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată problemelor dezarmării.

S-a relevat, totodată, că pacea și stabilitatea mondială impun abolirea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, lichidarea fenomenului subdezvoltării, înfăptuirea aspirațiilor popoarelor de a fi stăpîni pe propriile bogății, edificarea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe echitate și egalitate, care să asigure tuturor popoarelor, și în primul rînd celor rămase în urmă, progresul mai rapid.

În cursul acestui dialog politic, conducătorii celor două partide s-au pronunțat, de asemenea, cu hotărîre pentru rezolvarea pașnică, pe cale politică, a tuturor conflictelor interstatale. În legătură cu acest aspect, a fost manifestată îngrijorarea față de perpetuarea conflictului din Orientul Mijlociu și s-a subliniat că în prezent se impune intensificarea luptei politice și diplomatice pentru realizarea pe cale politică a unei păci drepte și trainice, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, la înfăptuirea aspirațiilor legitime ale poporului palestinian — inclusiv a dreptului său la crearea unui stat propriu, liber și independent — la asigurarea integrității și suveranității tuturor statelor din zonă.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo au relevat, în cursul convorbirilor, că lupta pentru continuarea cursului spre destindere — care este fragil, abia la început, și nu a devenit ireversibil — pentru triumful aspirațiilor popoarelor de eliberare națională și socială, pentru democrație și independență națională, pentru pace și înțelegere internațională impune mai mult ca oricînd intensificarea

acțiunilor unite ale maselor populare. Pentru aceasta este necesară concurența între partidele comuniste, socialiste, social-democrate, a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste. A fost subliniată importanța deosebită a întăririi solidarității și prieteniei dintre partidele comuniste și muncitorești — pe baza respectării riguroase a dreptului fiecărui partid de a-și stabili în mod autonom, de sine stătător, linia politică, strategia și tactica revoluționară, fără nici un amestec din afară — și s-au apreciat pozitiv pașii înregistrați spre înțelegere, concurență și elaborare de programe și platforme de acțiune comune, între partidele comuniste, socialiste, social-democrate, alte forțe progresiste din țările vest-europene.

Convorbirea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, de prietenie tovarășească.

Într-o atmosferă cordială, prietenească s-a desfășurat și întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și delegația Partidului Muncii din Israel, condusă de Shimon Peres, președintele partidului, delegație aflată în vizită oficială în țara noastră ca urmare a unei invitații a C.C. al P.C.R.

Mulțumind tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru primirea acordată, pentru invitația de a vizita România, președintele Partidului Muncii a evocat impresiile deosebite pe care le-a produs asupra membrilor delegației vizita în țara noastră și a exprimat aprecieri elogioase la adresa poporului român, a succeselor sale pe calea progresului și prosperității, a construcției socialiste. A urmat apoi un schimb de păreri cu privire la activitatea și preocupările celor două partide, precum și în legătură cu unele probleme actuale ale vieții internaționale.

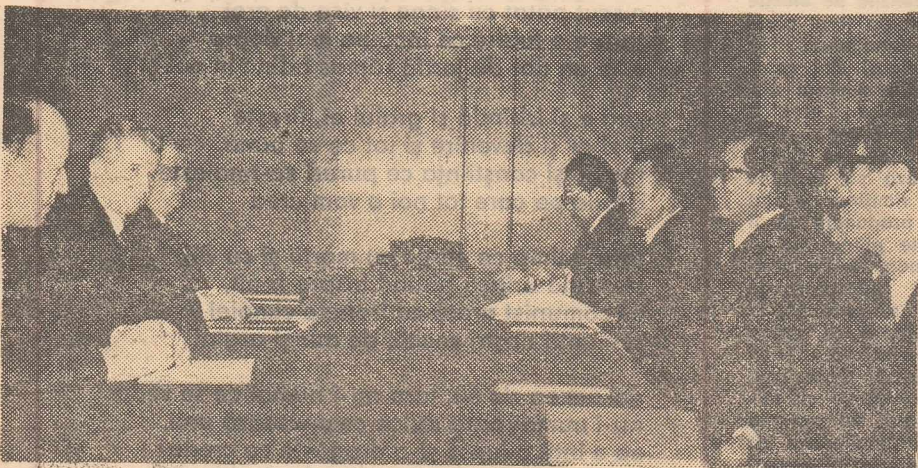
S-a apreciat de ambele părți că vizita întreprinsă în România de delegația Partidului Muncii din Israel constituie un moment important în dezvoltarea relațiilor dintre cele două partide, contribuind la extinderea colaborării dintre România și Israel în interesul cauzei înțelegerii și păcii internaționale. Invitația făcută de președintele Partidului Muncii, ca o delegație a P.C.R. să viziteze Israelul, a fost acceptată cu plăcere.

În abordarea unor probleme ale vieții internaționale — evidențiindu-se preocuparea celor două partide față de situația din Orientul Mijlociu, față de perpetuarea tensiunii din această zonă, care pune în pericol pacea și securitatea internațională — s-a acordat o atenție deosebită căilor și mijloacelor de înfăptuire pe cale politică a păcii în zonă. Rezolvarea situației complexe din această regiune implică mobilizarea tuturor forțelor politice, realiste, responsabile și iubitoare de pace, din regiune și din afara ei, pentru a se ajunge la convenirea unor soluții care să ducă la stingerea conflictului, la conviețuirea și concurența pașnică a tuturor popoarelor și țărilor din zonă, în conformitate cu interesele generale ale păcii și înțelegerii internaționale.

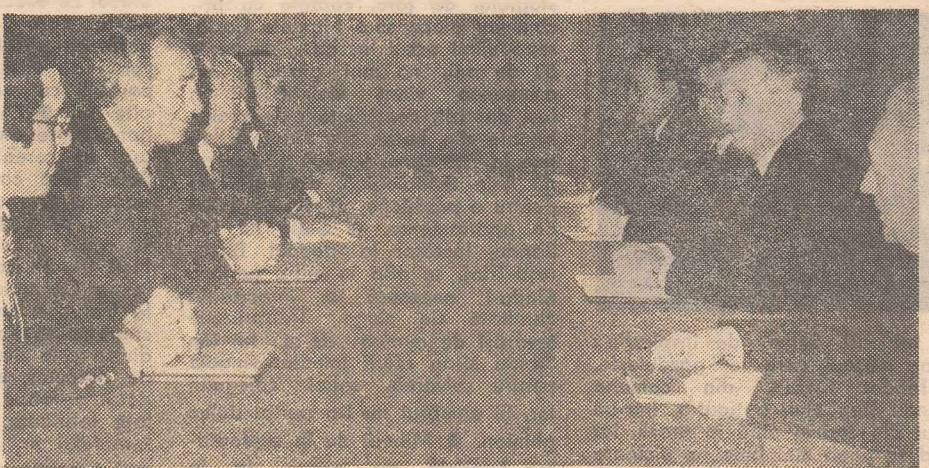
Un salut călduros din partea președintelui Republicii Turcia, Fahri Korutürk, și a primului ministru Bülent Ecevit a fost transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu de către dr. Ahmet Taner Kışlalı, ministrul culturii din Turcia, aflat în vizită în țara noastră la invitația Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

În cadrul întrevederii au fost evidențiate cu satisfacție bunele relații de prietenie și colaborare dintre România și Turcia, care cunoșc un curs ascendent. Exprimându-se dorința de a se intensifica legăturile culturale româno-turce, schimburile în acest domeniu, a fost subliniată necesitatea largirii contactelor bilaterale și multilaterale dintre țările balcanice

În săptămâna la care ne referim, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit, de asemenea, pe Pedro Duran Farrel, directorul grupului de firme „Corporacion Industrial Catalana”. — În cadrul convorbirii fiind trecute în revistă posibilitățile de a dezvolta relațiile dintre întreprinderi românești de specialitate și grupul de firme din Spania — și pe Joseph Francis Conceicao, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Singapore în țara noastră.

Primirea tovarășului Kim Jong Nam

Primirea delegației Partidului Muncii din Israel

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a participat la lucrările plenarei comune a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană

Înfrățiți în muncă și viață, în dragoste și dăruire pentru România socialistă

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat, marți 14 martie, la plenara comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, care a avut loc la numai câteva luni de la desfășurarea lucrărilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, act politic ce s-a înscris ca un eveniment de mare importanță în viața partidului, a întregului nostru popor.

Din dezbaterile care au avut loc în plenarele separate, cit și din dezbaterile plenarei comune, s-a desprins cu pregnanță faptul că, alături și înfrățiți cu întregul nostru popor, strâns uniți în jurul partidului, oamenii muncii de naționalitate maghiară și germană participă cu eforturi sporite la transpunerea în practică a politicii economice a partidului și statului nostru, a sarcinilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, sarcini care asigură dezvoltarea echilibrată și armonioasă a tuturor județelor țării, a întregii societăți românești, în perioada actuală și în perspectivă. Această armonioasă dezvoltare, străbătută de o profundă echitate socialistă, a dus la o adevărată egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor patriei indiferent dacă aceștia sînt români, maghiari, germani sau de altă naționalitate. De roadele acestei politici înțelepte, s-a arătat în cursul dezbaterilor cu argumentele indubitabile ale exemplului concret, din localități și județe, de pe cuprinsul țării întregi, au beneficiat, vor beneficia și în continuare, într-o măsură importantă și județele în care, împreună cu oamenii muncii români, trăiesc și muncesc și muncitori, țărani cooperatori și intelectuali de naționalitate maghiară și germană. Pentru că, este știut, numai în măsura în care se dezvoltă forțele de producție, se creează condițiile obiective pentru participarea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la activitatea socială, se poate realiza de fapt o egalitate deplină în drepturi, o politică națională justă, așa cum este aceea pe care partidul nostru o promovează.

O confirmare a egalității depline în drepturi a tuturor fiilor țării, a lărgirii și adîncirii continue a democrației socialiste au constituit-o și recente alegeri generale de deputați pentru consiliile populare municipale, orașenești și comunale, cu care prilej au fost aleși în organele locale ale puterii de stat un număr sporit de deputați de naționalitate maghiară și germană. S-a subliniat în dezbateri că atenția deosebită acordată de partid problemei naționale, soluționării corespunzătoare a tuturor laturilor vieții și activității oa-

menilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare este reflectată și de faptul că secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în dese sale vizite de lucru efectuate în toate județele patriei, s-a interesat constant și de modul de înfăptuire a politicii naționale pe plan local, dînd de fiecare dată indicații prețioase pentru întreaga muncă desfășurată de organele de partid și de stat în rîndul naționalităților conlocuitoare. Este o reflectare elocventă a politicii consecvente a partidului și statului nostru, a secretarului general, în problema națională, a asigurării deplinei egalități în drepturi a tuturor fiilor și fiicelor țării, fără deosebire de naționalitate, o dovadă care confirmă justetea politicii marxist-leniniste a partidului nostru, după care problema națională reprezintă o parte a revoluției și construcției socialiste și comuniste, a politicii generale a partidului.

Cei care au luat cuvîntul au relevat grija deosebită a partidului și statului nostru pentru creșterea continuă a bazei materiale a învățămîntului de toate gradele, a culturii și artei în limbile maghiară și germană: reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului au prezentat informări din care reținem, din limbajul exact al cifrelor, faptul că o atenție deosebită s-a acordat, se acordă în continuare, perfecționării învățămîntului cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare, s-a asigurat accesul tuturor copiilor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, la cuceririle învățămîntului, științei și culturii, atît în limbile lor maternă, cit și în limba română, după dorința fiecăruia.

Pe de altă parte, reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste au reliefat că activitatea politico-educativă desfășurată în rîndul oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană s-a situat la cotele superioare ale exigențelor societății noastre. În acest climat de înfrățire, de participare comună la realizarea tuturor nevoilor vieții noastre materiale și spirituale, Consiliul Culturii și Educației Socialiste a desfășurat o vastă activitate de stimulare a creației valorilor spirituale ale naționalităților conlocuitoare: a fost îmbunătățit, la toate nivelurile, sistemul instituțional; scriitorii, artiștii plastici, oamenii de teatru, creatorii maghiari și germani din toate domeniile au o largă posibilitate de afirmare. Ei au la îndemînă, în egală măsură cu toți cetățenii României socialiste, ziare și reviste cu tiraje sporite, edituri, în care își pot tipări în limbile maternă creațiile, programe de radio și televiziune, teatre, alte instituții de cultură în limbile maternă. Indiferent

de naționalitate, oamenii muncii din patria noastră participă efectiv la Festivalul național „Cîntarea României”. Sînt cuprinse în această grandioasă manifestare a cîntecului și dansului numeroase formații artistice ale oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, multe dintre ele fiind distinse cu premii. Valorificarea, așadar, a moștenirii culturale, a tradițiilor progresiste ale naționalităților conlocuitoare constituie, în mod firesc, o preocupare vie, constantă și ea a cunoscut o creștere fără precedent.

În ansamblul activităților politico-ideologice, învățămîntul politic a constituit un cadru organizatoric deosebit de important pentru creșterea nivelului ideologic și politic al oamenilor muncii maghiari și germani, cercurile de învățămînt de partid și U.T.C. desfășurîndu-și activitatea în limbile maternă.

În expunerile lor, cei doi președinți ai consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană au reliefat în continuare sarcinile de viitor ale consiliilor, ca organisme componente ale Frontului Unității Socialiste, dorința membrilor acestor consilii, ca dealtfel a tuturor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, de a milita în sfera lor de activitate pentru realizarea exemplară a tuturor sarcinilor economice, politice, sociale și culturale, pentru accelerarea progresului material și spiritual al tuturor județelor țării, pentru ridicarea patriei noastre comune pe trepte tot mai înalte de civilizație. Convingerea fermă a oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, afirmată plenar în dezbateri, în luările de cuvînt, este aceea că așa cum am găsit și pînă în prezent soluțiile cele mai potrivite pentru rezolvarea tuturor problemelor economice, politice și sociale, le vom găsi fără îndoială și în viitor, fără „ajutorul” unor așa-zisi „binevoitori” din afara granițelor țării. Tocmai de aceea, consiliile oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, în numele tuturor acelor pe care îi reprezintă, au respins cu fermitate orice încercare de amestec în treburile noastre interne a așa-zisilor „binevoitori”, de lezare sub orice formă a intereselor poporului nostru muncitor, de învrăj-bire îndreptată împotriva relațiilor de profundă și statornică frăție și unitate socialistă a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, din patria comună, România socialistă. Este clar pentru fiecare dintre noi că scopul acestor încercări ale unor cercuri ultrareacionare, neofasciste, revizioniste și imperialiste, este unul singur: de a semăna dezbinare cu arma otrăvită a naționalismului și so-

vinismului, de a lovi în interesele vitale ale poporului nostru, în politica noastră democratică de pace și progres, de apărare a independenței și suveranității naționale a țării.

În numele membrilor celor două consilii, al tuturor participanților la plenara comună, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a fost rugat să ia cuvîntul.

Primit cu cele mai calde sentimente, cu însuflețită bucurie și profundă satisfacție, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui cuvîntare a fost urmărită cu deosebită atenție și larg interes, cu deplină aprobare de toți participanții la plenară.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, document de o excepțională importanță teoretică și practică, sintetizează succesele ample obținute în perioada ce a trecut de la Congresul al XI-lea al partidului de către toți oamenii muncii din țara noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — în înfăptuirea obiectivelor stabilite de partid. Ea a prefigurat din nou perspectiva obiectivelor fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a patriei noastre socialiste în următorii ani ai cincinalului, sarcinile de mare însemnătate ce stau în fața oamenilor muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate. Cuvîntarea jalonează, în același timp, cu fermitate revoluționară, direcțiile perfecționării continue a activității pe care consiliile oamenilor muncii maghiari și germani, sub îndrumarea comitetelor județene de partid, trebuie să o desfășoare în viitor, în vederea sporirii rolului acestor organisme, componente ale Frontului Unității Socialiste, la înfăptuirea mobilizatoarelor sarcini ce ne revin.

Exprimîndu-și, încă o dată, sentimentele lor de profundă prețuire, dragostea și atașamentul deplin față de partid, față de întreaga politică internă și externă a partidului și statului, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, personalitate proeminentă a lumii contemporane, oamenii muncii de naționalitate maghiară și germană s-au angajat solemn în fața partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ca împreună cu toți oamenii muncii din România, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, să muncească cu deplină dăruire pentru înfăptuirea destinului națiunii române după propria sa voință, liberă și stăpîină pe munca sa, pentru a plămădi, pe plaiurile milenare românești, o civilizație modernă, socialistă.

N. GRIGORE ■

Primul în fruntea obștii, adică primar

A fi primar în Gorj, susține Constantin D. Ularu, înseamnă un lucru obișnuit, dar și câteva lucruri suplimentare. A fi primar în Gorj, zice omul din fața mea — 46 de ani, aflat într-o nouă legislație de cind ocupă postul de președinte al Consiliului popular al comunei Bălești — este același lucru cu a fi primar într-o comună de oriunde din România de azi, dar înseamnă și câteva lucruri suplimentare, cum ar fi nivelul de trai, care s-a situat multă vreme sub cotele de prosperitate înregistrate pe alte meleaguri, dar și lupta ce trebuie dusă cu terenurile avind o fertilitate mai redusă, cu clima uneori aspră sau cu mentalitatea țărănească ușor rămasă în urma realităților de azi. „Noi cam anual sintem calamități, zicea Constantin Ularu. Ca să nu mai vorbim de bruma de primăvară, care ne strică regulat producția de fructe”. A fi primar în Gorj, cu un frate tractorist la C.A.P., un altul muncitor la o întreprindere din Tg. Jiu și o soră la Cooperativa meșteșugărească din Tămășești, rămâne desigur o mare cinste, mai cu seamă cind comuna cu pricina este una dintre cele mai de frunte ale județului.

Vinerea trecută, Constantin D. Ularu s-a trezit puțin mai târziu. Era ora 5,30 — dar dormise cam prost noaptea, fiindcă se trezise pe la două și nu mai putuse adormi cităva vreme, cu gîndul la foliile de polietilenă care se dovediseră prea înguste pentru treaba ce-aveau de gînd să facă, adică învelirea de noi solarii și tunele. Răsădurile de legume sint deja gata, dacă timpul mai rămîne așa e vorba să înceapă semănatul — ș-apoi vremea nu așteaptă, vine primăvara, și odată cu ea o mulțime de treburi, care de care mai presantă. „Mai întâi dădui o raită pe la sectorul zootehnic, zice, fiindcă așa fac în fiecare zi. Am avut ceva necazuri în iarna asta, a cam înghețat apa în conducte și a fost nevoie să intervenim; da, și cu lampa cu benzină am intervenit, că altfel rămîneau vitele fără apă”. E necăjit primarul Ularu, cu toate că anul trecut sectorul zootehnic a predat 4372 de hectolitri de lapte la fondul de stat, pentru că producția planificată pe cap de vacă furajată (2200 litri) nu prea iese cum trebuie, adică nu s-au realizat decît 1800—1900 de litri cel mult. Sint trei C.A.P.-uri în comuna Bălești, de profil cerealier, legumicol, pomivitic și zoo-

tehnic abia la urmă, dar în averea lor se numără totuși peste 1700 de bovine, dintre care o mie de vaci cu lapte. Președintele ține și el acasă un tăuș, care la 365 de kilograme este tocmai bun de livrat statului, contractul astfel onorat aducindu-i 5204 lei, inclusiv prima de 300 de lei, drept stimulente pentru îngrășarea bovinelor în perimetrul propriu. „Acționăm mult în această perioadă pentru încheierea contractelor de animale, spune, fiindcă în felul acesta se completează frumos sectorul nostru zootehnic. E păcat să rămînem oarecum în urmă aici, fiindcă în general mai mult lucruri bune se pot spune despre C.A.P.-urile noastre!” E adevărat, C.A.P. Bălești a obținut în 1977 locul I pe județ pentru producțiile sale de cereale (6300 kg boabe la hectarul de porumb, 3700 la cel cultivat cu grîu), livrînd peste 1050 de tone la fondul de stat, adică un plus de aproape 500 de tone față de planificări! Anul trecut producția valorică a celor trei C.A.P.-uri a ajuns la aproape 25 de milioane de lei.

După ce-a trecut și pe la S.M.A., la 7—7,30 primarul era la sediul Consiliului popular. Cîteva probleme de rezolvat. Cătățelele Maria Firoiu și Ioana Ștefănescu cereau aprobare pentru a vinde o vacă la țirg. De ce să n-o luăm noi, la C.A.P.? a zis primarul. Are și un vițel, de ce s-o instrăinăm? A oficiat apoi căsătoria tinerilor Petruța Dima și Ion Popescu din Stolajani, localitate aparținînd de comuna Bălești, l-a primit pe Ilie Moga care vrea să-și construiască o casă în Tămășești și i-a arătat toate proiectele-tip pentru construcțiile din mediul rural, iar spre prînz s-a îndreptat spre bătrîna Maria Nedelcu, care se plîngea că nu mai are lemne de foc. A fost sacrificat pentru asta un salcîm bătrîn, pînă se va reglementa problema parcelelor tăiate din pădurea comunală. Prînzul l-a prins la Tămășești, așa că a mîncat chiar la tatăl său, pentru a nu mai face drumul pînă la casa proprie. Fiind chiar din comună (Ularu a fost secretar al Consiliului popular din 1956 pînă în 1972, cind a fost ales președinte), primarul Băleștiului are rude în mai toate cele nouă așezări care formează comuna astăzi, iar oamenii îl cunosc ca pe un prieten bun și statornic, drept și muncitor, exemplar și în același timp exemplu pentru toți.

Comuna Bălești are azi peste 7000 de locuitori, întinzîndu-se pe o rază de nu-

mai puțin de 15 kilometri, ca să nu mai vorbim de suprafața agricolă, de peste 6300 de hectare. Pe teritoriul ei, în afara celor 3 C.A.P.-uri mai funcționează o fermă I.A.S., un atelier intercooperatist, o cooperativă de consum avînd șase magazine sătești și un complex comercial, o seră de flori și produse legumicole, o secție industrială de prelucrarea lemnului și una a Agrocoopului, trei cămine culturale, trei școli generale și nouă avînd nu-mai clasele primare, pentru fiecare sat, patru grădinițe. În construcție se află o nouă grădiniță, termoficarea pentru școala și grădinița din Ceauru, un teatru de vară la Bălești și așa mai departe — iar primarul trebuie să fie peste tot, să vadă tot, să nu scape nici o mișcare. Este adevărat că are la dispoziție în acest scop o bicicletă veche, căreia i-a căzut deja o pedală și niște galoși care-l apără de noroi, dar la fel de adevărat este că timpul nu-i ajunge niciodată, și de asta îl prinde prînzul ba la o rudă, ba la alta, pentru ca după-masa să poată alerga din nou într-un colț sau altul al comunei, cu probleme de rezolvat dintre cele mai diverse. Mai zilele trecute a trebuit să facă mobilizarea pentru un proces public, care s-a desfășurat în sala căminului cultural din Bălești. Au fost mai bine de 500 de oameni acolo, stupefiați în fața faptelor comise de un cetățean al comunei, autor a nu mai puțin de 22 de furturi, iar judecata, astfel, a fost cu adevărat exemplară. Se organizează în această perioadă adunări cetățenești, cu privire la stringerea contribuției bănești (85 de lei în medie pentru fiecare cap de familie), la munca patriotică și la organizarea pazei de noapte a avutului obștesc. Fiindcă a doua zi chiar urma să aibă loc o astfel de muncă patriotică, Constantin Ularu a făcut drumul pînă la școala din Cornesti, unde a luat legătura cu învățătorii Ion Mălăescu și Lăchiță Cirstea, ca și cu deputatul Virgil Voicilău. Vor ieși la munca voluntară între 300 și 400 de elevi și de cetățeni ai comunei pentru a planta pomi — două sute de nucii în zona Stolajani, cireși, pruni pe marginea șoselei și a drumurilor comunale, o mie de pomi cu totul într-o acțiune de toată frumusețea și utilitatea. Gropile se află deja săpate, primarul a aranjat și mașina care urmează să plece la Stațiunea de la Birșești pentru primul transport, iar ziua de duminică, de dimineață, va fi folosită în ace-

lași scop. Fiind zonă preorășenească, Băleștiul are o mulțime de oameni care-l reprezintă în întreprinderile din Tg. Jiu, la C.I.L. la combinatul de ciment, la întreprinderea de cauciuc sau de sticlă, la cooperativa meșteșugărească și așa mai departe — dar aceiași oameni, lucrînd în acord global, se pot întîlni adeseori și pe cîmp, muncind cot la cot cu cooperatorii obișnuiți. Primarul îl poate întîlni mai cu seamă după-amiaza, cind oamenii se întorc de la lucru, ies pe lingă casă sau la munca de pe cîmp, așa că ziua sa de lucru se termină întotdeauna abia seara, de multe ori după ce se înnoptează. Comună destul de bogată, cu peste o sută de case noi din 1974 pînă azi și nu mai puțin de zece „Dacii” cumpărate anul trecut, Băleștiul are în fruntea obștii un om conștiincios, care confundă adeseori orele de serviciu cu ziua-muncă și biroul cu cîmpul arabil, un om care a absolvit în 1972 Institutul pedagogic din Iași, secția filologie. A fi primar în Gorj, într-o comună fruntașă precum Băleștiul, este desigur o mare cinste, pe care Constantin D. Ularu o și îndeplinește cum se cuvine — el, fiul unor țărani săraci, ridicat chiar de pe locul unde astăzi este primar. A fi primar înseamnă cîteodată a fi chiar primul...

DUMITRU GRAUR ■

Viața lui Simion Danciu sau munca pînă la capăt

Pe o stradă lăturalnică aflată spre marginea orașului Baia Mare, într-o casă solidă și arătoasă, cu brîie și che-nare în culori vii apărînd de după o perdea de pomi la capătul citorva alei străjuite de primăvară pînă toamna de mulți crini, galbeni și albi, și de regina nopții, locuiește de șapte ani încoace bătrînul miner Simion Danciu. A ridicat casa aceasta, zice, și-a tras apă curentă și s-a îngrijit să aibă încălzire în toate încăperile de la o stație de termoficare proprie gîndind la anii de pensie, ani ce se cuvine să fie tihniți și fără griji. Or, spune Simion Danciu, anii aceștia nu s-au nimerit să fie tocmai așa, în ceea ce-l privește, și adaugă, surzînd, că nimeni nu poartă vina decît el însuși pentru că la anii lui ar fi putut de mult să nu mai intre în mină ci să stea acasă, să-și îngrijească grădina și să-și țînă nepoții cei mici pe genunchi. De fel din Cavnic, acolo a muncit o viață și încă mai muncește, și azi. Știe, bineînțeles, că mina Cavnic nu s-ar fi închis dacă s-ar fi pensionat el, după cum tot la fel de bine știe, și afirmă, că întorcîndu-se a încercat să fie de folos cu experiența celor 42 de ani de muncă. Dacă ar fi ieșit la pensie ar fi avut patru mii de lei pe lună. Acum, lucrînd încă, ia patru mii două sute. Se înțelege că nu pentru diferența asta măsura-tă în bani pleacă de acasă în fiecare dimineață la ora 5 și se întoarce spre seară, ci pentru că, pur și simplu, zice bătrînul miner, nu poate să trăiască altfel.

În toamna trecută s-a îmbolnăvit și a trebuit să stea, pentru o vreme, în spital. Cînd s-a întors la mină, anumite lucruri petrecute în lipsa lui nu i-au plăcut și le-a spus drept. Și nu le-a spus, doar, ci a trecut neîntîrziat la rezolvarea problemelor ce se iviseră. De pildă, se întîrziaseră nepermis de mult lucrările de întreținere a galeriilor și pregătirile pentru noi linii de abataje cu înmagazinare. Plin de scrupule, pretențios cu munca lui, care, spune Simion Danciu, ca orice altă muncă poate fi făcută foarte bine sau mai puțin bine, nu și-a ascuns observațiile cu privire la neglijențele unor colegi, fără să fie pentru asta, din partea nimănui, nici o

supărare. Tot așa cum, cu ani în urmă, plecînd și el o dată la băi, la Ocna Sibiului, să-și mai îmbîlnzească reumatismele, nu s-a supărat nimeni cînd bătrînul, întors la mină, a descoperit că la trei lucrări de deschidere panta galeriilor fusese executată invers.

Împreună cu „aghiotanții” săi, cum îi place să-i numească, adică împreună cu maiștrii Ioan Dîngă, Petru Negrea și Constantin Chira, de fapt laolaltă cu toți cei 210 oameni pe care-i are în subordine ca șef de sector la orizontul 250, Simion Danciu pregătește chiar zilele acestea un abataj de mare productivitate, în al cărui panou, începînd cu primele zile ale lunii martie, vor lucra șapte perforatoare în plin, în trei schimburi. De-a lungul acestui an, sectorul lui va da o producție de aproape 130000 de tone și fără nici o îndoială că planul va fi îndeplinit, că va fi chiar depășit, spune convins interlocutorul nostru, amintind, în acest punct al discuției, ca un argument, numele șefului de brigadă Eftimie Danciu — nici o rudenie, simplă asemănare de nume — care împreună cu cei 34 de oameni ai săi scoate din adîncurile Cavnicului cam cinci sute de tone, în fiecare lună, peste sarcinile de plan.

Iată, vorbim despre cifre de plan, despre griji și oboselele unei munci grele, și nu pot să uit nici o clipă că puteam discuta despre munca dv. doar la timpul trecut și mai mult despre cei trei nepoți, Diana, Ovidiu și Oana, despre timpul liber de 24 de ore din 24 pe care l-ați fi putut avea ca pensionar...

„Am zis. Nu puteam să trăiesc altfel. Să știți că am încercat. Cîteva zile, mai mult n-am rezistat. Peste o vreme o să mor și eu, nu-i așa, ca toți oamenii, dar am să rămîn pînă la capătul vieții cu o mare nedumerire: cum naiba or fi putînd unii să nu muncească, să stea? Eu nu știu, și vă spun cinstit că nici nu mai caut răspuns la o asemenea întrebare”.

Mi-ați spus că munciți de 42 de ani încheiați. Cum a fost începutul?

„Eu sint un om, așa, că nu-mi place prea mult să vorbesc, deci nici despre mine. Că m-ați întreb, vă răspund: am început în 1935, tot la mină, la Cavnic, ca muncitor de „hai du-te” pe la

suprafață. Un an mai târziu, m-am angajat ca ucenic forțor, să-nvăț și eu o meserie adevărată. Tot acolo, la mină. În 1940 am intrat în subteran. Am început ca vagonetar, pînă m-am calificat ca miner, în 1942. Atunci — nu uitați că trăiam într-o parte ruptă mișelește din trupul țării prin Dictatul de la Viena — am trecut pe ascuns acea așa-zisă graniță care mă despărțea de țară, și-am mers la Petrila. Unde puteam să mă duc decît tot la mină? Am lucrat acolo, în Valea Jiului, pînă în 1945. Cînd m-am întors, nu mai eram singur, fiindcă la Petrila am cunoscut-o pe soția mea, Maria, cu care am dus viață fericită și în liniște, și cu care am avut doi copii, Liviu și Lucia, azi oameni în toată firea, cu meseriile și pe la casele lor. Cam asta a fost. După război am ajuns maistru și șeful sectorului 2 la Cavnic”.

Unde sînteți și acum, doar că, între timp, ați primit și înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. V-aș întreba, pentru că știu că sînteți un om cinstit și care a spus întotdeauna lucrurilor pe nume: v-au iubit oamenii?

„Depinde de oamenii în discuție. Cei lenesi nu m-au iubit niciodată, sau cei care s-au făcut, doar, că lucrează. Tre-cîn l prin munca asta de tînăr, am știut ce să pretînd, cum, cui, cît. Cînd a fost cazul, și am putut să o fac, nu m-am dat în lături să explic, să ajut. De-aceea, cred, oamenii au ținut la mine. Și cei mai mici, ca funcție să zicem, dar și cei mai mari. Nu mă sfiesc să spun: actualul director al întreprinderii miniere Cavnic, inginerul Nicolae Dicu, cred că a avut cite ceva de învățat de la Simion Danciu. Sau fostul director, inginerul Ioan Ionescu. Dar nu numai directori, și nu numai ingineri”.

Dar de la dv. ca om, nu doar ca foarte bun miner, ce-au învățat alții?

„Mai bine așa spune ce n-au învățat. Eu am întors problema pe toate părțile, am căutat să înțeleg, dar vă mărturisesc că n-am reușit să pricep pînă la cap. Un lucru pe care-l văd cam în fiecare zi. Uite, la noi, la Cavnic, s-a construit cam la patru sute de metri de la gura minei o cantină frumoasă, unde se poate mînce bine și ieftin. Bun. În regulă pînă aici. Dar ce ne facem noi cu boileria unora care zic: de ce să mergem pe jos distanța asta? Să vină

o mașină să ne ia! Eu nu vreau să vin acum cu amintirile mele de om bătrîn și să spun că altfel era pe vremea cînd aveam vîrsta acestor tineri — că sint și tineri și fără putere, săracii, vezi bine — că am fi zis mersi dacă am fi avut o mîncare caldă, chiar dacă ar fi trebuit să mergem kilometri pînă la ea. Felul asta de-a fi era o calitate a noastră. Sigur că pretențiile de azi nu mai pot fi cele de acum douăzeci de ani dar exagerările n-au prins bine niciodată. Ce ziceți?”

— Ce să zic? Notez ce-mi spuneți și vă aud că ofțați. Dar cred că tot de mai multe ori ați ofta, ca pensionar, dacă ați plimba ziua în amiaza mare vreun cățeluș prin vreun parc, decît dacă mergeți la Cavnic.

— Păi nu? Cum i-ar sta lui Simion Danciu, Erou al Muncii Socialiste, să plece în asemenea plimbări? Nu, asta niciodată.

Și nu mai întreb de ce, fiindcă am înțeles.

DUMITRU ELIADE ■

Cum gospodărim fondul funciar

La Comlod, pământul crește cu 7500 hectare pe an!

Iată-mă, deci, la sediul Oficiului de îmbunătățiri funciare din județul Mureș, mai exact spus pe strada Podeni, nr. 10 din Tirgu Mureș, unde, fericită întâmplare, aveam să-l întâlnesc pe inginerul Ion Ștefănescu, din cadrul Institutului de studii și proiecte pentru îmbunătățiri funciare, șeful proiectului de la Comlod, adică persoana cea mai autorizată pentru un scurt dialog despre amploarea și eficiența acestor lucrări începute încă din anul 1970, perioadă în care au fost redat agricole, în bazinul hidrografic Comlod, peste 25 000 de hectare, urmând ca în acest an și în următorii, până la sfârșitul anului 1980, să fie reintebrate circuitului agricol alte 15 000 de hectare.

„Bazinul hidrografic al Comlodului relatează inginerul Ștefănescu, este dispus în nordul județului Mureș și-n sudul județului Bistrița-Năsăud. În urmă cu 7 ani, pe o suprafață de 53 000 de hectare, nu se producea nimic. Dealurile nu erau bune nici de pășune, ca să nu mai vorbim de agricultură. Dealuri golașe, pustii, rupte pe-alcuiri, periculoase, în sensul că a bate cu piciorul aceste dealuri, mai ales pe timp ploios, ar fi însemnat să te expui la o adevărată aventură, adică oricând ai fi putut aluneca cu o porțiune de deal care ar fi luat-o pur și simplu la vale. Bazinul a fost împărțit în 28 de perimetre, iar în acest an, în baza proiectelor executate de ISPIF și O.J.F.-Mureș, se continuă cu cel de-al 17-lea perimetru, adică 16 au fost deja amenajate. Și în acest an, ca și în anii trecuți, se vor executa cam aceleași lucrări, adică terasarea versantului drept cu agro-terase și benzi înierbate de delimitare și consolidare a teraselor, construirea unor drumuri de acces antierozionale, pe curba de nivel a dealului, amenajarea unor rețele de regularizare a scurgerilor de apă de pe versant și conducerea lor până în emisar, adică până la riul sau canalul colector, executarea unor lucrări de combatere a excesului de umiditate de pe versant prin drenuri absorbante, apoi prin gama destul de largă de combatere a eroziunii prin nivelări și astupări de ogașe și ravene, prin împănări în terenurile foarte degradate și prin lucrări transversale, adică executarea unor praguri, baraje și cleionaje din piatră sau nuiele în fascii.”

Din cuvintele interlocutorului meu am reținut amănuntul deloc neglijabil că pământurile erodate, odată amenajate, nu-și vor mări, imediat, valoarea agricolă în sine, decît cu 30 la sută, ceea ce este mult sau puțin, depinde cum privim lucrurile. Dar cert e că erodarea este stopată, că, altfel, degradarea ar continua vertiginos, că o lucrare care astăzi costă o anume sumă, peste un an se va dubla, dacă nu va urca și mai mult. Mai mult decît atît, dealurile, odată smulse eroziunii, trebuie îngrijite, protejate, iar lucrările de combatere, după doi sau trei ani, trebuie re-luate în proporție de 50 la sută.

A doua zi, dimineața, încă de la prima oră, însoțit de tehnicianul Emeric Bidiga și inginerul Eduard Meister, am plecat cu o mașină înspre malul Mureșului, undeva lîngă satul Ungheeni, deși bazinul Comlod se afla exact în sens opus. Nedumerirea mea avea să fie împrăștiată de inginerul Eduard Meister. „În urmă cu un an de zile, cînd am venit la O.I.F., și eu am fost surprins că șeful, adică tovarășul Bidiga, așa îi zic eu, șef, pentru că chiar și este, m-a adus tot pe malul Mureșului, deși eu

știu că trebuie să mergem în bazin, pe Valea Ulieșului. Nu te mira, tovarășe inginer, mi-a spus șeful, că ai să vezi de unde începe combaterea eroziunii solului și ai să faci cunoștință cu oamenii care fac aceste lucrări.”

Am urcat deci în mașină și am plecat înspre Ungheeni, spre malul Mureșului, unde mă pregăteam să-i văd pe oamenii care făceau pământul. Dar Mureșul, acest voievod al Transilvaniei, își curgea domol apele la vale, într-o piclă care se risipa văzînd cu ochii și într-o singurătate aproape suprarealistă. Am coborît din ARO de-a dreptul în noroi și, fără să scoată nimeni nici o vorbă, am luat-o pe mal, la vale. Nici țipenie de om. Din loc în loc, niște grămuri de fascii, adică de nuiele, legate în snopi, lungi de cite doi metri. „Avem marfă, tovarășe inginer, avem. Oamenii au lucrat bine și cu spor. Sunt aici cîțiva kilometri de drenuri pentru dealurile din Valea Sărături. Vedeți, acolo, în mijlocul Mureșului, insulița aceea plină de vlăstare? O adevărată pădure. Nimeni nu dă doi bani pe nuielele acelea, dar pentru noi ele sînt aur curat. Trebuie neapărat să fac rost de un bac cu care să-i duc pe oameni în insulă. Dar hai să ne întoarcem, că vin oamenii.” Vin de la distanță de peste 30 de kilometri, din satele Bedeni și Troița. Sînt oamenii lui Szűkösd Alexandru, Söcs Adalbert și Asztalos Mihály, cei trei șefi de echipă. Lucrez cu ei de peste 20 de ani. La prima vedere, cînd îi vezi cu niște securi în mînă și cu niște colaci de sîrmă pe cealaltă mînă, nici prin mînte nu-ți dă ce fac. Taie nuiele, le fac balot, le adună din loc în loc, apoi le încarcă într-o remorcă trimisă de noi, de la sediul din Rîciu, că acolo e sediul nostru, al cesiștilor, nu pe strada Podeni din Tirgu Mureș, unde-i conducea O.I.F.-ului județean. Și după ce stringe ei nuielele în snopi, treabă care durează

mult și întotdeauna acum, la începutul primăverii, sau toamna tîrziu, vin pe dealuri, sapă șanțurile, lungi de zeci și zeci de kilometri, apoi așează nuielele în fascii și asta înseamnă că au făcut o rețea de drenuri prin care apa se scurge liniștită, pe sub pămînt, fără să mai antreneze în scurgerea ei și solul, așa cum o făcea cînd curgea pe la suprafață. M-ați înțeles? Peste citeva minute ne întîlnim cu cei care fac pămîntul. Cuvintele, știu, sînt mari, dar și ei sînt simpli, oameni, extraordinari de simpli. Nu oricine poate fi extraordinar de simplu. Pe lîngă drenuri fac cleionaje, debușuri, regulări, drumuri și poduri antierozionale. Sînt țărani, meșteri buni la toate, și acest pămînt, degradat sau nu, este al lor. Și au sărit să aperse acest pămînt.

Un tractor care duce o remorcă tip vagon, plină ochi cu oameni. Încep să coboară din remorcă, rînd pe rînd, și își freacă genunchii, probabil amorțiți. Gălăgioși. Fiecare cu secura lui. Le fac o fotografie. Se întorc toți cu fața, parcă surprinși. Mai fac una. „De ce nu ne faceți, zic ei, o fotografie cînd muncim? Acuma stăm și nu-i frumos”. Peste citeva clipe sosește și remorca pentru a încărcă snopii de fascii. Oamenii se-ndreaptă spre locurile lor. Nu au timp de discuții. Doar Gheorghe Török și șeful de echipă Adalbert Söcs mai întîrzie o clipă, pînă îi dau tehnicianului două foi de drum la care sînt atașate două foi de concedii medicale. Au fost trimiși de O.I.F.-Mureș în stațiunea Tinca, la tratament, să-și mai astimpe discopatiile lombare. Acum se simt mai bine. Acolo, la Tinca, spun ei, a fost frumos, dar prea nu făceau nimic și asta parcă îi îmbolnăvea.”

Am plecat înspre Rîciu. Treceam din nou prin Tirgu Mureș, apoi prin Voiniceni, prin Cîmpenița și urcăm o coastă lîngă deal. De sus, de lîngă o stație de releu de televiziune avem o imagine coples-

toare: dealuri și dealuri, unele domoale, altele mai semețe, se desfășoară ca într-un dans înpietrit. În fața noastră, largă și maiestruoasă, Cîmpia Transilvaniei.

„În partea dreaptă, cum mergem noi, îmi spune tehnicianul Bidiga, sau pe versantul stîng al bazinului Comlod, au fost executate lucrări de combatere. Cu ele am început acum 7 ani, prin 1970. Dacă ați fi văzut aceste dealuri acum 7 ani, v-ați fi speriat de ele. Numai prăpăstii, numai rupturi, numai lut, lut galben. Acum, iată, păduri de brad, de pini, pilcure de pomîșori ceva mai tineri și, foarte important, iarbă care stă gata să răsară, iarbă de pășune. În stînga, în vale, de la Mureș începînd, pe o distanță de aproape 60 de kilometri, cit vedeai cu ochii numai apă, adică mlaștină, și trestii. Acum, prin desecări, citeva mii de hectare produc cite 5 000 de kilograme de porumb la hectar. Pămîntul a devenit o avere. Aici, pe Valea Sărături și dîncolo, pe Dealul Sărături, se vîd buldozerele și draglinele conduse de Grigore Balazs, Andrei Gall, Alexandru Koncz, Pavel Nistor, Mileșan Augustin și Alexandru Budai. La anul, dacă veniți pe aici, n-o să mai recunoașteți dealurile. Le nivelăm, le împodobim cu pomi, vor apărea niște terase și vor avea chiar și iarbă, ceea ce, acum puteți căuta mult și bine că nu veți găsi nici măcar un fir. Și poate că veți vedea și niște turme de oi, oi din satele pe care le-am amintit.”

Urcăm pe Valea Ulieșului, unde acum un an s-a desfășurat o parte a acestei bătălii a pămîntului. În citeva cuvinte, mai bine zis cifre, lucrările C.E.S. din această zonă au însemnat, în final, 300 de hectare arabile redat agricole și alte 60-70 de pășune prin 10 kilometri de debușuri cu peste 100 de căderi de apă și mai mult de 12 kilometri de drenuri cu nuiele. Sînt doar o parte din cele 7 000 de hectare de anul trecut. Ajungem la locul numit mlaștina lui Bică. În fața noastră, un fel de groapă care este un ogor imens, cit vezi cu ochii, cu pămînt negru, proaspăt răscolit de fierul plugului. Aici a fost, întreb eu, neîncercător, mlaștină?

„Să vă răspund eu, intervine șoferul de pe ARO, Emil Moldoveanu, că eu sînt chiar din părțile astea și, în plus, am lucrat și ca tractorist la C.A.P.-Ulieș. În spatele nostru este casa familiei Bică. Omul nu poate fi deranjat acum, că are treabă cu albinele. Acolo, pe deal, la numai 30 de metri de casă, se află cimitirul familiei Bică. Este un cimitir proprietate personală, ca să zicem așa. Acolo sînt îngropați, din moși-strămășii, membrii familiei Bică. Pe aici, aproape fiecare casă are cimitirul ei. Dar să ne reîntoarcem la mlaștină. Aici, pînă acum trei ani, era o mlaștină cit vedeai cu ochii. Cal și călăreț dacă intrau numai doi metri în mlaștină, nu mai aveau scăpare. Acum este ogor, un ogor foarte mînos. Undeva, mai sus, la Valea Izvoarele, apa a fost captată într-un debușeu. I s-a făcut o albie cu căderi de apă, ca să nu mai vină în viteză și să ia tot pămîntul la vale. Apa, acum, curge liniștită în Ulieș și de acolo o ia mai departe. Iar mlaștina, rămasă fără apă, a fost desecată. Cine a făcut asta? Oamenii tovarășului tehnician Bidiga. Ei au făcut să dispară mlaștina lui Bică.”

VICTOR NIȚĂ

Pentru fiecare leu cheltuit — un volum cit mai mare de producție marfă!

„Mecanicul șef al deltei” sau cum a devenit eficiența o cauză a tuturor

Întreprinderea de construcții-reparații nave și utilaj Tulcea — sau I.C.R.N.U., cum e cunoscută de mai toată lumea, inițialele înlesnind utilizarea bogatei denumiri și în vorbirea curentă nu numai în scris — este unitate model pe județ în ce privește creșterea productivității muncii. Deși nu este vorba de o unitate foarte mare, aureolată de un spectaculos volum al producției globale, hărnicia întregului personal muncitor de aici, precum și specificul producției — întreprinderea a fost creată și lucrează mai ales pentru unitățile stuficioase și piscicole din deltă — fac din I.C.R.N.U. o întreprindere-cheie în economia județului care cuprinde fascinantă împărțire a gurilor Dunării. Pentru că delta nu înseamnă doar o zonă cu climă și sol aparte, cu înși al căror temperament, a căror dirigenție și sensibilitate conturează, de fapt, o umanitate specifică; delta înseamnă și activități economice de anvergură și de mare rentabilitate; ea implică grija celor ce o exploatează, în ritmuri și cu utilaje moderne, de a nu sfărîma echilibrul care asigură perpetua regenerare a bogățiilor și frumuseților ei. La condiții particulare sînt necesare mașini potrivite, care nu se pot face, de pildă, în Maramureș sau la Alba Iulia. Adaptarea unui tractor obișnuit pentru operații lipsite de risc și eficiente în deltă, înlocuirea șenitelor cu pneuri uriașe de joasă presiune care să permită mașinii chiar traversarea Dună-

rii presupun, pe lîngă nevoia soluției tehnice noi, și o apropiere sufletească de acest univers al bălților și al stufului, al pestelui, al tăcerilor lungi și al apelor surde. Oamenii de la I.C.R.N.U. Tulcea, fiind ori de cînd se știu de prin partea locului, ori fixați aici tocmai de dragostea pentru acest univers, își închină efortul și inteligența lor tehnică valorificării superioare a bogățiilor deltei. Aici se execută nave fluviale și de lacuri, precum și reparațiile acestora; se confecționează piese de schimb; se produce și se repară utilaj divers pentru aceeași lume a celor ce poruncesc peste avuțiile din ape. Producția industrială, la mia de lei fonduri fixe — care, la nivel național, trebuie să fie, în 1980, de cel puțin 1 200 de lei — la I.C.R.N.U. a fost, în anul trecut, de 2 134 de lei. Productivitatea muncii a crescut de la 61 120 lei/om în 1970, la 93 402 lei/om în 1977. Eficiența fiecărui leu cheltuit în întreprindere este cîntărită pe toate fețele și sporită prin toate mijloacele care țin de eforturile convergente ale brațelor și minții tuturor.

Colectivul de proiectare, condus de inginerul Daniel Bekerman, lucrează într-un ritm și cu niște rezultate pe care mulți proiectanți din institute moderne, superdotate, le-ar putea invidia. Numeroase reproiectări de utilaje sporesc eficiența leului investit în munca acestor oameni, mult dîncolo de porțile și cifrele sintetice ale întreprinderii tulcene, fiind vorba, nu

o dată, de eliminarea unor importuri și, deci, de ușurarea efortului valutar al țării. Bacul fluvial de 150 c.p., de pildă, a fost reproiectat, mărindu-i-se sensibil performanțele prin echiparea sa cu un motor, românesc de această dată, de 215 c.p. Noul motor este nu doar mai puternic ci și mai ușor cu 340 de kilograme. Această schimbare a impus reproiectarea completă a grupului de propulsie. În noua formulă tehnică, bacul permite o folosire multifuncțională, pe lîngă faptul că silențiozitatea motorului românesc face inutile antifonanele impuse înainte de zgomotul infernal al vechiului motor. Inginerul Ludwig Eisenberg și tehnicianul Maria Bordeanu — titularii de la planșetă ai noutății — stăruie să nu se considere cu nimic mai presus în obținerea acestui succes decît cei care au realizat primii, efectivi, gîndul lor desenat riguros. E vorba de lăcătușul Dumitru Peșterău și de întreaga sa formație de lucru. Colaborarea excepțională între proiectanți și cei ce execută noutățile contribuind din mers, nu o dată, la îmbunătățirea parametrilor tehnici ai produsului — este, la I.C.R.N.U., lucrul cel mai obișnuit. Nici nu se poate altfel, într-o unitate cu prestigiul acesteia, în care nu lucrează însă mai mult de șapte ingineri, scootîndu-i și pe director. Așa se face că în lucrurile cu care se mindrește azi colectivul întreg se află alături mereu, prin truda lor entuziastă, muncitori ca Pîma Achimov,

Ioan Pirciog, cei trei frați Cuzmin — Ion, Feodor și Nicolae, toți trei elevi în ultimul an de liceu — Stelian Ferendino, maiștrii Anton Tănăsescu, Constantin Tașlînschi, Aurel Visterneanu, sau Eugenia Iacovici, tehnician proiectant, și inginerii proiectanți Valeriu Covaliov, Stere Gioga, Constantin Nicolae. Toți s-au distins mai cu seamă în reproiectări și auto-utilizarea întreprinderii. În cadrul acesteia din urmă se cuvine să menționăm mașina de profilat suprafețe curbe. Reducerea consumului de metal este permanentă chiar dacă — prin specificul reperelor — nu ajunge să fie spectaculoasă.

„Calitatea este cuvîntul scris întotdeauna cu litere mari în calendarul după care trăim, spune inginerul Daniel Bekerman. Nu exagerez — ar însemna să-mi fur singur căciula — dacă spun că la noi, fiecare lucrător este propriul lui controlor, și nu unul oarecare: sever. Asta face mai mult decît o armată de C.T.C.-iști. Avem, desigur, și controlul specializat, care sesizează prompt, mai ales lucrurile de mare finețe”.

Mai notăm, între factorii care sporesc eficiența oricărui leu investit în această întreprindere, nivelul de 97 la sută al indicelui de utilizare a fondului de timp. Deasupra tuturor însă rămîn hărnicia oamenilor și spiritul revoluționar al colectivului muncitoresc de aici supranumit mecanicul șef al deltei.

DORIN GHERGHINESCU

Fiecare luciu de apă să producă pește!

„Avem posibilitatea, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 17-19 martie 1970, ca de pe cele câteva sute de mii de hectare luciu de ape interioare să obținem o producție de pește mult mai mare ca în prezent... Este necesar ca atît comitetele județene de partid, cit și consiliile populare să integreze în programul general pe care îl discutăm și amenajări piscicole; acestea trebuie să fie o parte integrantă a programului nostru de dezvoltare a agriculturii. Amenajările piscicole bine organizate și exploatate vor putea aduce un aport foarte prețios la satisfacerea cerințelor de trai ale poporului”.

Din discuțiile purtate cu cadre de conducere din Centrala producției și industrializării peștelui am reținut faptul că această prețioasă indicație, ilustrînd ca atîtea altele grija permanentă a partidului de a fructifica rațional și eficient toate resursele de care dispune țara, a constituit o direcție importantă de acțiune pentru unitățile de specialitate, multe dintre ele obținînd realizări de seamă. În unele ferme, unități piscicole, care s-au preocupat mai mult de dezvoltarea și folosirea fondului piscicol, s-au obținut producții de 2 000-2 500 și chiar 3 000 kilograme de pește la un hectar de luciu de apă. Dar numărul acestor unități, ni s-a precizat la centrală, este încă mic. Mai sînt întreprinderi, unele cu o îndelungată tradiție piscicolă, care lucrează sub parametrii proiectați. Pentru a satisface tot mai mult nevoile de consum de pește ale populației, întreprinderile piscicole, ținînd cont de aceste indicații de mare actualitate, vor acționa și în viitor pentru dezvoltarea mai rapidă a bazei lor materiale, vor întreprinde acțiuni mai hotărîte și diverse pentru sporirea producțiilor de pește la hectar. În unele zone ale țării, ca de pildă în Lunca Prutului, în Bărăgan, există încă multe terenuri inapte pentru

agricultură, terenuri care, preluate de piscicultori, ar putea fi amenajate și transformate în crescătorii moderne, de pe care să se obțină producții de pește foarte mari. Aceasta presupune, în același timp, o preocupare mai susținută din partea inginerilor, a specialiștilor din sector, pentru îmbunătățirea tehnologiilor, descoperirea de tehnologii noi, preocupări pentru mecanizarea lucrărilor manuale, unele foarte grele, ca de pildă cele de furajare a peștelui. Atingerea acestui obiectiv — a face ca fiecare hectar de luciu de apă să producă pește — implică deopotrivă amenajarea unor crescătorii mici, executate în regie proprie, găsirea soluțiilor de pescuit în lacurile de acumulare, acționarea pe linia calificării oamenilor, a perfecționării lor, pentru a stăpîni tot mai bine procesele complicate de reproducere și creștere a peștelui, de a exploata în condiții din ce în ce mai eficiente întregul fond piscicol al țării.

Într-o suită de materiale, începînd cu cel de față, revista Flacăra își propune să urmărească felul în care întreprinderile piscicole, dar nu numai ele, ci și întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole de producție, alte unități care au în gospodărie amenajări piscicole sau resurse de ape care pot fi folosite în acest scop, s-au preocupat, se preocupă în continuare de realizarea acestor sarcini. Revista își propune să popularizeze experiența înaintată, pentru ca aceasta să poată fi preluată de alte unități, dezvoltată, să depisteze locurile în care spiritul gospodăresc nu acționează corespunzător, să pună în dezbatere stări de lucruri și cauze care frînează realizarea totală a unei sarcini de mare interes economic și cetățenesc — obținerea, prin valorificarea tuturor resurselor, a unor producții tot mai mari de pește, pentru asigurarea consumului întregii populații.

hectar, pe care le populăm cu cite 25 de familii de reproducători. Prin familie noi înțelegem o femelă și doi masculi. Și de cum începe cîrduirea, cînd peștele își caută un loc ales unde să-și depună icrele, sîntem cu ochii pe ei. Dimineața, pe la 4 sau 5, cînd începe fecundația, noi sîntem pe baltă. Mă veți întreba de ce? Să știm în ce loc s-au reproduș, să verificăm dacă icrele au fost depuse sau nu.

— Se întîmplă uneori ca reproducerea să nu aibă loc?

— Se întîmplă: datorită unor variațiuni bruște de temperatură, vîntului care agită apa, inundării eleștelui cu ml care se depune pe ierburile din apă, de care ar trebui să se prindă larvele.

— Și ce faceți atunci?

— Atunci facem curat în baltă: reluăm procesul de reproducere. Inundăm baltă cu apă curată, spălăm patul acela de iarbă, populăm bazinele din nou și invităm peștii la reproducere.

— Aveți haz!

— Dv. îi spuneți haz, noi îi spunem o piscicultură modernă, o reproducere dirijată, ca să nu mai obținem 60 sau 70 de tone de pește pe un hectar de apă, ci 2 000 și, în viitor, chiar 3 000 de kilograme. Pentru reproducere, mai ales, bazinele trebuie să fie ca un pat curat. Viața, în orice fel s-ar manifesta ea, are nevoie, acolo unde apare, de curătenie, de liniște, de căldură și lumină!

Toate aceste taine trebuie cunoscute de piscicultorul modern, iar cunoașterea lor devine știință. Pescarul nu mai este numai un dibaci vînător de pește, el este acum un diriguitor al unui îndelung și complicat proces viu, ale cărui taine de viață trebuie să le pătrundă, să le înțeleagă. La Buzău au fost calificați în meseria de piscicultor toți muncitorii, tot personalul fermelor. Mulți au fost specializați în lucrările de reproducere și creșterea puietului, operațiune foarte puțin cunoscută. La ferma Luciu am văzut dotări speciale, moderne, cu ajutorul cărora piscicultorii de aici obțin reproducerea artificială a crapului. Baltă tînde să devină tot mai mult un laborator, în care omul dirijează înmulțirea peștelui, un proces de reproducere a vieții. Asistăm, dacă vreți, la un proces de domesticire a peștelui, pentru că am văzut în marile crescătorii, la orele la care se administrează hrana, am văzut, spuneam, pești care vin și primesc hrana din palma omului. „Să vedeți cînd le împărțim hrana pe lac, ne mărturiseau cîțiva pescari din echipa lui Florea G. Iordache, cum vin cîrduri, cîrduri spre noi, cum prind hrana din zbor, iar alții ne sar în barcă. Sînt foarte blînzi!”

Sînt blînzi, pentru că omul, cu ingeniozitatea sa, a reușit de totdeauna să imblînzească natura. Și continuă să o imblînzească!

N. GRIGORE MARĂȘANU

La Buzău, o saramură de crap din recoltă proprie

Împreună cu inginerul Florea Iordache, directorul Întreprinderii piscicole Buzău, rulăm cu o mașină spre balta Costeiu. Pescarii de acolo, conduși de un șef de fermă harnic, inimos, au început să pescuiescă puietul din bazinele de iernat: încălțați cu cizme lungi de cauciuc, umbli prin apă pînă la genunchi și trag după ei un mininavod. Peștii, foarte mici, sînt adunați cu grijă din năvod, deșertați în niște cisterne din plastic încărcate cu apă, transportați și deversați în lacurile cele mari, unde vor începe un nou ciclu de viață. Treaba e cit se poate de delicată, trebuie să umbli cu destulă grijă cu aceste ființe plăpînde, slăbite, ametește încă de frigul iernii, pentru a evita pe cît posibil mortalitatea, risipa, pentru a-ți asigura o producție cit mai mare la hectar.

— Aici, la Costeiu, puietul a iernat bine, remarcă directorul Florea Iordache, pescar din tată în fiu, om care a pescuit pe Dunăre, în vechea Baltă a Brăilei, în Delta Dunării, pe Marea Neagră, ajungînd, într-un timp nu de pîrtat, să comande întreaga flotă de pescuit oceanic, dar care s-a retras la Buzău dintr-o obligație mai veche, aceea de a pescui, buzoian fiind, în bălțile în care au pescuit tatăl și bunicul, de a pune aici bazele unei pescării moderne, intensive. Dorește, împreună cu inginerii care-l înconjoară, vreo șapte în toată întreprinderea, să valorifice toate terenurile inapte pentru agricultură, să obțină, așa cum sînt indicațiile conducerei partidului și statului nostru, peste 2 000 kilograme de pește la un hectar de luciu de apă. Și începutul e bun, pentru că, dacă la înființarea întreprinderii, în martie 1975, existau doar 1 765 de hectare amenajate pentru piscicultură, la ora actuală suprafața amenajată a ajuns la 2 100 hectare.

— Vă veți opri aici?

— Nici pomeneală: în 1979 vom mai amenaja 100 de hectare, iar în urma unui program de dezvoltare a pisciculturii județului, întocmit la indicațiile Comitetului județean de partid, am mai propus spre amenajare încă 800 de hectare. Știm că nu ne va fi deloc ușor să transformăm terenurile acestea mlăștinoase, sărăturate, în eleștee cu apă sănătoasă în care să zburde crapul, dar sîntem cu toții răspunzători de folosirea cit mai eficientă a pămîntului, mai rațională, punînd în valoare fiecare suprafață. Noi ne-am concentrat forțele în două direcții, pentru rezolvarea a două probleme esențiale: modernizarea unităților piscicole existente, în care să sporim producția de pește la hectar, și în al doilea rînd, amenajarea de noi unități, moderne, cum sînt cele de la Ghergheasa, Valea Glaveș, Valea Sărată, pepiniera de aici de la Costeiu, în care, de asemenea, să obținem producții mari de pește.

— Cu ce forțe ați realizat aceste amenajări?

— Mai mult de jumătate din munca de proiectare am realizat-o cu inginerii noștri care au mers în cadrul sectorului de proiectare al Oficiului de îmbunătățiri funciare (O.I.F.) și împreună cu alți proiectanți ai oficiului au realizat toate proiectele. Executarea lucrărilor ne-a asigurat-o o unitate specializată a O.I.F.-ului. E bine să reținem că toate lucrările de modernizare au fost realizate fără să scoatem unitățile din producție: pînă în luna august am produs pește, iar din septembrie pînă în noiembrie am atacat cu forțe sporite lucrările, am întocmit grafice de eșalonare a lor, ne-am organizat și am reușit ca în același timp să creștem și pește, și să ne și modernizăm.

Lucrînd astfel, cu simț de răspundere, probînd o înaltă conștiință, colectivul Întreprinderii piscicole din Buzău a avut și motive de satisfacție, pentru că au crescut și producțiile de pește: dacă în anul înființării, 1975, au raportat doar 600 tone de pește, în 1976 au realizat 800 tone (unitățile suferînd de pe urma unor calamități). În numai trei ani de la înființare, producția de pește s-a triplat, ajungînd acum la 1 600 de tone, iar în 1980, la 2 000 de tone, preocupările fiind îndreptate spre acoperirea tot mai completă a consumului de pește al județului. Și, ca o încununare a eforturilor lor, întreprinderea deține în prezent locul doi pe țară la producția de pește.

Între timp, pescarii lui Ivan Mucea, șeful fermei Costeiu, au mai tras o toană. Puietul fierbe în mîșta năvodului ca într-un cazan, e sănătos și viguros, pentru că pescarii l-au îngrijit toată iarna: i-au asigurat hrană, au menținut nivelul apei, au tăiat culoare în gheață pentru ca peștele să aibă aer și lumină, au asigurat circulația apei. După cum mișună în năvod, pescarii speră să obțină 2 000 de kilograme de pește la hectar. În același timp, aici la Costeiu, se lucrează la compartimentarea unor eleștee, să se asigure, pe întreaga suprafață a fermei, niveluri de apă de 1,5 m, pentru practicarea unei pisciculturii intensive, pentru mărirea densității peștelui la hectar, pentru mărirea producțiilor. Se sapă canale, se fac diguri, se decolmatează canale, iar altele, cele din pepinieră, se dalează.

— La ce preț cumpărați puietul de pește?

— La început cumpăram puietul cu 15 lei kilogramul, pentru că întreprinderea nu avea decît două hectare de eleștee pentru reproducerea dirijată. Acum avem 20 de hectare, ne producem singuri întreg puietul necesar pentru popularea tuturor amenajărilor existente și ajutăm și alte județe, unele cu tradiție în piscicultură; pe vecinii noștri brăileni i-am ajutat anul trecut cu 25 de tone de puiet, pentru popularea crescătoriei lor de la Măxineni.

Așadar, lupta se duce și pentru asigurarea unei eficiențe economice spo-

rite, pentru autogospodărire și autofinanțare. Dacă la început buzoienii cumpărau kilogramul de puiet cu 15 lei, acum îl produc numai cu șapte lei. Făcînd economie de furaje, prin folosirea gunoierului de grajd, adevărat izvor de microorganisme — hrană a peștilor — ei au reușit să obțină kilogramul de pește cu un preț de cost scăzut, iar în anul 1977 și-au dublat beneficiile, de la 850 000 lei la 1 350 000 lei.

— Observ, tovarășe director, că mai totdeauna folosiți termenul de piscicultor și nu pe acela de pescar; de ce?

— Pentru că nu mai e totuna: pînă mai de curînd, pescarul nu știa altceva decît să se ducă în baltă și să întindă năvodul, să prindă peștele, să ia numai din baltă, iar de reproducere nu-l interesa, lăsa totul pe seama naturii. Piscicultorul se ocupă acum și cu reproducerea peștelui, cu creșterea lui. Activitatea lui e mult mai completă, îi impune cunoștințe deosebite de biologie, de chimie, dar îi impune mai ales o conștiință deosebită.

— Cum adică, la dv. peștele nu se mai înmulțește singur?

— Ba da, dar nu cum vrea el, ci cum vrem noi.

— Și cum vreți dv.?

— Avem eleștee mici, de pînă la un

Anchetă socială

Neomenie

Cu numărul 334 din acest an a fost înregistrată la redacția revistei noastre scrisoarea lui Goagă Dumitru, născut în satul Hăești, comuna Săcelu, actualment domiciliat în comuna Amărăștii de Sus, județul Dolj. Precizînd că semnatul scrisorii se referă la situația tatălui său, avînd 70 de ani și locuînd în satul Hăești, comuna Săcelu, vom reproduce cîteva fraze din documentul amintit: „...În luna lui aprilie 1976, am fost anunțat printr-o scrisoare căci tatăl meu a fost internat la spitalul cel mare din Tirgu Jiu... În termen de 5 zile i s-au amputat ambele picioare de la nivelul genunchilor. La ieșirea din spital din data de 15 aprilie 1976, i se dă Biletul de ieșire F.O. 9 462/110 cu diagnosticul Arterită membrului inferior drept cu cangrenă. I se face amputarea membrului inferior la nivelul genunchiului drept. Semnează doctor Cărășel Petre... Chemat la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă i s-a dat decizia 976 din 11 august 1976, i se spune că i s-a amputat piciorul stîng — deci nu mai este vorba de cel drept ca în Biletul de ieșire din spitalul din Tirgu Jiu. Și se încadrează în gradul III de invaliditate. Se mai scrie acolo negru pe alb că poate efectua munci ușoare.”

Vom înfățișa doar datele obiective

ale constatările noastre, atît pentru faptul că ele sînt, sperăm, limpezi ca lumina zilei cît și pentru considerentul că verificarea altor aspecte legate de această tristă poveste se cade să așteptăm s-o facă organele de specialitate. Cu sprijinul Direcției sanitare a județului Gorj am consultat foaia de observație a bolnavului Goagă Victor din satul Hăești, comuna Crîngu. A nu se confunda aceasta cu foaia de ieșire din spital pomenită în memoriul primit la redacție. În foaia de observație nr. 9 462 din 1976 stă scris că pacientului i-a fost amputat piciorul drept în 6.03.1976 și stîngul în 22.03. aceeași lună. Tot în cuprinsul foii de observație stă scris că omul era deja pensionar. Propriu zis optase, conform legilor noastre, între ajutor social și pensie IOVR, gradul III. Deși vom reproduce cîteva documente, surprinde, cel puțin deocamdată, un lucru: dacă dăm crezare foii de observație 9 462/1976, unde sînt descrise negru pe alb operațiile la care a fost supus bolnavul, de ce biletul de ieșire din spital, datat 15 aprilie 1976, transcrie o cu totul altă situație reducînd gravitatea infirmității la jumătate. În treacă, și fără a ne amesteca în normele unei profesii față de care nu trim și vom nutri întotdeauna un profund respect, vom mărturisi surprin-

Prestările de servicii în Bistrița-Năsăud

Că mare nevoie aveau cei din Rodna de legat dosare!

Plecând de la unul dintre obiectivele Programului de creștere a nivelului de trai în anii 1976-1980, adoptat de Conferința Națională, și anume de la creșterea volumului prestațiilor de servicii în actualul cincinal, consecința firească a schimbărilor profunde ce au loc în dezvoltarea economiei naționale și în creșterea capacității sale de a satisface la un nivel superior cerințele de consum ale populației, pe baza sporirii, an de an, a veniturilor bănești ale populației, ne-am propus un raid-anchetă în comunele unuia dintre județele țării, în speță în județul Bistrița-Năsăud, pentru a vedea în ce măsură factorii ce se ocupă de bunul mers al prestațiilor răspund acestor cerințe de necesitate socială de primă importanță.

Prima comună în care ne oprim este Feldru. Comuna care împreună cu singurul sat aparținător, Nepos, numără 6.300 de suflete și beneficiază pe linia prestațiilor de servicii doar de cele organizate de cooperativa de consum. Din cele 15 secții existente amintim, printre altele, centrul de reparat aparatele de radio și televizoarele, frizeria, două cojocării, tricotașele și secția de zidari-dulgheri. Există, asadar, unități prestatoare de primă necesitate (fără a fi nevoie să-ți iei, de pildă, televizorul sau aparatul de radio la subsuoară și să-l duci la Bistrița sau la Rodna), unități care rezolvă, am avut ocazia să constatăm, destul de operativ cererile cetățenilor și mai ales la un bun nivel calitativ. Dar părerea noastră este că, și dăm doar un exemplu, este absolut necesară și o secție pentru repararea obiectelor electrotehnice de uz casnic, dat fiind că, în ultimii ani, desfacerea lor a crescut destul de serios și, am spune, oarecum de așteptat. De asemenea a reieșit din anchetă că este cerută din ce în ce mai mult o croitorie, care știm că pe lângă confecționarea unui costum de haine se ocupă și cu unele reparații, mai mici sau mai mari, că vorba cuiva „una este să-ți cirpești singur o haină și alta e să-ți o stopeze mesterul!” Este foarte adevărat însă, cooperativa de consum, cu ajutorul consiliului popular al comunei și sprijinită de organul ierarhic superior, U.J.C.C.-ul, va deschide în foarte scurtă vreme încă trei secții, foarte solicitate, și anume o croitorie, o unitate de închiriat veselă, ca să nu mai umble omul, când are nuntă, din casă în casă, și o nouă frizerie.

Comuna Maieru, comună cunoscută ca având un foarte mare număr de copii (1.800 sînt numai la grădiniță și la școală), dispune de un număr de 15 secții de prestări servicii plus o brutărie și o cîrmangerie. Atelierul de cizmărie, spre deosebire de unele comune ale țării, prin care am avut prilejul să trecem, nu numai că „rezistă”, dar „se și descurcă” foarte bine, avînd numeroase comenzi, deși nu credem că la Maieru pantofii se rup mai repede și că localnicii își fac tot timpul pantofi. Insistăm asupra secției cu acest profil deoarece am întîlnit în unele locuri păreri după care centrele de cizmărie nu mai sînt solicitate, iar oamenii care lucrează acolo nu mai scot nici măcar jumătate din retribuție. „Că lucrurile nu stau așa, ne spune președintele cooperativei de consum, Valeriu Mireșan, o vedem foarte multe comenzi precum și pla-

nul pe care îl depășim”. Firește, contează în primul rînd preocuparea constantă a cooperativei de a răspunde propunerilor cetățenilor, grija de a-și organiza cit mai bine serviciile în funcție de posibilități. „Noi avem în comună, continuă Valeriu Mireșan, destul mesteri însă nu ne descurcăm prea bine cu spațiile. Există în Maieru zugravi, zidari, cojocari și singura soluție a fost ca aceștia să lucreze la domiciliu, bineînțeles un timp, pînă vom face rost și de spațiile de care avem nevoie”. Am stat de vorbă cu oameni din comună și am aflat că de-abia așteaptă să se deschidă centrul de reparat televizoarele și aparatele de radio, pentru că ruina îi simt lipsa și care trebuia deschis ceva mai devreme, precum și o secție care să execute instalații electrice și sanitare, pentru că aici, la Maieru, foarte mulți își construiesc case noi. În ceea ce privește problema reparării obiectelor de uz casnic, dată fiind o situație generală, valabilă pentru întregul județ, vom reveni către final. Aflînd de la președintele cooperativei că centrul de deparare a aparatelor de radio și a televizoarelor se va deschide în această vară și că peste foarte puțină vreme se va rezolva și cu repararea obiectelor de uz casnic (deoarece le vine un băiat bun, de fel din Maieru, care însă a lucrat la Sighișoara și care va lucra și artizanat, pentru că se pricepe), am pus și întrebarea: existînd atîta copil în Maieru, ce este specific în prestațiile de servicii? „Deocamdată, într-un singur sens, ne răspunde tovarășul Mireșan: „atelierele școlare fac articole de artizanat, fețe de masă, șervete cu modele proprii tinutului nostru, articole din fier forjat, obiecte pe care le-am preluat noi. Însă nu este rău, de exemplu, să deschidem o secție de reparat jucării. Este o idee și o să ne mai gîndim la asta”. La Rodna, centru minier cu 7.000 de suflete, numărînd și flotanții, își desfășoară activitatea numai 8 secții de prestări, dintre care una, atelierul de reparat televizoarele și aparatele de radio, aparține cooperativei meșteșugărești. Raportînd la ceea ce întîlnești în alte comune, pentru viitor centru urban ni se pare cam pușin. Este drept, în anul viitor va fi gata un complex de prestări servicii care va aparține cooperativei meșteșugărești, dar pînă atunci minerii din Rodna n-au la dispoziție decât o cizmărie, o frizerie-coafură, două cojocării, o secție de zidari-dulgheri și una de compactat dosare. Ultima, chiar dacă se referă numai la dosare, se spune că este foarte necesară. Mă rog, nu știm cîte dosare pe zi dă la legat un miner, dar cert este că la Rodna în privința prestațiilor mai sînt multe de făcut. Mai ales că va deveni oraș. Pînă una alta însă să recunoaștem că cei care se ocupă cu prestațiile în această comună au și unele greutăți. Președintele cooperativei de consum, Macedon Șpaimoc, ne spune în acest sens: „Intîmpinăm unele greutăți cu mina de lucru. Am trimis la calificare, la școli profesionale, numeroși tineri din comună, dar în același timp există și oameni care din diferite motive nu mai pot urma o școală profesională. Sînt, astfel, tinere care și-au întemeiat o familie, au copii, sau sînt alții care au depășit limita de vîrstă pentru asemenea școli. Ei bine, noi nu avem dreptul să-i calificăm pe aceștia la locul de mun-

că și să ne „umplem” golurile. Și apoi mai este și problema lipsei de spațiu”. În privința primei chestiuni poate că CENTROCOOP-ul și Ministerul Educației și Învățămîntului vor găsi o soluție, deoarece într-adevăr problema este demnă de toată atenția. Însă în ceea ce privește spațiile, exemplul comunei Maieru poate oferi un răspuns. Pentru că și în primă și în ultimă instanță, importantă ni se pare funcționarea secțiilor de prestări, diversificarea lor pe măsura cerințelor populației.

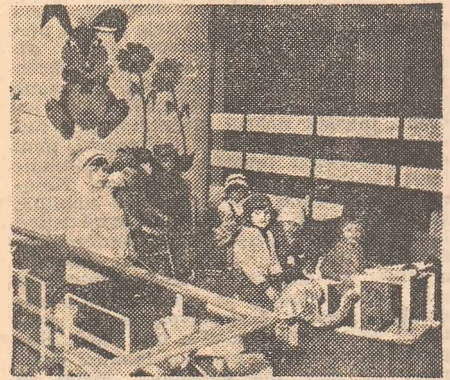
Comuna Lechința cuprinde, pe lângă satul de reședință, încă șase sate. Numărul locuitorilor, peste șase mii. Numărul secțiilor de prestări: 25. Vorba ceea, să ai și să dai și la alții. Aparent însă. Pentru că 20 din aceste secții funcționează la Lechința. Este drept, unele sate mai au foarte puțini locuitori, de exemplu Siniacob, și în plus se află la mică distanță de cele mai „răsărite”. Și totuși, acest fapt nu justifică rîspîndirea secțiilor. De fapt, nu repartitia lor contează, ci existența lor și la aproape zece kilometri de reședința comunei. Edificatoare în această privință este și situația satului Chirales, aflat la 9 kilometri de Lechința. Aici s-au deschis în ultimul timp, la insistența adunării generale a sătenilor, o frizerie și o cizmărie. Sau: înțelegem că nu are rost să faci investiții mari în satul Bungard, care numără aproximativ 100 de locuitori și care se află la un kilometru și ceva de Singiorgiu Nou, dar e firesc ca aici, în ultimul sat menționat, să funcționeze mai mult de trei secții (în realitate există doar două, pentru că una este brutărie). Să dăm însă U.J.C.C.-ului ce este al lui. Adică, să arătăm că există la Lechința 20 de secții (plus încă una de reparat televizoarele și aparatele de radio aflate în garanție și care aparține cooperativei meșteșugărilor), altfel spus, prestări pentru toate gusturile, așa cum și-ar dori fiecare comună. Secții care funcționează normal, oferind servicii prompte și de foarte bună calitate și dintre care unele și-au făcut un adevărat renume. Este cazul secției de cojocărie care primește comenzi din toată țara pentru splendidele „haine-cojoc” ornate cu motive populare din aceste părți. Haine pentru care la cel de-al 7-lea Tîrg de mostre secția a primit o diplomă.

În final citeva concluzii. Să remarcăm în primul rînd că nu există nici o comună în care să nu fie cîteva secții, chiar dacă numărul lor este deocamdată insuficient. (Referitor la această ultimă apreciere, arătăm că programul de dezvoltare a rețelei de prestări către populație în mediul rural al județului prevede, printre altele, deschiderea unor noi unități, în special în profilurile în care este deficitar județul: secții pentru repararea obiectelor de uz casnic — la ora actuală există numai două unități de acest gen — reparații auto-moto, depararea aparatelor de radio și televiziune, tricotașe). Apoi, se detașează grija cooperativei de consum, care deține ponderea prestațiilor de servicii la sate (mai ales în zonele de munte) de a răspunde cerințelor populației, de a folosi cu bune rezultate forța de muncă existentă, de a găsi moduri eficiente pentru antrenarea meseriașilor satelor.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Inaugurări

Romarta copiilor din Rîmnîcu Vilcea

În chiar centrul orașului Rîmnîcu Vilcea s-a deschis recent cel mai mare magazin pentru copii din întreaga țară. Nu ne prea pricepem la descrierea de magazine de acest gen, dar mărturisim, din cele văzute la fața locului, că ei place copiilor, ceea ce desigur este extrem de important. De la tovarășii Ion Șomandrea, directorul Direcției comerciale a județului Vilcea, și Elena Bordea, directoarea magazinului, aflăm că magazinul are o suprafață utilă de 1.700 metri pătrați — cel mai mare din țară deci — și că inițiativa deschiderii lui răspunde unei nevoi foarte precise: aceea ca părintele să găsească într-un singur magazin tot ceea ce-i trebuie copilului. Față de vechile magazine pentru copii, desfacerea în cadrul acestuia s-a triplat. Folosim metode moderne de comerț — expunerea deschisă și autoservirea.

Și-am mai aflat: în consiliul reprezentanților consumatorilor au fost incluși și copiii, alături de muncitori, țărani, intelectuali. Aceștia, copiii, au participat și la contractarea produselor ce le sînt destinate.

Într-adevăr, cînd dragostea pentru copii este concretă și permanentă apariția unor magazine de felul acestuia oriunde în țară nu mai surprinde pe nimeni. Bucură pe toată lumea!

E. S.

în halat alb

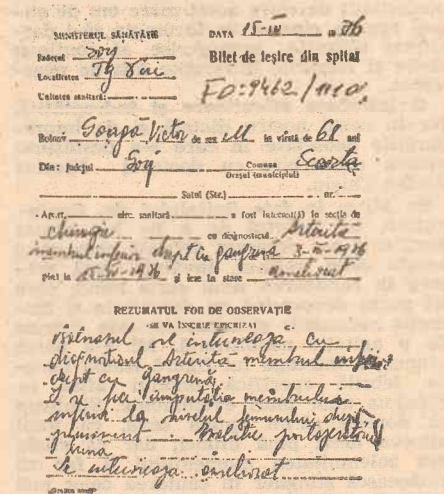
derea pe care ne-a stîrnit-o indicația menționată pe același bilet de externare: „Se recomandă tratament ambulatoriu”. Cui? Unui om care tocmai își pierduse orice putință de deplasare!

Discordanțele pînă în acest punct au, în ce-l privește pe bătrînul din satul Hăești, implicații doar de natură morală. Grave și ele, neîndoielnice, dar pe care s-ar fi putut trece totuși fiindcă un om care suferă atît, un om care pierde atît ar fi putut depăși cu dinții strînși de durere și cinismul atitudinii unor oameni care pierduseră din vedere probabil că omul pe lângă picioare mai are și o inimă. Numai că iată, hirtia aceea, biletul de externare completat cu atîta disprețuitoare superficialitate, n-avea să însemne pentru Victor Goagă o problemă morală; nu, ea avea să-i adauge la durerea sa și un prejudiciu de ordin material. Fiindcă, la doar cîteva luni, pe data de 13.08.1976, în temeiul menționatului act medical, probabil, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Gorj îi comunică lui Victor Goagă acordarea pensiei IOVR gradul III? Că s-a avut în vedere acel act, acel act care prezintă o stare neconformă cu starea lui fizică ne îndeamnă să credem o altă adresă trimisă înainte cu două zile (11 august 1976), de aceeași direcție

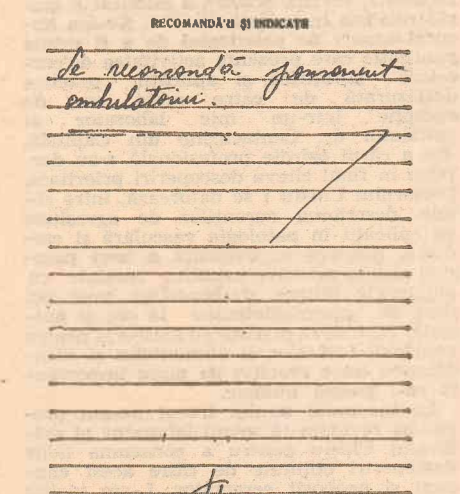
județeană, adresă care nu ia în considerare pierderea totală a posibilității de deplasare, specificînd totodată că pe tentul „poate efectua munci ușoare”. Surprinde și revoltă că medicul specialist Cărășel Petrea care l-a operat pe Goagă Victor și care a semnat și parafat biletul de ieșire din spital a semnat și în calitate de specialist cele două adrese trimise invalidului de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

Înainte de a pleca spre satul Hăești, comuna Crîngu, directorul Direcției sanitare a județului Gorj, medicul Davidescu Constantin, l-a întreat pe doctorul Cărășel Petre — și dînsul prezent — dacă a semnat într-adevăr biletul de ieșire din spital al lui Goagă Victor. Dînsul a spus ferm că nu. Afirmație care avea să fie infirmată de actele, pe care parafa sa este lesne descifrabilă.

L-am găsit cu ușurință pe Goagă Victor. Are azi-mîine 70 de ani — își poartă suferința cu bărbăție. Ne spune că a fost rănit la ambele picioare pe front, în 1944, și are de altfel dovezi în acest sens. Ca o urmare directă a acestor răni, în anul 1976, și-a pierdut ambele picioare. Nu reclamă nimic în legătură cu operația propriu-zisă, ci doar cu ceea ce a urmat. Fapte greu de crezut, dar adevărate și care vor determina sperăm

urmări imediate. Fapte care puteau fi însă prevenite, căci grija față de om — fie el suferind, fie el sănătos — care este în societatea noastră o realitate generoasă și emoționantă, trebuie să se exprime și în faptele, în atitudinile fiecărui dintre noi. Excepțiile, cazurile

izolate de neomenie trebuie reprobate și sancționate cu toată asprimea. Mai ales atunci cînd, inexplicabil, reușește să-și pună halatul „alb” al unei profesii prin definiție a omeniei.

EUGEN SECELEANU

Metanolul — un înlocuitor al benzinei în motoarele cu ardere internă?

Fiind vorba despre o invenție care a atras spre Iași atenția specialiștilor, o invenție de mare interes: un motor care să poată folosi și un alt combustibil decât benzina, mă așteptam să ajung în fața unui savant la vîrsta senectuții, a unui om împovărat nu doar de glorie, ci, mai ales, de răspunderea pe care o incumbă o astfel de cercetare. Dar, în biroul profesorului Institutului politehnic din Iași, prof. Mihai Gafițeanu, mă aștepta un tânăr suplu, îmbrăcat într-o salopetă neagră, de muncitor, cum sînt cele purtate și de tanchiști, cu priviri puțin neliniștite, izvorîte din ochii verzi, marcați de înalte sprincene, ca niște semne de mirare permanentă. Aceasta era deci unul dintre cei trei cercetători care se încumetaseră să atace problema, la fel de complicată, pe cit de actuală, în întreaga lume, a motorului viitorului, căutat de atîția alți cercetători de pretutindeni, motor care să se pună în acțiune și cu un alt combustibil decât benzina, care să nu polueze, dar nici să nu reducă din performanțele deja atinse, privind forța sa în cai-putere, viteza de deplasare a mașinii și așa mai departe. Numele său: Radu Gaiginschi, un nume binecunoscut în lumea universitară ieșeană, întrucît tînărul inventator este fiul distinsului profesor Emil Gaiginschi, unul dintre pionierii învățămîntului politehnic local, specializat tot în motoare. Notorietatea tînărului inventator este stabilită, la cei 34 de ani ai săi, dată la care deține 13 brevete de invenție, fiind conferențiar și doctor inginer. Iată de ce discuția noastră a debutat printr-o întrebare mai puțin tehnică, și anume: „Ce reprezintă pentru dumneavoastră un motor?”

— La care răspunsul a fost scurt, răspicat și neașteptat, exterior tehnicii riguroase de care mă teamă: „Metal cu viață”. Era o definiție ad-hoc sau una gândită temeinic, fundamentată pe studii ori tînind doar de metaforă?

— Am spus același lucru și studenților mei, urmărind prin asta să-i fac să-și îmbrățiseze meseria cu dragoste încă de la început, încercînd, cu alte cuvinte, să-i fac să înțeleagă un amănunt esențial și anume acela că între ei și motor trebuie să se stabilească o comunicare, un dialog permanent, dacă nu vi se pare exagerată formularea, în care fiecare interlocutor are de transmis ceva celuilalt, un schimb de informații, care se pot transforma în idei. Am ajuns la acest mod de a gândi încă de pe vremea cînd, efectuîndu-mi practica la „Steagul Roșu” Brașov, lucram nemilicuit la strung, cot la cot cu muncitorii de acolo.

— Ați fost un student de excepție sau unul obișnuit?

— Cred că obișnuit. Am absolvit cu diplomă de merit. Atît.

— Cum se explică alegerea dumneavoastră, interesul pentru motoare?

— Pasiunea mea a fost iscată de problemele amestecului în motor. De aici a decurs restul. Mai precis spus, calitatea amestecului despre care am amintit m-a interesat, știind că așa-numita lege a do-

zajelor cere un amestec neomogen. Subiectul tezei mele de doctorat a fost: „Motoare cu aprindere prin scintee, cu amestec stratificat”. L-am amintit deoarece consider că el a reprezentat primul pas, necesar, spre obținerea unui motor care poate folosi mai mulți carburanți.

— Nu depășiți domeniul strict al specialității dumneavoastră, pătrunzînd astfel în chimie?

— Există o chimie a arderilor, fără de care nu se poate realiza nimic în materie de motoare, prin urmare, se cere cunoscută bine de tot. Ceea ce am și încercat să fac. Oricît vi s-ar părea de curios, dar specializare înseamnă, poate paradoxal pentru unii, o largă implicare în discipline științifice și tehnologice aparent divergente.

● **Ideea aparține unui grup de cercetători ieșeni. Motorul realizat se recomandă prin putere crescută, simplificări ale cutiei de viteze, este silențios și nepoluant.**

— Încercînd să sistematizăm discuția noastră, acum, după ce ne cunoaștem atît cît să putem sta de vorbă despre noutățile care vi se datorează, cu ce credeți că ar trebui să începem?

— La fel de bine cu sfîrșitul ca și cu începutul, pentru că lanțul muncii noastre, precizez că nu am lucrat de unul singur ci împreună cu profesorul Mircea Zugrăvel și fostul student Tiberiu Boghici, este absolut logic, indiferent de sensul discuției.

— Propun, în acest caz, să pornim de la general la particular, adică de la interesul mondial al problemei la cel național ajungînd și la căutările dumneavoastră.

— Pentru a fi foarte scurt, am să afirm că folosirea metanolului, la care am recurs și noi, nu este o noutate pentru specialiști. Acest combustibil se folosește din anii deceniului 40, dar, atunci, el constituia, de fapt, un al doilea combustibil, pentru avioanele de vînătoare, la care pilotul recurgea ori de cîte ori dorea să obțină un spor rapid de forță, de viteză, a aparatului manevrat. Deci la început n-a existat factorul economic ci numai cel tehnic. În prezent, evident, cele două direcții s-au contopit, adăugîndu-li-se și altele, unele chiar pe parcursul cercetărilor. Se știa astfel, că la sarcini parțiale, consumul de benzină era mai mare cu 20—30% decît cel al motorului diesel. Așa s-a ajuns la ideea motorului policarburant care să funcționeze chiar și cu... gaz! Principalele consecințe: consum mic în oraș, puteri litrice mari, obținute la viteze mari și, în final,

avantaje economice, nu neapărat legate de economia de combustibil cit, mai ales, de cea de energie. Unde apar dificultățile? La tot pasul. Iată o întrebare cheie: admițînd că soluția de viitor va fi motorul în care aprinderea combustibilului se va face pe bază de injecție, trebuia obținut ca jetul să se aprindă din mișcare, pentru ca arderea să fie detonantă; știm că la benzină autoaprinderea se produce la circa 200 grade Celsius, temperatură mai mare decît cea necesară motorinei. Se impune, prin urmare, ridicarea raportului de compresie la benzină. Scintea obținută trebuie să fie mai lungă, cum spunem noi, adică cu tensiune de aprindere mai mare. Pentru motorul policarburant, pompa de injecție lucrează la 400 de atmosfere. Benzina, în aceste condiții, distruge apa-

ratura. Vedeți dar cîteva inadvertențe care se cereau rezolvate pînă la alegerea soluției optime.

— Dumneavoastră ați reușit s-o găsiți?

— Cred că da. Argumente: pompa de injecție creată de noi este corespunzătoare la metanol, care suportă bine presiunea despre care am vorbit. O astfel de pompă nu s-a făcut, pînă acum, nicăieri în lume. Noi nu am încercat obținerea unui motor policarburant, ci a unui convertibil, care să funcționeze cu metanol și benzină. Traducînd în limbaj uzual, metanolul nu este altceva decît alcool metilic, care costă 90 de bani litru și se obține pe cea mai simplă cale chimică, din cărbune și apă. În Brazilia și în Costa Rica se cîrlesc cu metanol drept carburant, obținut prin fermentarea naturală a trestiei de zahăr și a maniocăii. O minunată cercetare a tovarășilor de la ICECHIM București a dus la formule foarte ieftine de fabricare a metanolului. Utilizarea lui, prin sistemul carburanției, ne-a dus la rezultate bune, dar nemulțumitoare pentru noi, care doream mai mult decît atît. Prin trecerea la sistemul de injecție s-au obținut un spor de putere a motorului și economie.

— Pe ce ați experimentat cercetările dumneavoastră?

— Pe un ARO L 25^a din seria ARO 240, pe care-l puteți vedea cîrind prin oraș. Cuplul-motor, menținîndu-se la valori constante, la o turație de circa 1 500 rotații pe minut, dă și posibilitatea simplificării cutiei de viteze, care poate avea doar trei poziții în loc de patru. Folosînd sistemul injecției, puterea motorului

crește și se menține constant cuplul-motor, ceea ce duce la facilități în manevrabilitatea mașinii, la demaraje mai rapide; de exemplu, la ARO demarajul, în viteză a 4-a, începe de la 60—70 km/h (pe benzină); în noul sistem, aplicat de noi, începe de la 50 km/h.

— Avem acest motor?

— Bineînțeles! Experimentat, cu acte în regulă. Este motorul de ARO obișnuit, căruia i-am adăugat pompa noastră de injecție, modificîndu-i și chiulasa, pentru a-i putea introduce noua piesă, în locul carburatorului. Diferența de preț rezultată se amortizează foarte rapid pe un parcurs destul de scurt, prin înseși economiile obținute la carburant. Un pas important l-a constituit adăugarea unui sistem modern, ieftin și eficient pentru antrenarea pompei de injecție. Dar nu a fost singura noutate. Menționez și regulatorul de amestec, pentru metanol, care dozează aerul și metanolul în funcție de sarcina de exploatare și care se obține, automat, prin simpla apăsare pe pedala de accelerație. Este folosit un principiu simplu, pneumatic. Ar trebui adăugat tot la avantajele și elementul social, așa spune, al nepoluării, deoarece metanolul arde complet și nu degajă gaze nocive. Tot la capitolul poluare, de data aceasta fonică, noul sistem prezintă avantaje, fiind foarte silențios, nu ca cel diesel. Cifra octanică a metanolului este 107, ceea ce ne-a permis să ridicăm raportul de compresie la valori de 10/1, practic fără de-tonație sonoră, deci... mut. Punctul de inflamabilitate a metanolului este mult mai mic decît cel al benzinei, degajarea de vapori fiind, din această cauză, ca și inexistentă, de unde și o securitate la foc considerabil mai mare. Și încă alte cîteva avantaje, printre care fiabilitatea crescută, deoarece, prin adăugarea cîtorva piese noi, care compun pompa de injecție realizată de noi, se obține separarea lichidului fără proprietăți de ungere, astfel încît elementul de înaltă precizie, absolut necesar, în cazul pompelor de injecție clasice, este cu mult diminuat.

— De ce nu se aplică în producția de serie sistemul dumneavoastră?

— Probabil din cauză că încă stăm bine cu benzina și motorina. Asta pe de o parte. Pe de altă, pentru că legătura noastră cu uzina se face indirect și greoi.

— Ce perspective vedeți decurgînd din invenția pusă în discuție?

— Unele au apărut chiar în domeniul exteriorului automobilului. De pildă, tovarășul profesor Mircea Zugrăvel, șeful catedrei de mecano-energetică, l-a și folosit la odorizarea gazului metan, cu rezultate practice mult îmbunătățite și mai ieftine, la împiedicarea înghețării gazului metan în conducte, la temperaturi sub zero grade. Revenind la motoare, cred că vom putea utiliza această pompă și la motorul policarburant, și la tractoare, care vor putea fi pornite fără o încălzire prealabilă, și la temperaturi scăzute, ca orice motor de autoturism.

— Ce încheiere propuneți discuției noastre?

— Mulțumiri tuturor studenților noștri cu care lucrăm cot la cot și fără de care n-am fi ajuns la aceste rezultate și o invitație peste 2—3 luni, la Iași, pentru alte noutăți.

EMANUEL VALERIU ■

Durata unor idei

Valorificarea unor lucrări postume datorate regretatului om de știință Nicolae Șt. Chișiu

Despre dr. Nicolae Ștefan Chișiu, autorul unor numeroase și prestigioase lucrări în medicină, biologie, alimentație și tehnologie alimentară, despre pilduitorul său exemplu de generozitate și probitate profesională, revista noastră a publicat o amplă relatare în noiembrie 1975. Ne-am bucurat atunci de privilegiul de a fi prima publicație care prezenta activitatea de cercetare științifică și aplicații practice desfășurate de către acest om de excepție într-un mic laborator al spitalului dr. Cantacuzino din Capitală, în a cărui osirdie profesională s-au desprins în final cîteva descoperiri prioritare. Doctorului Chișiu i se datorează, între altele, descrierea curenților de agresiune cu aplicații în patologia vasculară și cardiacă, punerea în evidență a unei patologii imuno-agresive hepatice corelate cu antigenele biliare, descoperirea unei noi clase de gammaglobuline la om și animale, realizarea plăcilor cu anticorpi pentru controlul furajelor și alimentelor și identificarea unor reactivi de mare importanță ce-i poartă numele.

La începutul anului trecut ne-am propus să revenim în micul laborator al medicului Chișiu pentru a consemna noile descoperiri obținute de către acest eminent și neobosit cercetător. L-am vizitat într-o dimineață, dar, zorit de treburi urgente și inoportune de prezența unor colegi de breasla, doctorul Chișiu ne-a rugat să revenim peste cîteva zile, la o oră mai prielnică unei discuții comode, temeinice, eliberată de presiunea timpului.

A fost ultima noastră întîlnire. Peste numai trei zile, groaznică noapte din 4 martie avea să stingă și lumina acestei minți unice, fascinante și cu totul parti-

culară în peisajul școlii medicale naționale.

De atunci și pînă astăzi ne-am interesat mereu ce se va întîmpla cu bogatul tezaur științific și tehnologic încredințat posterității de către acest mare om de știință român, cine se va încumeta să-i descifreze ultimele manuscrise, să continue ideile și lucrările întrerupte atît de neașteptat.

O întrebare stăruitoare și îndreptățită, iar în cazul nostru dictată și de împrejurările deosebite în care s-a desfășurat ultima convorbire cu doctorul Nicolae Ștefan Chișiu.

Ne aflăm în fața Spitalului dr. Cantacuzino, pe punctul de a ne lua rămas bun, cînd am observat deodată cum omul acesta calm, reținut, învăluit toată vremea în candoarea unui suris blînd, care își purta deopotrivă cu demnitate și discreție necazurile și bucuriile, este cuprins de o agitație neobișnuită. Mi s-a părut atunci că întreaga lui figură iradia bucuria febrilă specifică omului aflat în preajma unor mari evenimente. Simțeam că dorește să-mi spună ceva, cu totul altceva decît pînă atunci, dar că sfîșia sau solemnitatea momentului îl fac să rătăcească stînger în căutarea celor mai potrivite cuvinte.

— S-ar putea să aveți dreptate — a îndrăznit în cele din urmă. Mi-ați anticipat succesele profesionale, scriînd despre mine că voi fi autorul unor descoperiri de excepție. S-ar putea să aveți dreptate.

L-am întrebat dacă este vorba de o nouă realizare legată de reactivii CH, dar mi-a dat să înțeleg că ultimele sale investigații de laborator sînt pe cale de a

duce dezbătut mult mai important decît tot ce a înfăptuit pînă în prezent.

Interesant de reținut că doctorul Chișiu a făcut aceeași mărturisire și medicului Vasile Boici în chiar ultima zi de viață.

Și iată, de curînd am aflat totuși cu nespusă bucurie că prin grija și sollicitudinea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie s-a întreprins o amplă și susținută acțiune pentru recuperarea și valorificarea ipotezelor de lucru ale medicului Chișiu, pentru continuarea experimentelor întrerupte. Astfel manuscrisele și dosarele rămase au fost încredin-

țate unor cercetători ai Institutului „Victor Babeș” și unor specialiști ai Institutului Pasteur din București. Acestor generoși slujitori ai științei și tehnologiei le revine anevoioasa misiune de a descoperi gândurile și idei încifrate în textele brevetelor, de a reface și de a elucida experimente ascunse în spatele unor însemnări extrem de sumare.

Au fost continuate cercetările consacrate reactivilor CH (identificați de Nicolae Chișiu). Administrarea lor pe animale a evidențiat surprinzătoarea lor facultate de a stimula sistemul celular de apărare a organismului. Rezultate notabile au fost obținute și în cercetarea antiserului denumit antilactoperină, pornindu-se de la rezultatele dobîndite de Ștefan Chișiu care a prevăzut că asemenea substanțe dozate în umori, ar putea avea rolul unui trasor capabil de a indica funcționarea mucoasei. Cu ajutorul lor, prin analizarea unor secreții ale organismului uman, se va putea stabili un diagnostic diferențial pentru afecțiunile benigne și maligne. Rezultate încurajatoare au fost dobîndite la clinica III medicală din Cluj-Napoca.

Au fost continuate cercetările privind mecanismele de malabsorbție ale intestinului subțire. Pentru detectarea acestei carențe funcționale, medicul Chișiu a folosit teste imunochimice. Noile cercetări reconfirmă valoarea lucrărilor și aduc în completare rezultatele noilor investigații privind în mod special transportul lipidelor de la nivelul intestinului cu ajutorul unor proteine specifice.

Caracterul de deosebită valoare al lucrărilor nu ne îngăduie să oferim amănunte mai multe sau relatări mai explicite. O vom face la momentul potrivit, în clipa în care cercetătorii vor izbuti să definitiveze pînă la detaliu, și să finalizeze lucrările de repunere în circuitul valorilor naționale a acestui mare tezaur postum, întrupat din vesele și munca celui care a fost Nicolae Ștefan Chișiu, omul și savantul de renume.

LIVIU TIMBUS ■

Locuință-laborator sau portretul concret al pasiunii

Este greu de presupus că „omul universal”, așa cum a fost el întrezărit și conceput sub raport ideatic de reprezentanții Renașterii, s-ar putea naște într-o lume supusă unui permanent bombardament informațional și în care, mai ales, meseriile se diversifică de la o zi la alta, iar specialistul este nevoit să-și delimiteze cu precizie sfera de activitate.

Dar orice regulă suportă și excepții. Mai ales când rigorile momentului pot fi înfrinse prin forța pasiunii, fapt dovedit și în cazul inginerului Liviu Macoveanu, inventator și cercetător de largă renume, dar a cărui activitate cuprinde cunoștințe și preocupări extrem de dispersate, cu totul neobișnuite pentru obșnuitul om de știință din zilele noastre. Fizician, chimist și electronist, deopotrivă reprezentant al unor investigații în astronomie, biologie, biochimie și telecomunicații, inginerul Macoveanu este în același timp un activ publicist și autor de nuvele științifico-fantastice.

Toate acestea ne-au îndrumat să pășim dincolo de pragul casei sale. Am făcut-o mai puțin din dorința de a prezenta cititorilor noștri invențiile și descoperirile acestui neobosit cercetător, ci mai cu seamă îndemnați de interesul și curiozitatea de a descifra geneza și aventura unei vieți de excepție, atât de ispititoare prin exemplul pasiunii și al unor preocupări neobișnuite de diverse.

Inginerul Liviu Macoveanu s-a născut în București în anul 1922, mărturisind foarte de timpuriu o predispoziție remarcabilă pentru știință și construcții tehnice, de-a lungul unei copilării și adolescențe care prin neastimparul, curiozitatea febrilă și pasiunea pentru construcții originale, o reaminteste pe cea a micului Edison. La 6 ani realizează singur o instalație electrică cu baterii și becuri, iar la 9 ani, primul aparat de radio cu galenă. Lingă bucătăria părinților săi își amenajează un laborator de chimie și electronică, unde la 13 ani își construiește o stație de emisie recepție pe unde scurte.

După terminarea liceului urmează facultatea de chimie industrială, dar își susține lucrarea de diplomă în domeniul electrochimiei. Ulterior, ca tânăr inginer, se simte atras deopotrivă de problemele de fizică nucleară (urmează un curs de specializare la I.F.A.), de biologie, mineralogie, telecomunicații etc.

După terminarea războiului — aveam 23 de ani — am început să întrevăd largile orizonturi ale științei viitorului. Mi-am dat seama, între altele, că foarte multe dintre descoperirile fundamentale vor apărea la granița dintre discipline, că se vor naște noi științe interdisciplinare, ce vor reclama cunoștințe vaste și diverse. Am mai înțeles faptul că este mai greu să lucrezi în cercetare cu mină prelungită, deci să apelezi în momente de impas la specialistul de alături, la chimist când ești medic, la biolog când ești chimist, la mecanic când ești electro-

nist, la seismolog când ești fizician sau la biofizician când ești electronist. Stricta specializare nu trebuie să restrângă orizontul de investigație, ci dimpotrivă.

O profesiune de credință în sprijinul căreia, inginerul Macoveanu poate aduce cea mai concretă mărturie cu putință: apartamentul său care și-a pierdut de mult, și în cea mai mare măsură, atribuțiile funcționale obișnuite.

Inchipuiți-vă un apartament de mărime mijlocie, mobilat cu cele mai diverse aparate de laborator și tapetat cu mii de cărți, sau mai degrabă invers, un laborator sui-generis, de un profil complex, în mijlocul căruia se pierd stinghere masa, scaunele, biroul și alte câteva lucrșoare ale traiului domestic.

Pe rafturi, pe sifoniere și pe unde a mai rămas loc, adunate în stive, cele peste 3000 de cărți de știință, tehnică și literatură.

În camera dinspre stradă, între masa de lucru și pat (s-a găsit loc și pentru pat!) tronează pină sub plafon, maiestuoasă, înfricoșătoare și atât de străină de obșnuitul mediu familial, o uriașă stație de emisie-recepție pe unde scurte. Executarea și montarea ei, piesă cu piesă, a durat mai bine de doi ani. Prin această fereastră deschisă spre univers, inginerul Macoveanu și-a văzut împlinirea celor mai dragi vise ale tinereții.

— Cit v-au costat toate „lucrșoarele” astea?

— Le adun de peste patru decenii. Poate prețul a trei „Dacia-1300”.

— Aveți și mașină?

— Nu. Și nici în perspectivă nu mă preocupă.

O să mă întrebați, așa cum l-am întrebat și eu pe proprietarul locuinței-laborator, la ce folosesc toate acestea din moment ce există institute de cercetări dotate cu aparatură modernă între care și cel la care lucrează. Răspunsul e simplu și pe înțelesul tuturor: pentru un om subjugat în întregime pasiunii de cercetare, cele 8 ore de serviciu nu pot fi niciodată suficiente. Cu atât mai mult pentru cercetătorul cu preocupări diverse, care are nevoie nu numai de laboratoare pe profilul specialității sale. Iar aici, în locuința inginerului Macoveanu, se găsec de toate, cite un colțșor din fiecare laborator: unul pentru electronică, altul pentru fizică, altul pentru chimie etc. În acest fel munca de cercetare nu se întrerupe niciodată.

Activitatea din cadrul Institutului pentru protecția muncii, continuată la Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică i-a oferit posibilitatea de a realiza opt invenții brevetate. Între acestea: un electrodinamograf (aparat original pentru măsurarea gradului de oboseală intelectuală și fizică) folosit în clinici și laboratoare de psihotehnică; un ortostometru electronic (capabil de a înregistra de la distanță eventualele afecțiuni cerebrale ale subiectului); un nou

tip de microfon, procedeu original pentru fabricarea condensatoarelor electrolitice etc.

L-am rugat apoi să-mi vorbească despre vechea sa pasiune: radioamatorismul. L-am rugat, deoarece știam că, totdeauna, călătoriile întreprinse pe calea undelor, cu viteza luminii, într-o lume fabuloasă cu rendez-vous-uri și întâlniri neașteptate nu pot fi decit pasionante și pline de surprize. Experiența radioamatorului YO3RD conferă totuși câteva exemple de excepție:

De aici, din interiorul locuinței sale, Liviu Macoveanu a stabilit peste 30000 de legături radio în 250 de țări ale globului. În 1938 obține diploma WAC decernată de o asociație de radioamatori americani pentru meritul de a fi realizat legături radio cu toate continentele. În 1957 i se decernează diploma W50, fiind unul dintre cei trei radioamatori de pe glob care au izbutit să ia legătura cu vasul Wilhelm Pieck, în toate cele 5 mări și oceane traversate. În 1954 devine posesorul unui certificat antarctic, ca urmare a legăturii stabilite pe calea undelor cu o expediție argentiniană în continentul antarctic, iar în 1958 a reușit să realizeze simultan legături cu expedițiile sovietice de la Polul Sud și Polul Nord. O altă diplomă internațională îi consemnează performanța de a fi realizat legături radio cu toate cele 40 de zone ale globului (compartimentare de specialitate), iar o diplomă franceză din 1963 consemnează legăturile radiofonice ale inginerului Macoveanu cu radioamatori

din toate teritoriile în care se vorbea franceza.

În 1963 recepționează un mesaj radiofonic al unei expediții franceze aflate într-o junglă din Africa ecuatorială prin care se solicita un grabnic ajutor medical pentru un membru al expediției mușcat de un șarpe veninos. Radioamatorul român stabilește legătura radio cu un coleg din Paris, cărui a transmite mesajul recepționat.

Cunoștințele și preocupările multilaterale ale inginerului Liviu Macoveanu — obținute în robia dulce a săliilor de lectură, a cercetărilor de laborator — au câștigat încă de acum 20 ani interesul editurilor și diverselor redacții, care l-au invitat să scrie. A publicat 15 cărți, din care 10 de știință popularizată. Solicitat de radio și televiziune, a realizat peste 250 de emisiuni T.V. (între 30—50 minute) și peste 300 de emisiuni radio. În revista „Magazin” semnează săptămânal de 10 ani rubrica „Verificați-vă cunoștințele”.

A publicat, cum aminteam, și nuvele științifico-fantastice (*Lucașul, Stăpînul insectelor, Castelul cu stafii, 1 Gigant 1, Universul de aur* etc.).

— Aceste lucrări nu sînt simple scrieri fanteziste. Ele se bazează pe prezumții și ipoteze de lucru pe care viitorul le va adevăra sau le va infirma. Să mă explic printr-un exemplu: În 1959, în Valea Jiului, mi-am pus următoarea întrebare: de ce șobolanii din galeriile subteranului sînt și anticează iminenta unor catastrofe? Probabil, mi-am zis, deoarece timpanul lor percepe sunete într-un registru foarte ridicat, deci și pe cele provocate de primele fisuri sau infiltrații de gaze. Am început experimentările, provocind în galerii părăsite surpări de tavane, desprinderi de pietre etc., verificind paralel comportarea unor șobolani. Aparat sensibil pentru înregistrări mi-au arătat că șobolanii intră în panică între limitele de frecvență de 7000—8000 herți și mai sus de 16000—17000 herți. Am hotărît să continuu experiențele și în final să construiesc un sistem electronic alcătuit din captatori de ultrasunete puși în legătură cu un avertizor acustic. Am așteptat pentru un timp cercetările, fără a renunța însă la idee. Pe baza celor constatate, am scris un reportaj științifico-fantastic. L-a publicat revista „Știință și tehnică”.

Incheiem aici vizita noastră la locuința-laborator de pe strada Aurel Vlaicu din București. În loc de concluzii, o simplă constatare: există și un asemenea mod de a-ți umple minutele, orele, zilele și anii vieții. Evident, nu poate toată lumea trăi și gândi la fel ca inginerul Liviu Macoveanu. Exemplul său ne îndeamnă totuși să reformulăm un adevăr axiomatic: munca și pasiunea reprezintă singurul elixir al tinereții fără bătrînețe.

LIVIU MAIOR ■

O idee de aur, interesează pe cineva?

Printr-o ciudată asociație de idei, discuția cu inventatorul Florin Vasile Ionescu ne-a amintit, antitețic, de Mercur cel iute de picior. Tot de mercur este vorba — de elementul chimic, nu de zeul comanilor — însă este o istorie cu mercur avind o desfășurare atât de lentă, încit, pe alocuri, pare incredibilă.

La 23 decembrie 1970 Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci acordă lui Florin Vasile Ionescu, proiectant la „Electrouzinproiect”-București, certificatul de inventator nr. 55240, iar institutului „Electrouzinproiect” și Institutului de cercetări și proiectări de automatizări — M.I.C.M. ca titulari brevetul de invenție corespunzător, pentru un procedeu și instalație de purificare a aerului conținind vapori de mercur. Invenția, cu dosar O.S.I.M. nr. 63324/1971, a fost înregistrată și la Camera de Comerț a Republicii Socialiste România cu nr. 5802/63342, în vederea valorificării și peste hotare. Și, în adevăr, fiind de o simplitate și eficiență tehnică remarcabile, ea a suscitat rapid un larg interes: expusă la Salonul Internațional de invenții de la Viena, în septembrie 1971, a fost distinsă cu Diploma și Marca medalie de aur, apoi a fost brevetată în S.U.A., Marea Britanie, Franța, Italia, R.F.G., Austria și este în curs de analiză și în alte țări, printre care Suedia și Japonia. Rețineți anul medației: 1971.

Acest succes internațional se explică lesne. După cum bine se știe mercurul degajat în atmosferă ca urmare a unor procese industriale este o noxă, un factor poluant, cu efect negativ atât asupra hălei industriale respective, cât și asupra mediului înconjurător. Or, mercurul participă în cantități mai mari sau mai mici, în foarte numeroase tehnologii, de la industria chimică (rafinările!) la industria alimentară; îl găsim și în minerit, în construcțiile de mașini, în transporturi, industria lemnului etc., etc. Peste tot se

ridică aceeași problemă: cum să ne desotorosim de nedoritul mercur din aer? Sistemul clasic, prin condensare, reclamă o instalație de reținere consistind dintr-o manipulare greoaie.

Invenția mediată cu aur la Viena elimină printr-o singură trăsătură de condei, dacă ne putem astfel exprima, toate dezavantajele vechilor procedee. Cităm dintr-un prospect tipărit pentru un tiraj internațional:

„Instalația se poate aplica la ventilațiile mecanice ce captează și evacuează aerul de la exploatarea miniere, ateliere laboratoare și hale industriale unde se lucrează cu mercur. Este proiectată pe baza unui procedeu chimic și poate funcționa pe durată nelimitată, cu întreruperi de doar două-trei ore, la un nivel variind între trei luni și un an, în cazul schimbării soluției sau al intervențiilor la pompa de recirculare, după caz. Exploatarea se face fără supraveghere. Asigură reținerea totală a mercurului din aerul evacuat.”

Cuvîntul „totală” nu este o figură de stil, trebuie luat ad litteram. Am citit documente de analiză ale laboratoarelor Inspectoratului sanitar de stat care atestă absența 100 la sută a mercurului din aerul purificat. În plus, procedeu costă cam de 35 de ori mai puțin decit cel actualmente folosit pe plan mondial, pentru același debit de aer filtrat. Iată cum se explică excelența primire la Salonul de la Viena și brevetarea în țări cu o bogată tradiție industrială.

În aceste condiții, s-ar putea presupune că întreprinderile românești care, într-o verigă sau alta a lanțului lor tehnologic, folosesc mercur, „au făcut coadă” pentru a-și procura documentația (lucru extrem de simplu) și a trece la aplicarea ei, care, repetăm, este mult mai puțin costisitoare

decit orice alt procedeu existent. Ei bine, din 1971 pînă azi invenția nu este folosită decit în două întreprinderi, lung și lat: Uzina de cinescoape București și „Romlux”-Tirgoviște, probabil pentru motivul că ele au același for tutelat ca „Electrouzinproiect”: M.I.C.M. De asemenea, este în curs de instalare la Întreprinderea de termometre București. Menționăm, în paranteză, că instalația de la „Romlux” a fost executată de Întreprinderea județeană de industrie locală „Metalica”-Buzău, că — după cum s-a arătat în presă — are un debit de 262000 metri cubi în 24 ore și că eficiența economică este de circa 35 de ori mai mare decit în vechiul sistem!

— De ce însă — cu rarele și meritorile excepții de mai sus — lucrurile s-au mișcat atât de greu, de unde această remarcabilă lipsă de interes pentru o nu mai puțin remarcabilă invenție românească, tovarășe Florin Vasile Ionescu? Poate că, pur și simplu, mercurul nu este folosit la noi în procesele industriale.

— Nici vorbă. Acest element este incorporat, într-o măsură mai mare sau mai mică, într-o sumedenie de tehnologii. După calcule și aprecieri sumare, circa o sută de întreprinderi, depinzind de Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerul Industriei Metalurgice etc. ar putea fi interesate în purificarea aerului conținind vapori de mercur. Lista noastră — fără îndoială incompletă — conține, așadar, vreo sută de nume de întreprinderi. Nu

afirm că toate, fără excepție, ar trebui să folosească noul procedeu (multe depind de condițiile specifice), dar... nici măcar nu s-au interesat. Specialistii sînt conșinși că există un cîmp larg de acțiune pentru acest brevet în țara noastră, unde se acordă o deosebită atenție protecției mediului ambiant. Legea 9/1973 creează, în acest sens, un cadru deosebit de propice, legea în cauză fiind una din cele mai cuprinzătoare din lume.

— De unde totuși dezinteresul pentru... mercurul nostru?

— Cred că nu funcționează satisfăcător sistemul de informare. Cel puțin, aceasta este părerea mea. E posibil să existe și alte cauze. Oricum, o invenție are, din păcate, mult mai bune șanse să circule în cadrul ministerului, al rețelei deservite de institutul titular al brevetului respectiv — așa cum s-a întimplat în cazul de față — în schimb, se pare, alte întreprinderi și instituții află mai mult sau mai puțin întimplător de existența sa. Oricum, este singura explicație logică pe care pot să mi-o dau.

— Și ce facem cu acest brevet, pînă una, alta?

— Cei interesați pot afla toate detaliile scriind la „Electrouzinproiect”, Bulevardul Kalinin nr. 18, sectorul 1, București, telefon 337242, Telex 532. O carte poștală nu costă decit 30 de bani...

În așteptarea creării unui sistem de informare mai adecvat, mai modern, am pus cu plăcere coloanele revistei în acest scop de informare. Dacă măcar una din cele o sută de întreprinderi potențial interesate se va dovedi receptivă, scopul articolului va fi fost atins. Oameni buni, folosiți cu încredere aurul cenușiu românesc!

L NICULESCU ■

Mărturiile unui an arheologic de excepție despre

Continuitatea istorică a poporului român pe pământul Daciei

Zilele acestea, între 9 și 11 martie, s-a ținut la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România a XII-a sesiune anuală de rapoarte, sesiune care face o foarte pasionantă trecere în revistă a rezultatelor muncii de un an a multimei de arheologi — cercetători și muzeografi — de la muzeele județene, muzeele de istorie, institutele de arheologie, precum și de la alte instituții cu interese în cercetarea istorică. Cele 175 de rapoarte de săpături, semnate de oameni de știință din toate generațiile, vin să spună de preocuparea sistematică pentru cunoașterea tuturor epocilor arheologice — de la comuna primitivă și cultura tracică timpurie, la civilizația geto-dacică, la arheologia greco-romană, în fine, la timpurile istorice ale formării poporului român și a statelor medievale românești. Dacă acordăm acestei sesiuni o atenție aparte este pentru că acum, mai bine de două treimi din numărul rapoartelor de săpături prezentate — săpături efectuate, practic, în toate județele — referă la probleme prioritare ale istoriei noastre și anume la soluționarea unor probleme ale istoriei vechi și străvechi, la consolidarea unor cunoștințe. „De fapt, spune tovarășul Ioan Opris, instructor pentru problemele patrimoniului național în Comitetul Culturii și Educației Socialiste, această sesiune are un pregnant caracter național, fiind invitată să susțină rapoarte toți responsabilii de șantier arheologic. E reflectată întreaga, vastă muncă de cercetare arheologică, cu participarea tuturor județelor și după un plan metodologic unitar, care merge până în anul 1980. Lucru foarte important, întrucât putem acoperi astfel cu material arheologic o seamă de lacune din expunerile muzeale, introducând rapid în conștiința publică o serie de informații de cert interes public. Mare parte din cercetări au un caracter de salvare, campanie care abia în ultimii ani are importanța ce-o merită. Astfel de săpături se fac la complexul canalului Dunărea-Marea Neagră, pe Olt, zona Făgăraș-Rm. Vilcea, pe Mures, la Mostiștea și la Porțile de Fier II. Putem spune că anul 1977 este pentru toți arheologii noștri un an de referință, atât prin volumul muncii cit, mai cu seamă, prin sistematica ei. Multe șantiere au rezultate pilduitoare în opera de conservare și restaurare „in situ” a descoperirilor: castrul de la Turda, Ulpia Traiana, Costești, Celei, Strei Sin Giorgiu. În laboratoarele zonale din București și Iași, în Muzeul de istorie al Transilvaniei, în Muzeul Banatului au fost conservate și restaurate importante bunuri arheologice. Iată numai una din cele câteva evidențieri de mareă ale campaniei arheologice 1977. E vorba de descoperirea de către Maria Nica la Celei, județul Dolj, a unei locuințe cu inventar conștină din pat și textile din neolitic, inventar rar și foarte prețios, restaurat în laboratoarele Muzeului de artă al României. Mai trebuie menționat că s-a asigurat un cadru metodologic unitar precum și un sistem de control al lucrărilor la nivel național”.

Dat fiind numărul mare al rapoartelor, am solicitat, pentru cele ce urmează, colaborarea unor specialiști al căror cuvânt aduce răspuns la câteva probleme prioritare ale cercetării arheologice.

Dr. ADRIAN RĂDULESCU, directorul Muzeului de istorie din Constanța: Romanizarea teritoriilor de la Dunărea de Jos nu a fost un proces rapid, de simbioză precipitată în toate mediile. În mediul urban, da, lucrurile s-au petrecut chiar așa, elementul autohton a fost repede asimilat. Dat fiind că până nu de mult săpăturile se făceau numai în zonele urbane, se generalizau greșit concluziile acestora pentru întreg teritoriul. Totuși, ce se întâmpla în mediul rural? Cercetările întreprinse în județul Constanța, în ultima vreme, cu prioritate în mediul rural — la Valea lui Marincu, la Rasova, la Albești — ne lămuresc deplin asupra situației populației autohtone, asupra elementului geto-dac, în principal. În mediul rural viața și-a urmat, în epoca romanizării, cursul în felul geto-dac. Putem spune că aici lucrurile s-au petrecut exact invers decât în orase: colonistii au fost asimilați de autohtoni. Opinia noastră, întărită de rezultatele foarte interesante ale săpăturilor în așezări rurale, este că centrul de greutate al cercetărilor arheologice trebuie mutat la țară. Aici aflăm cheia etnogenezei românești, aici cunoaștem întreg adevărul procesului de romanizare. Unul din rezultatele acestor săpături este că știm acum ce se întâmpla în mediul rural, unde elementul geto-dac era dominant, până în secolul al IV-lea e.n. și chiar mai apoi. La Albești avem exemplul foarte prețios și, de altfel, primul al unor săpături într-o așezare rurală fortificată grecească, în jurul căreia, pe o moșie de mai multe mii de hectare făceau agricultură — pentru cetate și pentru trebuințele proprii — băștinașii daco-geți. Ceramica atestă prezența lor. Evenimentul care pune capăt existenței cetății Albești este, după credința noastră, același care a schimbat

decodată și rostul orașelor Olbia, Tiras, Histria, Tomis, Callatis, Dionisopolis, Odessos, Messambria și Apollonia și anume cucerirea lor de către Burebista în anul 50 î.e.n. și constituirea statului centralizat dac. Pirvan avansase cu geniu ideea și săpăturile de azi, iată, vin să o susțină.

NICOLAE CHIDIOȘAN, cercetător, Muzeul Țării Crișurilor, Oradea: Cei opt ani de săpături de la Tășad, un sat la nord de Oradea, situat într-o zonă colinară, pe un deal nu prea înalt, dar bine așezat strategic, izolat astăzi față de drumurile principale, însă situat cîndva aproape de drumurile vremii, au scos la lumină vestigiile începînd chiar cu epoca de piatră. Un pămînt, sintem îndreptățiti să spunem, locuit și răslocuit. Cele mai bogate straturi arheologice sînt din epoca daco-getică și dinaintea ei. Inventarul foarte bogat ne vorbește de relațiile așezărilor succesive de aici cu Balcanii și Dalmația. E foarte probabil ca în secolul I î.e.n. multe interese mari ale antichității să fi trecut pe aici. O discuție aparte merită tezaurul de argint descoperit acum în chiar locuința unde se prelucra pretiosul metal. E vorba de atelierul unui meșter argintar local, iar podoabele găsite sînt dacice. Arheologii maghiari și germani acceptă în unanimitate ideea că bijuteriile și podoabele de acest tip sînt purtate de daci, dar în privința locului unde se produceau ele opiniile sînt împărțite. Descoperirea celui dintîi tezaur în atelierul de meșterșug dac ne vorbește limpede de faptul că podoabele dacilor erau lucrate de daci, că meșterșugul argintăriei ajunsese la un înalt nivel. Zona Tășadului trebuie să fi fost un fel de tirg explicîndu-se astfel abundența materialului roman precum și numărul mare de monede grecești. Trebuie să situăm momentul maximei înfloriri a cetății în vremea lui Burebista. Avem pentru această toate dovezile materiale.

Prof. dr. ION HORĂȚIU CRIȘAN, Institutul de istorie și arheologie al Universității „Babeș Bolyai”, Cluj-Napoca: O seamă de probleme ale civilizației daco-geților, privind deopotrivă cultura materială și spirituală, pot fi soluționate astăzi îndeosebi pe calea cercetărilor arheologice. Izvoarele scrise, se știe, au fost de mult și intens studiate și interpretate. Numai descoperirile arheologice mai pot aduce noutăți și, după cum dovedesc rapoartele prezentate în sesiune, unele foarte însemnate, de natură a lămurii probleme ale culturii materiale, ale celei spirituale, lucruri mari și lucruri de amănunt, dar cu interesantă consecință asupra ansamblului de idei. Cu unele excepții, avem de-a face cu săpături ce continuă campanii deschise cu ani în urmă la Popoștii, județul Ilfov, în complexul de cetăți dacice din munții Orăștie, la Brad, județul Bacău — săpături ale căror rezultate clarifică multe aspecte ale civilizației daco-getice. Tot acum sînt scoase la lumină mărturiile ale raporturilor dintre daco-geți și alte semții. Relațiile lor cu celții, spre exemplu — în cercetările de la Galati Bistriței, județul Bistrița Năsăud — cu bastarnii de origine germanică pătrunși în spațiul de est al Daciei — vezi săpăturile la necropola de la Borosești, județul Iași, Singura săpătură începută în 1977, la Cugir, județul Alba, a dus la descoperirea unei cetăți fortificate dacice de tip

„Dava”, ale cărei începuturi trebuie situate în secolul al IV-lea î.e.n. Acestea, precum și celelalte săpături din Transilvania, Moldova și Muntenia dovedesc cu probe materiale demne de toată atenția unitatea culturii daco-geților pe întreg spațiul de locuire. Rezultate importante în elucidarea unor probleme legate de anumite indeletniciri — cum este, bunăoară, arta argintarilor, în care daco-geții erau mari meșteri — au adus săpăturile de la Tășad, județul Bihor. Pasionante sînt și rezultatele de la Dara-Pietroasele, județul Buzău, unde se descoperă și încă în cercetare o așezare fortificată din secolul al III-lea î.e.n. Aici apare problema unor complexe de cult cu multiple analogii în diferite zone ale Daciei. Foarte convingătoare sînt de asemenea rapoartele asupra săpăturilor în așezarea dacică de la Sprincenata, județul Olt (secolul al II-lea î.e.n.), la Șura Mică, județul Sibiu, și Serecaia, județul Brașov. La Serecaia s-a descoperit un cuptor de redus minereu de fier și — fapt excepțional! — minereul este din extracții locale. Încă una din suma de dovezi la ideea că daco-geții stăpîneau bine meșterșugul reducerii minereului și prelucrarea fierului, meșterșug în care pot fi comparați, cu mult teamei, cu celții, considerați în vremurile acelea drept faurarii Europei. Multe și diverse unelte ale daco-geților, ale căror forme trimit la prototipurile celțice, nu sînt importate, ci fabricate local. Ca și în alte domenii, daco-geții au împrumutat tehnici și unelte și le-au asimilat cu ingenioase modificări civilizației proprii. O civilizație puternică, în stare să împrumute tot ce era mai valoros în timp și, pe un fond tehnologic original și puternic, să dea creație nouă. Așa s-a întîmplat cu multe bunuri preluate din civilizațiile celțică, greacă, iliră și, mai ales, romană. O importanță deosebită, nu doar în plan local, ci și în plan european, o constituie împrejurarea fericită că turbăriile din nordul Moldovei — satul Lozna, județul Botoșani — păstrează vestigiile antice în perfectă stare de conservare. Se știe că depozitul de turbă funcționează ca un spațiu protejat, că metalul nu oxidează aici, iar cadavrele se mumifică. Să ne amintim de uimitorile vestigii conservate în turbăriile din nordul Europei — Danemarca, Republica Federală Germania. Pe lângă descoperirile extraordinare de pînă acum ale Silviei Teodor trebuie să ne mai așteptăm și la altele. A fost adus la lumină un depozit de unelte agricole dacice, unelte care integrează influențe celțice, venind însă și cu anume originalitate. Depozitul acesta rezolvă unele probleme ce par la prima vedere de amănunt: de pildă, deosebirea dintre coasă și seceră. În orice alte condiții s-ar fi păstrat uneltele de aici, nimeni n-ar fi reușit să vadă deosebiri între ele. Dacă un arheolog ar fi avansat ideea că lama secerilor era zimțată și a coaselor bătută — asta în secolul I î.e.n. — ar fi fost temperat de toată lumea. Descoperirea de la Lozna are însă o implicație majoră: e limpede că înfățișarea generală a civilizației daco-geților urmează încă a fi completată, că descoperirile noi, din ce în ce mai numeroase, ca urmare a unui plan de săpături judicios conceput, subliniază ideea unei civilizații de tip superior, unitară în tot teritoriul Daciei. Tehnica în câteva domenii-cheie ale vieții materiale se înscrie între tehnicile cele mai avansate ale vremii.

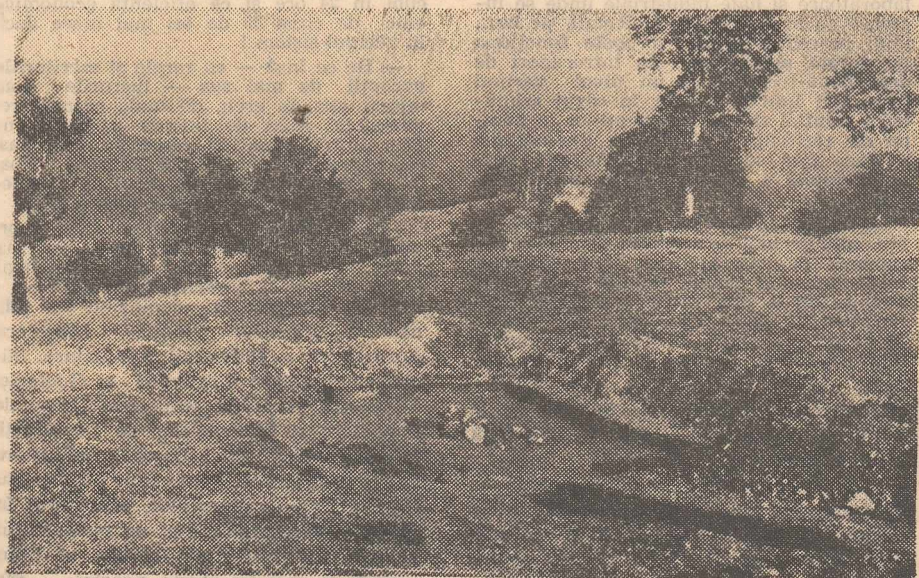
Dr. ȘTEFAN OLTEANU, cercetător principal, Institutul de arheologie București: Jumătate din cele 30 de rapoarte ale secției „Formarea poporului român și a statelor medievale românești” aduc bune contribuții la cunoașterea istoriei secolelor IV—VII,

cealaltă jumătate venind, de asemenea, cu date noi la soluționarea problematicii secolelor imediat următoare, pînă spre veacul al XII-lea. Trebuie, din capul locului, remarcată munca arheologilor pentru descoperirea unor așezări din prima perioadă (secolul IV—VII), verigă fundamentală la înțelegerea procesului de formare a poporului român, a continuității sale istorice pe aceste meleaguri. E de remarcat cuprinderea anului arheologic. Practic, e studiat întreg teritoriul patriei, de la Biharia și Arad, pînă la Canlia, județul Constanța, de la Dersca, județul Botoșani, pînă în sudul Olteniei. Zone care pînă nu demult erau „pete albe”, ca de exemplu, aceea a Buzăului — unde s-au pus în valoare probe materiale ale unor însemnate concentrări demografice în secolele VIII—XI — sînt tot mai mult luate în discuția istoricilor. În ce privește contribuțiile la cunoașterea unor forme perene ale culturii autohtone în secolele IV—VII, amintim rapoartele care au anunțat noi argumente în favoarea ideii continuității. Unul din cele mai interesante șantiere a fost acela condus de Sever Dumitrescu la Biharea, unde au fost evidențiate straturi de locuire continuă, începînd cu geto-dacii. Au fost găsite aici locuințe din secolele V—VI și IX—XI. Dovezi materiale foarte prețioase confirmă peste timp mărturiile cronicarului Anonymus (secolul XII). La Șirna, județul Prahova, au fost descoperite bogate vestigiile ale valorificării minereurilor de fier din zonă. E vorba de baterii de cupatoare din veacurile V—VII. Existența lor confirmă caracterul stabil al populației autohtone, temeinicia și continuitatea unor meșterșuguri de bază, inaccesibile, cum se știe, populațiilor nomade sau migratoare. Au fost identificate o serie de fortificații moldovene din secolele VIII—X, la Dersca și în alte locuri. În fine, revelatoare sînt rezultatele muncii pe șantierul de la Slon, județul Prahova, unde dr. Maria Comșa a adus la lumină zidurile de piatră ale unei reședințe din secolele X—XII, reședință a unui conducător local. Atît fortificațiile din Moldova cît și cele din Prahova anunță noua formațiune social-economică — feudalismul, fapt ce trebuie scris cu majuscule în cartea arheologiei românești.

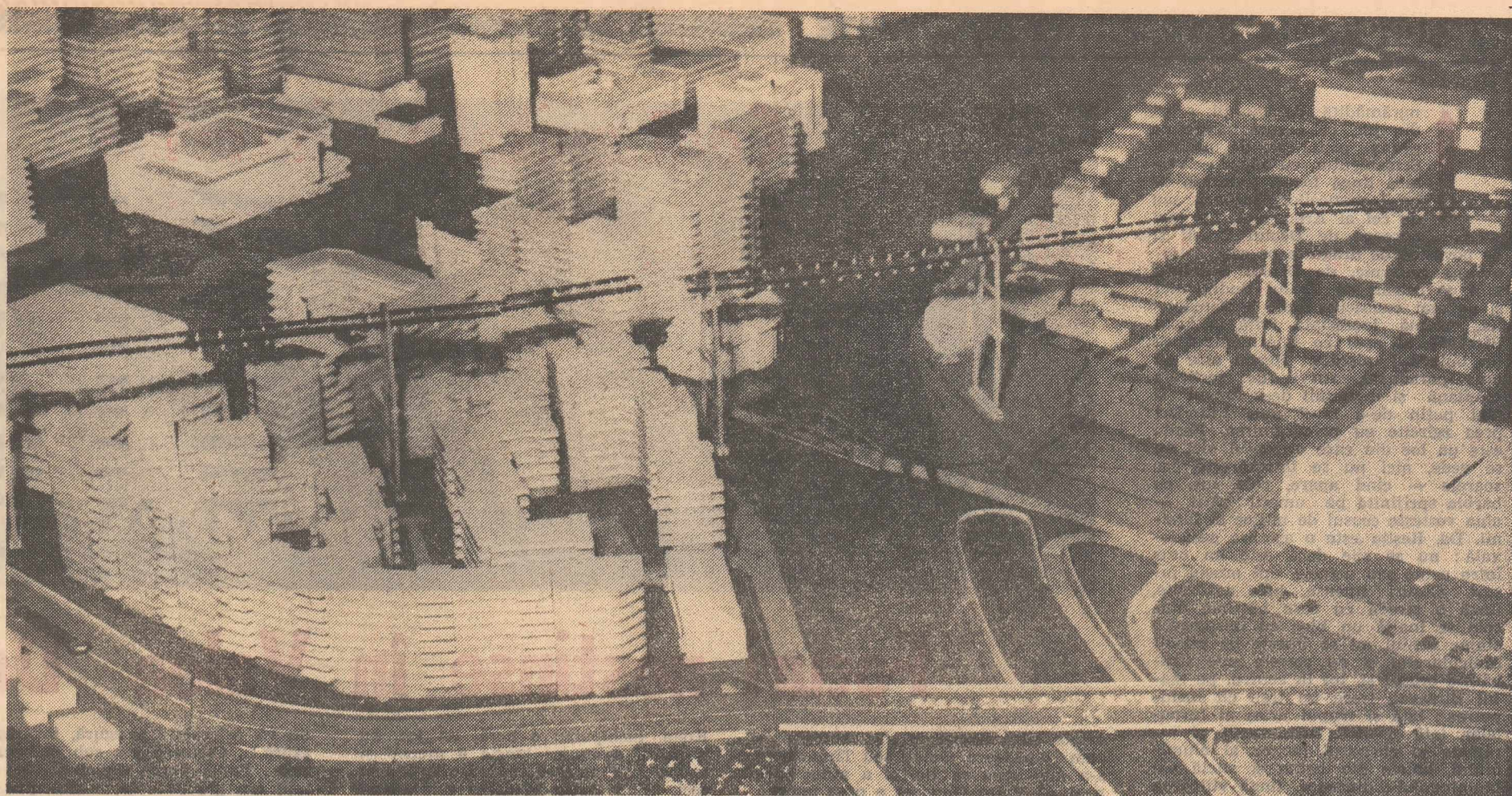
Dr. DAN TEODOR, șeful sectorului Istorie veche și evul mediu la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” — Iași: Săpăturile de la Dersca, județul Botoșani, trebuie puse în relație cu cele de la Fundul Herții, de la Ibănești și Horodîștea precum și cu săpăturile din localități rurale din județul Iași și Suceava, toate dînd informații complexe de cetăți din secolele VIII—XI cu un sistem de construcție original, dezvoltat ca urmare a specificului geografic local. Sistemele de apărare de la Dersca — ca de altfel și în celelalte cetăți de pămînt amintite — aveau un dublu scop: ele erau loc de refugiu pentru localnici în fața atacurilor popoarelor nomade și, fapt foarte important — rezultat al unei situații sociale ce trebuie de-acum luată în seamă — locuințe ale unor căpetenii locale. Dimensiunile acestor cetăți, cantitatea de muncă bine organizată necesară ridicării lor, toate ne vorbește de puterea căpeteniilor, de remarcabila lor pricepere în coordonarea eforturilor unor mari mase de oameni.

MIRCEA ZDROBA, muzeograf la Muzeul județean Arad, în echipă cu MIRCEA RUSU, MIRCEA BARBU și RADU HAITEL: Identificate înă din 1970, fortificațiile de refugiu din pămînt și lemn din Tudor Vladimirescu și Felnac, județul Arad, încep a fi cercetate în 1975, dar abia anul 1977 aduce elementele hotărîtoare pentru formularea unor concluzii. De fapt, trebuie să punem fortificațiile de aici în legătură cu zonele arheologice de pe întreg traseul Văii Mureșului, traseu pe care avem perfect reprezentate toate straturile de cultură, începînd chiar din mileniu I î.e.n., continuînd cu epoca romană, epoca postromană s.a.m.d. La Tudor Vladimirescu și Felnac au fost descoperite fortificații de refugiu ale căror începuturi pot fi situate în secolele V—VI e.n. E vorba — la Felnac, de exemplu — de un promontoriu de 90 m/120 m unde s-a găsit, sub fortificație, o locuință din secolele VIII—IX e.n. și o altă locuință cu cuptor din aceleași veacuri. Apoi ceramică — de ajuns de multă ca să ne îngăduie datarea. Peste acestea, două secole mai tîrziu sînt construite fortificațiile, care trebuiau să-i apere pe autohtoni de migratori, de hoardele năvălitoare. Peste fortificațiile ruinate în secolele XI—XII găsim un cîmîțir peceneg, unde un număr de monede permit de asemenea datarea corectă. Urmează ca săpăturile să aducă și alte dovezi materiale pentru adevărul locuirii neîntrerupte pe mîeniile ale Văii Mureșului.

TUDOR OCTAVIAN

Resturi de zidărie de la clădirile cneziale nr. 1 și 3 — șantierul arheologic Slon, dealul „La Ciugă”, județul Prahova (conducătorul lucrării, dr. Maria Comșa).

Reșița. Macheta viitoarei piețe Doman

Istorie nouă pe o străveche vatră a siderurgiei românești

(Urmare din pagina 1)

nea, conform directivelor Congresului al XI-lea al partidului, trecem la valorificarea intensă a sîsturilor bituminoase, care, în contextul crizei energetice mondiale, concurează, ca eficiență, cu petrolul și gazele naturale. Ca urmare, a început construirea unei puternice termocentrale, de 1000 MW, în zona Aninei. În același context, figurează și finalizarea altor șase programe pentru valorificarea cenușelor, despre care se știe că, pretutindeni în lume, generează mari probleme ecologice. Cit privește cărbunul, se va trece la exploatarea lignitului din bazinul Mehădiei, cu scopul ca acesta, prin prelucrare, să înlocuiască lemnul și păcura utilizate încă în mari cantități la încălzirea locuințelor. Dacă tot vorbim despre bogățiile județului, să amintim și apreciați marmura de Ruschița, calcarul, talcul, mica, azbestul, ca și lemnul, un tezaur inestimabil al munților noștri.

— După prezentarea acestor aspecte deosebit de concludente pentru potențialul unui județ, ni se pare absolut firesc să descindem în cetatea de foc, să-i măsurăm incandescența devenirii. Folosind un termen specific limbajului minier, vă propunem o întrebare: de la ce orizont s-a declanșat spectaculosul de care vorbești la începutul convorbirii noastre?

— Pentru noi, anul 1971, deci orizontul '71, dacă doriți, nu a însemnat doar sărbătorirea a 200 de ani de existență a siderurgiei reșițene, ci și un moment de răscruce datorită orientărilor cu amploare deschidere, care relaxează județul și forța sa industrială într-o mult mai pronunțată participare, ca dinamism și pondere, la creșterea substanțială a venitului național, la dezvoltarea multilaterală a României socialiste. Meritul incontestabil în noua strategie a dezvoltării economice-sociale a meleagurilor cărășene aparține mult stimatului nostru secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care încă din 1971 a cerut ca Reșița să devină un centru metodologic de pregătire profesională a forței de muncă necesare nu numai nouă, ci și celor mai tinere vîrstare ale siderurgiei românești, începînd cu Galațiul și sfîrșind, deocamdată, cu Călașrașii; totodată, ni s-a trasat ca sarcină prioritară să realizăm fontă și oțeluri de calitate superioară, astfel încît, pînă la sfîrșitul cincinalului viitor, Reșița să-și aducă o contribuție esențială la eliminarea totală a importului de oțeluri speciale, atît prin capacitățile existente, cit și prin construirea unei oțelării profilate în acest sens. Pentru a se putea înfăptui o reală integrare, potrivit indicațiilor concrete date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în această vară va intra în funcțiune un nou laminor, de mare capacitate, destinat producției de blumuri și semifabricate. Prin acest agregat eficiența prelucrării oțelului va crește considerabil, numai dacă socotim că vom renunța total la manipularea deosebit de costisitoare a lingourilor dintr-un centru siderurgic într-altul. Rețineți, așadar, că

în ce privește siderurgia, paralel cu integrarea și modernizarea tehnologiilor, acordăm un rol decisiv calității fontei și oțelului.

— Vizitînd Reșița, am avut posibilitatea să cunosc ultima realizare de prestigiu a constructorilor de mașini: motorul diesel naval.

— Da, acel motor, de 20 000 cai putere, va echipa o navă mineralieră de 35 000 de tone. Ii vor urma motoare și mai puternice: tot în acest an, vom începe, de pildă, construcția motorului de 30 000 cai putere, pentru nave și mai mari. Trebuie să rețineți că producerea la Reșița a acestor uriașe mașini se datorează, de asemenea, unei hotărîri a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, astfel, a dat o înaltă apreciere, deosebit de mobilizatoare, competenței profesionale și hărniciei

rezolvîndu-se, astfel, o importantă cerință socială. Vom continua această preocupare printr-o întreprindere de tricotaje, prin diversificarea ramurilor industriei alimentare, cit și prin crearea unor unități de industrie chimică. Consider totuși că ar fi prea multe de spus în privința tuturor domeniilor de activitate industrială din județul nostru. Chiar dacă, privind harta țării, județul Caraș-Severin începe acolo unde se sfîrșește cîmpia Banatului, producția noastră agricolă nu poate fi ignorată. De pe acum pot să vă spun că ne asigurăm integral necesarul de legume și fructe, că avem de gînd, printr-un riguros program de lucrări hidroameliorative, să sporim recoltele de grîu și porumb; totodată, date fiind condițiile naturale, valorificînd intens pășunile și fînețele, numărul de bovine și ovine va

locuiesc 10 000 de tineri, o casă a pionierilor, în preajma Ateneului tineretului, case de cultură la Caransebeș și Moldova Nouă. De asemenea, vom lărgi baza învățămîntului, prin noi localuri, ateliere, laboratoare...

— Am văzut că drumurile...

— Ajungem și la drumuri, la starea lor. Într-adevăr, nu ne putem lăuda în acest sector, începînd cu rețeaua stradală și sfîrșind cu șoselele de mare interes rutier. Dacă veți privi machetele de la Consiliul popular municipal, vă veți convinge că proiectele sînt nu numai ambițioase, cit, mai ales, cu soluții originale, valoroase. Vom face șosele bune, drumuri trainice, în stare să reziste la traficul intens, de la camioane de mare tonaj pînă la biciclete.

— Drumurile ne îndeamnă să ne gîndim la... drumeție. Știm că în județul Caraș-Severin natura a fost dăruită în privința locurilor de agrement.

— Munții și văile noastre oferă condiții excelente pentru practicarea sporturilor de iarnă, pentru turism, în general. Se știe că Semenicele este acoperit cu zăpadă cel puțin cinci luni dintr-un an. Am ridicat acolo trei hoteluri, avem șapte cabane confortabile, am amenajat pîrtii pentru schi și săniuș și avem în lucru un al patrulea hotel. La Muntele Mic se construiește un hotel cu 400 de locuri; am dat în funcțiune un teleferic, modernizăm căile de acces. Și la Poiana Mărului, un alt loc pitoresc, am construit o bază modernă de odihnă. Cit privește Băile Herculane, străvechea stațiune balneoclimatică va cunoaște însemnate mutații de ordin calitativ în inzestrare, dotare, în noile construcții. Alte zone turistice ar fi, bunăoară, Cheile Nerei, de un farmec aparte, unde sînt amenajate cantoane și cărări.

Dar nu v-am vorbit de atîtea alte probleme ale muncii și vieții oamenilor din județul Caraș-Severin, despre conviețuirea frățească, în deplină înțelegere și armonie, alături de români, a germanilor, a sirbo-croaților, a maghiarilor. Nu v-am vorbit despre bogata activitate cultural-artistică și educativă, despre tezaurul nepieritor al culturii populare, despre tradiții, obiceiuri, cîntece și dansuri, despre mișcarea artistică de masă, despre participarea entuziastă la Festivalul național „Cîntarea României”. Nu v-am vorbit în suficientă măsură despre munca eroică a oamenilor noștri, despre strădaniile lor de a-și face viața tot mai prosperă, tot mai îmbelsugată, de a fi în primele rînduri ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, ale bătăliei pentru calitate și eficiență, nu v-am vorbit despre comunele județului nostru, despre ridicarea nivelului de viață materială și spirituală în satul cărășean contemporan... În toate aceste privințe, în tot acest ritm nemaiîntîlnit al dezvoltării pe aceste meleaguri, sîntem profund recunoscători mult stimatului secretar general al partidului nostru, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a hotărît înscrierea tot mai susținută a județului Caraș-Severin pe traiectoria mereu ascendentă a României socialiste.

● Convorbire cu tovarășul NICOLAE BUȘUI, prim-secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

constructorilor noștri de mașini. În aceeași ordine de idei, putem cita în această convorbire producția de hidroagregate pentru nevoile țării și pentru export, producția de compresoare, realizate acum cu piston vertical și cu o capacitate dublă față de cele anterioare, paralel cu reducerea de patru ori a greutateii lor. Dar, pînă acum, am vorbit mai mult despre Reșița; nu putem uita că la Oțelu Roșu, în 1976 și 1977, s-au dat în exploatare oțelăria electrică cu turnare continuă și un laminor de 550 mm., că la Bocșa s-a construit partea metalică a podului Giurgeni-Vadu Oii, o realizare de prestigiu a acestui vechi centru industrial. Tot aici se construiesc, alături de macarale civile și portuare, excavatoare gigant pentru exploatarea carboniferă la suprafață. La Caransebeș, un oraș intrat tot în acest deceniu în circuitul construcțiilor de mașini, a fost preluată producția de boghiuri pentru toate tipurile de locomotive diesel și electrice, iar curînd vor începe lucrările pe șantierul unei uzine de utilaj metalurgic. Deși mai mic, prin producția sa, Toplețul asigură întreg necesarul de utilaj pentru morărit din țară, cit și instalațiile pentru degerminarea semințelor de porumb. Pentru creșterea gradului de prelucrare a lemnului, vom extinde combinatul din Caransebeș.

— Știm că pînă de curînd industria ușoară era slab reprezentată în județul Caraș-Severin. Care este situația actuală?

— Într-adevăr, problema industriei ușoare ne-a preocupat în mod deosebit tot după acel an 1971. Iată că acum avem în funcțiune o întreprindere de confecții, în care și-au găsit un mai potrivit loc de muncă aproape trei mii de femei,

crește în mod considerabil. Avem un program de modernizare a pomiculturii și viticulturii, totul conducînd la rezolvarea, prin resurse proprii, a consumului de produse agroalimentare și, nu numai atît, Reșița industrială urmînd să fie capitala unui județ cunoscut și prin livrările sale de carne, fructe, lapte la fondul de stat.

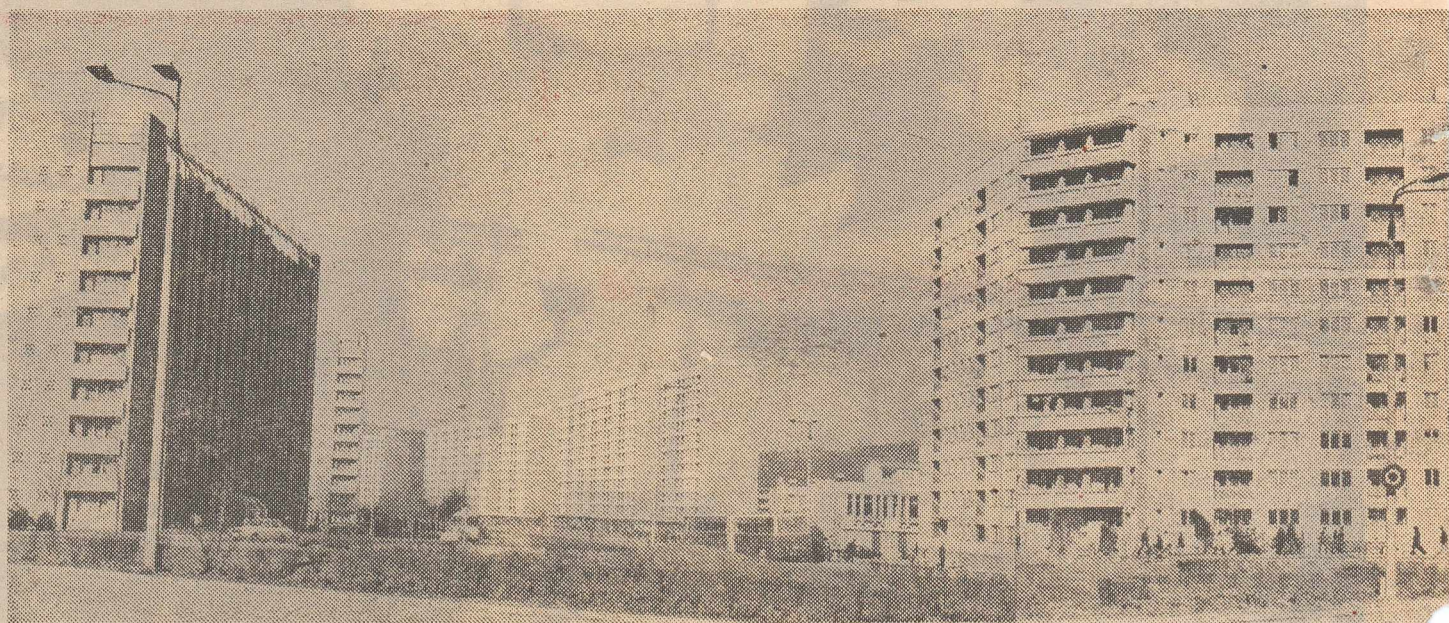
— Intrucît toate aceste realizări și perspective constituie temeiurile materiale în ridicarea permanentă a nivelului de trai, vă rugăm, tovarășe prim-secretar, să punctați cîteva dintre preocupările actuale.

— Evident, o problemă centrală a activității organelor județene o constituie soluționarea necesarului de locuințe, la nivelul ritmurilor de cuprindere a forței de muncă în centrele urbane. Nu e nici o noutate să vă spun că, tocmai de aceea, construim, construim apartamente, școli, cantine, magazine, cîmine pentru nefamilisti, internate, dispensare, spitale, policlinici, instituții culturale, săli și terenuri de sport, ca și drumuri, șosele, trotuare, parcuri. Ca să nu rămînem la un simplu enunț, puteți nota că în acest cincinal numărul apartamentelor construite în folosul populației va depăși 17 000, iar prin căminele de nefamilisti vor fi asigurate 14 000 de locuri; dacă în 1977 am dat în folosință 2 800 de apartamente, în acest an cifra va fi de 4 200. Altceva: dacă acum trei ani am inaugurat, la Reșița, un Spital județean cu 800 de paturi, am construit încă unul la Moldova Nouă și urmează cel de la Oțelu Roșu, cu cite 300 de paturi fiecare.

Asemenea ritmuri de investiții n-a cunoscut nicînd județul nostru. Dintre multele obiective social-culturale, aș aminti construirea unui club al tineretului, în „orașelul nefamilistilor”, unde

↑ ngrămădită de munții sobri din jur, cu cușme turtite pe geana pădurilor, de masivul Semenicolui, cu zăpada veșnică lângă focuri nestinse, de briul munceilor Dognecii sau de cei ai Arenişului, iar mai aproape de Dealul Crucii și de povestea de dragoste pe care o tănuiește zadarnic, de Dealul Golului... plin cu calcar, de Dealul Budinicului și de mai cunoscuta Vale a Domaniului, palmă încrestată ivită în jurul Bîrzavei, al apei ce taie defileul ca un bulevard mișcător, Reșița este un oraș paradoxal, strivit de verticala montană și înghesuit de-a lungul și mai puțin de-a latul unei întinderi prea zgîrcite cu nemărginirea. Reșița este un loc din care orizontul nici nu se vede, nici nu se întrezărește, iar soarele — cînd apare, colo sus, cu bărbia sprijinită pe umerii zării — abia vestește ceasul de mijloc al luminii. Da, Reșița este o așezare paradoxală: nu se știe dacă este un oraș între uzine sau uzinele sînt orașul însuși. Coșuri imense, hale nesfîrșite, lângă o stradă cu case bătrîne, dincolo se înalță un bloc cu unsprezece etaje; ochiul mi se lipește de pilonii funicularului și de corfele sale străbătînd orașul și, tot în centru, pe malul Bîrzavei, trece un tren cît închipuirea; iată și trupul uriaș al furnalelor, iată și noile hale, zvelte și înrămate în chenarul lucitor al aluminiului, halele din beton și sticlă ale blumingului; dincoace, lângă viitoarea sală polivalentă, buldozerele mușcă din zidurile unor case ce s-au pomenit a fi tamen în calea rotundă a unei autostrăzi-centură și suspendată; între coloșii siderurgiei și ai construcțiilor de mașini apare ca o uitare clădirea primăriei de odinioară; ne suim cu privirea în Lunca Pomostului sau în Govindari, acolo unde, lângă noile cvarțaluri, s-au ridicat fabrica de confecții, o nouă secție a I.C.M.R.-ului, RENEK-ul; în apropiere, zăresc un alt șantier, o casă, un teatru, o uzină, o șosea...

La Reșița, în acest martie cu babe blînde, bate, ușor, briza de munte; soarele și lumina lui se adună în căldarea Bîrzavei, iar zăpezile, firave, se sting în obîrșia văilor. Spațiu al paradoxurilor, Reșița poate fi considerat, în același timp, drept cel mai urît și drept cel mai frumos oraș din toate zările lumii. Dacă, în mod obișnuit, numim oraș locul în care există industrie, atunci, într-adevăr, Reșița rămîne o platformă industrială, toată cîtă e, cu casa în uzină și cu uzina în pragul casei. Orașul are trup de oțel! Acum — sau: încă! — marea problemă a Reșiței sînt drumurile, prăfuite și apăstate, degradate, cu multe bariere de cale ferată, cu praf și zgură căzute din vagoane și camioane. Și totuși, la Reșița poți îmbrăca o cămașă albă; poluarea este mult diminuată. Tot pentru amatorii de paradoxuri concrete: vizitați Reșița, orașul-șantier, șantierul-oraș, orașul-uzină, uzina-oraș! Se va vedea că aici totul curge spre un mîine... apropiat, cînd șoselele suspendate, cînd coloșii industriali, cînd blocurile și alte obiective social-culturale vor da rost machetelor și desenelor, închipuirii și trudei arhitecților și constructorilor. Cu mine și cuptoare de ars fier și plumbi știute încă din vremea dacilor și a romanilor, bătrîna Reșița a intrat în era nouă, a pășit brusc și hotărît în lupta cu timpul și prejudecățile. Prea mult s-a crezut că Reșița este, oricum, **prima**

Focuri nestinse în Valea Domaniului

cetate, că e nevoie de alte centre, precum Hunedoara, Galați sau Tîrgoviște; s-a mai spus că Reșița a atins apogeul, că Valea Bîrzavei e prea îngustă pentru investiții cît de cît mai ambițioase, s-a mai spus că mai mult nu se poate. Ceea ce i se recunoștea totuși Reșiței era calitatea unei adevărate școli de meserii și de căpătîi, un centru metodologic, o marcă de onoare a cărților de muncă; sute de meșteri pregătiți aici au fost ceruți de Hunedoara, sute și mii de Galați sau Tîrgoviște. De aceea se plănuiește ca Institutul de subingineri să renunțe la prefix și să devină o școală tehnică superioară, de cinci ani, de aceea în școlile profesionale și în liceele industriale vin tineri din întreaga țară, vin să învețe să muncească și apoi pleacă acasă, cu diplomă și „brățară aurită” la Reșița. Într-adevăr, aci metalurgia e o vocație, e un cult, un mit, o patimă; aci, fonta și oțelul curg în venele deschise ale orașului, iar motoarele își încep turările de probă în inima oamenilor...

O șarjă!

Și inima și condeiul neastîmpărat ale reporterului au tresărit la premiera vieții sale: o șarjă vie, adevărată, nu imagini de film, nu povești mincinoase. Pot izbucni cu bucurie: am văzut o șarjă! Abia ne-am apropiat de furnalul cu numărul unu și am văzut și am auzit dansul și ritualul suprem al muncii de aci: destaparea furnalului. Cu un drug imens și cîrn, mascați de ochelarii rotunzi și hainele de azbest, lângă dogoarea cup-torului, la doi pași de cele 1800 de grade Celsius și în tensiunea nevăzută a bucuriei lăuntrice, în legănatul ritmic al brațelor, al picioarelor, al trupurilor încovoiate, strivind cu un ciocan dopul zidit la gura furnalului, ei, Ion Stanciu, Ion Balint, Martin Crista, Valentin Niki, Alexandru

Koka, închipuiau o horă, un joc, nu o joacă, o anume magie a muncii și sudorii, cu opinteli, cu răsufări, cînd seci, cînd rotunde, cînd calde, cînd aspre. Ei, Ion Stanciu, Ion Balint..., ei creau! Creau calea luminii. Făureau. Deodată, da, deodată — așa se întimplă întotdeauna, brusc, neprevăzut — urlînd și împroșcînd în lături jerbe și artificii, căi lactee jucăușe și vesele, apare lumina, lumina exploziei și lumina fontei. Pîrîind și sfîrîind. Fugim cu toții din calea „gloanțelor” ce ne miraliau fascinant, ireal, feeric. Era ora 11,25 și notam cu emoție prima mea șarjă. Spunîndu-i adevărul lui Petru Sfercocea, Erou al Muncii Socialiste și șef al atelierului furnale, omul a zîmbit îngăduitor, obișnuit, desigur, cu asemenea spectatori neinițiați și chiar fricoși. Acolo, lângă spuma scîpitoare a minereului curgînd întruna în oalele cît casa, i-am pus mesterului o întrebare stupidă: „De ce sînteți Erou al Muncii Socialiste?” Omul m-a privit întii aspru, apoi zîmbitor și poate tocmai atunci cînd avea de gînd să-mi răspundă într-un fel, a fost chemat la furnalul nr. 2 și a dispărut ca o scînteie. Maistrul furnalist Aurel Liubimirescu, de loc din Bozoviciul liliacului, trîgînd cu urechea, m-a lămurit: „Sfercocea nu și-a pus nicicînd această întrebare și nici noi, ortacii săi. Știu una și bună: el a fost erou încă înainte de a i se spune așa. Sfercocea este cel mai prețuit furnalist din lume — să scrieți asta, că nu vă mint. El, Sfercocea, dacă la o bucată de fontă, îi vede exact compoziția, calitățile și defectele. Ca un laborator. Numai că laboratorul dă rezultatul după o oră. Eh, asta-i nimic din cîte știe și face Sfercocea. Ia veniți cu mine... Priviți prin lunetă în furnal; ce vedeți?!” Îi răspund: flăcări. „Nu, nu sînt flăcări. Acolo e minereu și calcar și altele, care ard laolaltă, se topesc, se amestecă. Cît?, cum?, e bine?, e rău? — astea le știe Sfercocea. Omul acesta are trei copii și două furnale. Îi iubește pe toți la fel, ca și pe noi, colegii săi de muncă... Știți că și acum îi tresare inima la fiecare șarjă?!”

...Mîndru, da, mîndru și fericit, am văzut o șarjă, l-am întîlnit pe maistrul Sfercocea și pe maistrul Liubimirescu, pe ceilalți furnaliști prinși în hora fontei. Le mulțumesc în plumbul tiparului. Simt condeiul cum îmi curge mai încercat decît pînă acum de o mare bucurie a vieții: am văzut o șarjă!

„Am o ambiție grozavă”...

...zice Ion Văduva, topitor-șef la cuptorul nr. 1 din secția Oțelărie a Combinatului siderurgic. „Am o ambiție grozavă și acesta e defectul meu: mă bat pentru calitate! Nu-mi place munca de mîntuială, chiulul și lenea, nu-mi place că uneori e prea mult praf; priviți raza de soare ce intră prin ochiul acoperișului; e praf zău, e praf... Vreți să vedeți cuptorul Siemens-Martin?! Luați ochelarii mei, au sticlă de cobalt, specială... Ce e acolo, e oțel?!... Ha, ha,

nu vă pricepeți! E zgură, tovarășe, e zgură!... Oțelul e jos, sub bulbucii aceea... Parcă fierbe bulionul... Mă iertați, am glumit... Eu, v-am spus, am o ambiție grozavă: vreau să-mi întrec maistorii, pe Vasile Achim și Alexandru Trăileanu. Le-am și zis că știu multe, chiar foarte multe de la ei, dar că nu mă mulțumesc cu atât. Vreau să știu totul, dacă se poate, chiar dacă noi, la Reșița, avem numai cuptoare Siemens-Martin, nu electrice, ca-n alte părți... De aceea, eu am o ambiție grozavă ca să storcem Martinului toată vloga, să nu îl aruncăm la fier vechi și să bîgăm bani în cuptoare noi și scumpe. Noi, tovarășe dragă, facem cu „moșu” asta oțeluri aliate și înalt aliate cum nu s-au mai pomenit. Și facem și gîndim — asta-i secretul!... Cum ziceam, am o ambiție grozavă ca „brigada tineretului” să fie și în ’78 fruntașă. O conduc de cinci ani, adică am acum vîrsta de 32 de ani, ca și ceilalți topitori. Nu mai sîntem uteciști, ci toți — membri de partid. Dar tineri, că mai avem multe de învățat, și în viață și în muncă... Să fie clar că am o ambiție grozavă ca al doilea copil, aflat „pe drum”, să fie băiat, că fată am, și să-l fac oțelur ambițios... Mai vreau ca F.C.M.-ul să rămînă în „A”; ehee!, dacă ar avea băieții aștia ambiția noastră... Văd că scrieți toate prostiile astea... Poate n-or fi tocmai prostii, nu?... Atenție la macara!!! Mă, Imbroane, poate ne-astupi c-un vagonet!... Nu vă supăra că vorbim așa de tare?!... La început, nevastă-mea credea că o cert. Aici e prea mult zgomot, acasă-i prea multă liniște. Pe mine lihiștea mă obosește... Plecați?!... Aș avea o ambiție grozavă: să nu scrieți nimic despre mine, ci despre inginerul Aurel Blagoe, șeful secției oțelărie, care de 20 de ani este tehnologul nr. 1, de topitorii Ilie Ghimbir, Vasile Iușan, Ion Mărgăoan, Ion Imbroane... Zău, am o ambiție grozavă să le fac o surpriză”...

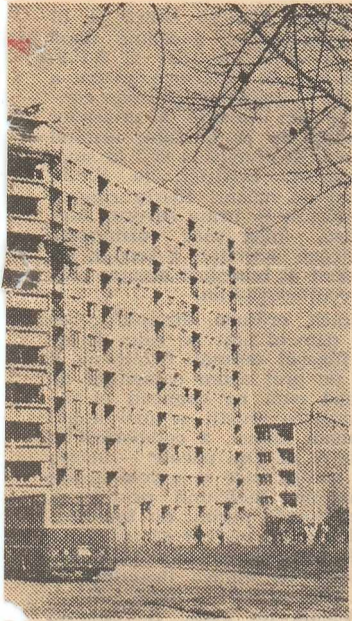
Laminatorii

Pentru ca drumul printre reșițeni să fie cît de cît în circuitul firesc, am poștit, în zori, la laminor, acolo unde prînd contur și rost fonta lui Sfercocea și Liubimirescu și oțelul lui Andrei Kiss și Ion Văduva. Tovarășul Alexandru Bărbăciour, șeful secției de propagandă de la Comitetul județean de partid, revine, de fapt, ca de atîtea ori, în colectivul de muncă în care a învățat și meserie și viață și politică; unii îl salută cu „Noroc, Sandule!”, mulți îi strîng mîna sau îl bat pe umăr, pe un om de-al lor, alții îi spun: „Să trăiești, nene!”, iar ceilalți își văd de treburile lor.

Iată-l pe Nicolae Lupașcu, om la 45 de ani, care, născut într-un sat dobrogean și „școlat” la Galați, s-a așezat la Reșița, la linia mijlocie a laminorului și la cea mai înaltă tensiune a muncii. Din 1952, fără oprire, veghind la șerpuirea metalului încins prin gura laminorului, acolo unde căpătă, bunăoară, formă de șină, Nicolae Lupașcu are totuși un necaz: căldurile caniculare din timpul verilor, cînd se nădușește de dogoarea soarelui și de cea o oțelului, iar aerul, topit, parcă stă. Acum, în martie, se

La doi pași de cele 1800 de grade Celsius, în legănatul ritmic al brațelor, topitorii bat la gura furnalului Foto ION PREDOȘANU

ului

ericit că are putere de muncă, copiii săi — băiatul, sociolog, laborantă — îi așteaptă să se ească, să aibă el, bunicul, ce i cu cei patru mii de lei pe nă de lună îi aduce în folosul ... Îi urmăresc priceperea cu eștele său îmbucă oțelul lung dreaptă spre laminare; făcile sc, omul icnește, brațele apasă ata — metalul e cuminiț. „Aci i cu viteza... Să nu răcească să nu devină rebuturi și să nu voii să le trimitem la topire... câteva secunde...”

pe cilindrul în rotire, șina încă drumul spre rampa de stin- de ducă, spre trăinicia căilor

alături, laminorul de bare mesau de sîrmă groasă, dacă nu și; ochiul se încintă de baletul al moleculelor încinse, la sta-ească din jur, stare paradoxală, oare: nimeni nu se mai miră!

orul

ă nu rămîn doar cu imaginile onale — numai din punctul de al reporterului — de la fur-elările sau laminor, deci de la atul siderurgic, am ținut mor-văd „minunea”: motorul de de cai-putere pentru navele de de tone! După atîtea izbînzii, e” U.C.M.R., la Porțile de Fier, metalice, locomotive, turbine, e diesel de 1250—6000 CP, și altele, intrînd în hala secției de e navale, am zărit acel colosal, un monstru de oțel și fontă, te piesele știute (vilbrochen sau cotit, cilindri, pistoane, car-dar la dimensiuni incredibile, are înălțimea unui bloc cu pa-je; realist, deci fără falsă mo-deși sintem în sudul Banatului, ul Nicolae Balaci, adjunct al de secție, declară că acest mo-stituie un examen de maturi-industriei noastre constructoare așini, fiind nu numai cel mai dar și cel mai complex motor în Reșița metalurgiei bicente-în țară. Căfărat acum pe spina-otorului, deci cu capul aproape ranul halei, Ion Barbu, șef de la montaj, a muncit și la ele de 178 MW, ca și la cele de V, preluate de I.M.G.B., și în itate, unde, află după ce urc o pînă la cer, nu s-a dus doar ește el însuși, ci să-i învețe și pe re il credeau un biet „măisto-Mi se spune că pînă la începutul mensele piese ale motorului vor rodajul, după care el va fi „as-într-o navă și va ieși în apele însoțit de bucuria cu care cei U.C.M.R., vor fi început lupta cu e peste 20 000... putere! Maistru ntaj, Ion Costa imi argumenta ci, la „navale”, cincinalul revo-tehnic-științifice se măsoară în neobișnuită a motoarelor-pre-în agregatul complex care a exact 56 872 000 lei — cum scrie tăbliță ce îndeamnă la produc-e sportă — în ambiția con-ronilor de a modela cu chibzuință il și timpul...

Ies. Mă obsedează imaginea motoru-lui; căutînd o comparație cît mai plas-tică, demnă de cele văzute, zic: mo-torul seamănă cu o fabrică!

Orașul-șantier, șantierul-oraș

Deși născut la Tg. Lăpuș, în Ma-ramureș, și absolvent al Politehnicii clujene, inginerul Mircea Popa n-ar mai pleca din Reșița, unde se află de 20 de ani bătuți pe muchie. Îi mulțu-mesc și astfel pentru drumul parcurs împreună, începînd cu uzina construc-toare de mașini, al cărei director ge-neral a fost („Dacă veniți la Reșița și nu vedeți apogeul tehnicii noastre, e ca și cum ați merge la Paris și nu ați pași în sălile Luvrului”) și apoi cu orașul, al cărui prim-viceprimar este, deci ing. Mircea Popa, Erou al Muncii Socialiste, este un om fericit că a în-vins o boală a cordului și a neastim-părului și că poate fi în inima Reșiței atît de dragă inimii sale. Privim, la consiliul popular municipal, machetele orașului și industriei de mîine, apoi străbatem urbea-șantier sau invers. Deloc surprins, rețin că la Reșița sînt cinci mii de constructori, în aproape o sută de puncte de lucru industriale sau social-culturale. Reșița, dacă vreiți, renaște din propria-i cenușă, ca o pa-săre de foc, replică la pesimiștii de altădată, cei care, privind munții, spu-neau totul: nu se poate! M-a sur-prins că, în 1958, aici trăiau și mun-ceau numai 32 000 de oameni; în 1978 numărul lor este de 90 000. În 1985 vor fi, se prevede, cam 150 000. Și de-a lungul, dar și de-a latul Bîrzavei, pînă spre Caransebeș, orașul care — glu-mesc reșițenii — astfel ar putea de-veni... municipiu. „Ne mai trebuie cam zece ani pînă cînd Reșița va avea chipul din machete. În toți acești ani, reșițenii de baștină, ca și foștii plu-gari sau gugulani, bănățeni, oțeni, maramureșeni, moldoveni, așadar, în frăție, români, germani, sîrbi-croați, maghiari, toți ne-am hotărît să făurim o nouă istorie „cetății de foc”.

Inginerul Popa se oprește lîngă un grup de drumari; sintem în cartierul Lunca Bîrzavei, în Govîndari, cum îi zic reșițenii. De pe șoseaua înălțată la poalele muntelui Doman văd orașul și uzinele, văd paradoxul...

Cîntare omului

Patriarhală urbe de metalurgiști, de oameni cu fețe aspre și arse de pa-lele focului etern, oameni cu brațe zdravene și palme bătătorite de vigoa-rea muncii, oameni cu privirea blindă și caldă, eroi obișnuiți între semenii lor atît de obișnuiți, Reșița — din nou: paradoxal — are de lucru cu ea însăși, cu propria-i istorie, cu pro-priile-i prejudecăți și complexe. „Pro-vincialismul — îmi spunea un acti-vist de frunte al județului de partid — nu poate fi dat uitării dintr-o dată. Spre exemplu, strădaniilor de a se in-troduce în bogata viață cultural-artis-tică, îndeosebi folclorică, și muzica clasică, opera, arta plastică, poezia, nu li s-a răspuns printr-un „nu” răspicat, cît printr-o atitudine cinstită, adică sinceră: aici nu se cere așa ceva și nici nu se poate, fiindcă n-avem nici tradiție, nici valori... E greu să for-mezi un gust estetic, oamenii vor forme mai simple, divertisment... As-tăzi, sălile de spectacol sînt pline și arhipline, avem formații diverse, cu forțe locale...”

Deși am fost rugat să nu divulg o întâmplare, o voi face totuși discret socotînd-o foarte sugestivă: obișnuită să găsească un public de ocazie, o trupă de actori profesioniști a prezen-tat un spectacol sub orice critică, a-proape în bătaie de joc; și publicul — despre care se credea că nu are discernămîntul artistic, elevația spiri-tuală scontată, deci „provincial” — a ripostat ca atare. Anume, nu a fluei-rat ca la fotbal, ci, în cea mai mare liniște, a părăsit, rînd pe rînd, sala respectivă, grăbind căderea cortinei și a rușinii. Abia de cîțiva ani instituția cu pricina s-a reabilitat prin stagioni permanente, iar emoțiile artiștilor le întrec pe cele de la premiere...

Aceasta este Reșița, de-a lungul și de-a latul: un paradox plin de... pa-radoxuri! Desigur, aparente...

TEODOR BULZA ■

Cîntarea României

Repere ale plasticii reșițene

Multă vreme mișcarea plastică reși-țeană a căutat amprenta specifică artei amatorilor. Aceștia erau produsul vechiu-lui cerc de desen de la casa de cultură din care dacă n-au pornit prea multe nume de rezonanță, în schimb au generat inițiative ce au contribuit la o anumită elevare a gustului estetic, la conturarea unei atmosfere de interes pentru arta plastică. Este notabil, sub acest aspect, faptul că, fără ca Reșița să fie un cen-tru notoriu al artei plastice, expozițiile de grup ale amatorilor n-au lipsit în nici un an în perioada 1948—1965.

Inițierea, la Casa pionierilor, a unui cerc de arte plastice, la Școala generală de artă, a unei clase de pictură și, la Școala populară de artă, a secției plastice, conduse de dascăli pricepuți, a creat un cadru complet de instruire și educare estetică. A apărut astfel o nouă genera-ție de plasticieni amatori. În expozițiile lor au putut fi remarcate lucrări cu o în-cărcătură de idei din ce în ce mai pro-funde, și tot mai bine mesteguite. Este cunoscut faptul că, în general, amatorii abordează natura statică, peisajul, even-tual portretul, subiecte mai ușor de tratat: plasticienii amatori reșițeni încearcă, cu curaj și nu de putine ori cu succes, peisajul industrial sau chiar compoziția, care presupun o adîncă cunoaștere a re-gulilor de organizare a suprafeței și, în ultimă instanță, o serioasă gândire plas-tică. Spre deosebire de majoritatea ama-torilor din țară, la manifestările interju-detene sau naționale, cei din Caras-Seve-rin au prezentat compoziții: tocmai de aceea la faza republicană a primei ediții a Festivalului național „Cîntarea Româ-niei” ei au obținut patru premii.

Arta amatoare formează însă numai un segment din mișcarea plastică de astăzi a județului și a Reșiței. Această mișcare trebuie relevată în multiplele ei compo-nente: creație plastică profesionistă, proces continuu de educare estetică a publi-cului și, implicit, dialog cu acesta. Artiștii plastici ce activează în Reșița se afirmă prin expoziții personale, de grup, saloane anuale, în orașul nostru sau în altele din țară, ca și din străinătate. Festiva-lul național „Cîntarea României” a în-scris numele a doi plasticieni reșițeni la expozițiile reprezentative. Trebuie subliniat faptul că s-au acordat ate-riere de creație celor mai valoroși plasticieni. Reșița fiind, probabil, sin-gurul oraș din țară care a oferit spațiu de lucru atît pentru artiștii plastici pro-fesioniști, cît și pentru amatori. Se în-telege că la Reșița nu există o defalcare discriminatorie între amatori și profesio-niști, intrucît țelul lor comun este ridicarea pe trepte cît mai înalte a activității plas-tice, chiar dacă finalizarea expoziției, a lucrărilor poate îmbrăca diferite forme.

Din inițiativa Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă s-a organizat la Băile Herculane o tabără anuală de creație. Aici se întîlnesc pictori din județul nostru pentru o perioadă în care dezbaterile pe teme plastice se îm-pletesc cu preocupările de creație-pro-priu-zisă. Aceste tabere au devenit mo-

mente importante în activitatea fiecăruia, concluzie argumentată prin faptul că o parte tot mai mare dintre lucrările din expoziții au drept sursă de inspirație fru-musețea naturii județului nostru, impor-tantele transformări ale peisajului econo-mic contemporan sau eforturile creatoare ale oamenilor muncii.

Prin grija organelor locale și cu sprijin-ul Fondului plastic s-a amenajat galeria de artă „Paleta”, care asigură o nouă cale de pătrundere a plasticii spre cei intere-sați. De asemenea, s-a renovat sala de expoziții de la Casa de cultură, astfel în-cît putem afirma că avem două săli bune, aranjate cu gust, plasate în centrul ora-sului, făcînd față exigențelor expozanților și vizitatorilor.

Expozițiile se succed și creșterea cali-tății lucrărilor aduce spre ele un număr tot mai mare de iubitori ai frumosului. Putem afirma că, așa cum spectacolele teatrale sau muzicale au un public per-manent, a apărut și în Reșița un public al vernisajelor, care, de cele mai multe ori, umple sălile de expoziții; făcînd o comparație cu anii trecuți, avem motive de mulțumire însă dacă ne gîsim încă mult loc pentru mai bine.

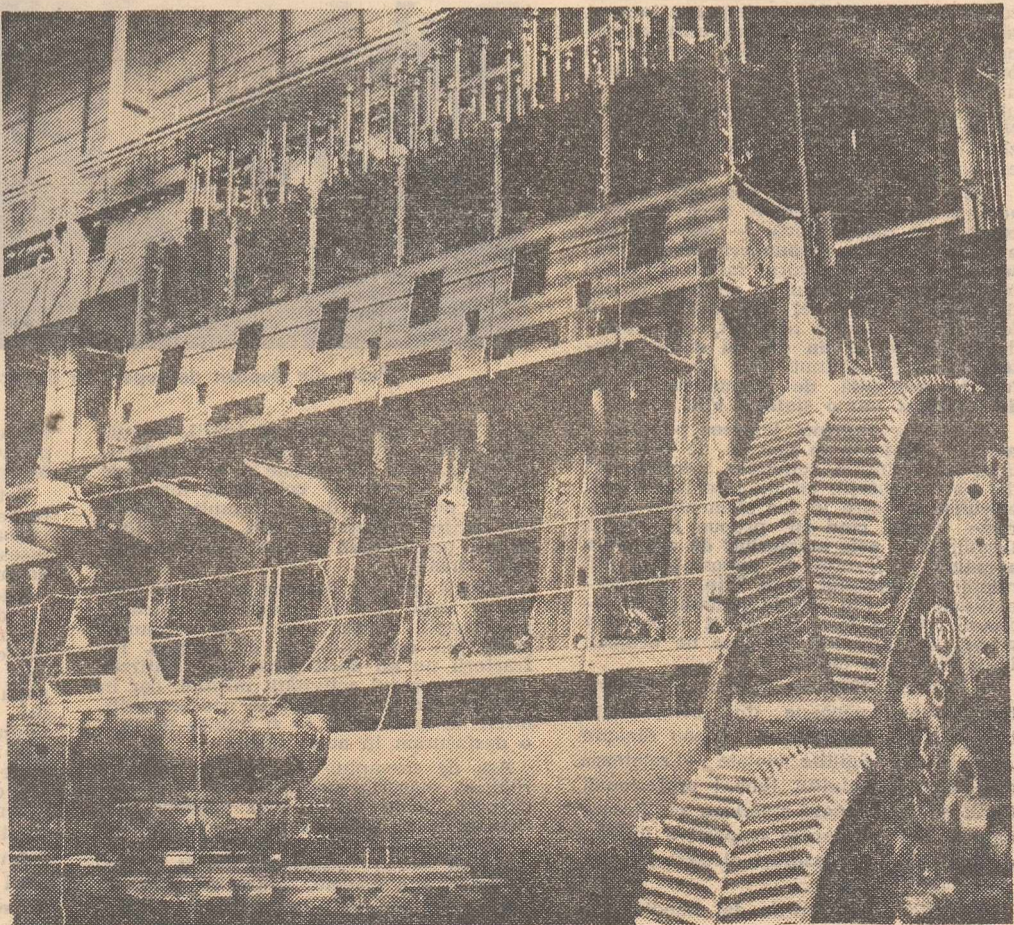
Cîteva cifre ar putea ilustra eferves-cența ce caracterizează mișcarea plastică din județ. Dacă în urmă cu 10—15 ani ex-pozițiile aveau o ritmicitate de 5—6 pe an, acum doar în ultimele două luni au fost vernisate peste 10 expoziții, ce prezintă publicului aproximativ 300 de lucrări semnate de mai mult de 35 de autori. Tot ca un rod al muncii noastre: în locuri de mare interes public au apărut lucrări mu-rale, statui, monumente, numărul acestora urmînd să crească în următorii ani.

Recent, la galeria „Paleta” s-a vernisat prima expoziție de sculptură a tinărului Ion Răsteanu. Artistul ne propune 10 lu-crări în machetă sau material definitiv, ce ar putea completa spațiul urban reși-țean: pe panourile galeriei, sculptorul a așezat și cîteva fotografii în care a truca-t proiectele sale de monumente. Vari-antele pe care ni le propune sînt dintre cele mai curajoase, lucrările figurative fiind realizate după regulile artei monu-mentale contemporane, unde jocul de pli-nuri și goluri precum și reciprocă punere în valoare a suprafețelor netede lustruite cu cele de mai mare plasticitate denotă o bună înțelegere a ritmului și dinamismu-lui reșițean.

Trebuie să mai arătăm că lucrări valo-roase ale pictorilor din Caras-Severin sau ale unora cu nume de rezonanță pe plan național au intrat în colecția muzeului județean, acestea constituind primele ar-gumente pentru o viitoare secție de artă contemporană.

Iată, așadar, cîteva aspecte ale mișcării plastice reșițene; fără ca ele să fie spec-taculoase, interesează, mai ales, dinamismul unei activități cu un deosebit rol educativ în contemporaneitate.

PETRU GALIȘ ■
artist plastic

Motorul de 20 000 de cai-putere, o nouă izbîndă „iscălită” U.C.M.R.

Proiectanților li se cere precizie tehnică, dar și etică!

În toamna anului trecut, organele de partid ale municipiului Brașov au întreprins o amănunțită și temeinică anchetă la Secția de proiectare și prototipuri aparținând de Centrala de mecanizare a agriculturii. La S.P.P. Brașov se execută, se înțelege, proiecte și prototipuri pentru agricultură și industria alimentară. Activitatea secției se compune, așadar, din două laturi: de proiectare și de producție. Or, analizând capacitatea de proiectare pentru perioada ianuarie — septembrie 1977, comisia de anchetă stabilea că față de o capacitate de peste 12 milioane 700 mii lei, planul de proiectare dat de centrală era doar de 11 milioane, ceea ce reprezenta un coeficient de încărcare de numai 87 la sută. Continuând această analiză pe atelierele de proiectare pe care S.P.P. le are în mai multe colțuri ale țării, rezulta, în plus, o reparatură a sarcinilor în neconcordanță cu capacitățile existente. Astfel, atelierele Brașov 1 și Brașov 2, Balș, București 1 și Năvodari au fost încărcate chiar peste media rezultată pe total secție, în timp ce altele trudeau din greu fiind încărcate peste capacitate. De exemplu, atelierele din Sibiu, Botoșani, Iași. Utilizarea nerațională a forței de muncă, insuficiența preocupare de a asigura personalului o ocupație corespunzătoare, e o concluzie care se impunea. Am spus o ocupație corespunzătoare, pentru că în pauzele care de bună seamă se iveau în timpul de lucru al proiectanților, mai cu seamă în zilele în care se celebrau diferite onomastice, aceștia obișnuiau să scoată de prin sacose și din sertarele unor birouri sticle cu băuturi alcoolice care se goleau în vâz și, se înțelege, cu concursul tuturor.

În continuare, controlul efectuat asupra unor proiecte de la atelierele 1, 2 și 3 Brașov a stabilit că în medie post-calculele întocmite erau cu 11,8 la sută mai mari, citodată această medie fiind binisor depășită, până la aproape 20 la sută. Tarifele nefiind aplicate corespunzător, se ajungea la normare în plus față

de lucrările efectiv realizate. Aceasta, adăugată faptului că sarcinile de plan erau stabilite sub capacitatea existentă, a permis proiectanților să obțină în perioada analizată câștiguri mai mari cu aproximație de 10—20 la sută decât cele cunoscute. Pe de altă parte, pentru proiecte de aceeași complexitate și necesitănd același volum de muncă, dar elaborate în trimestre diferite, se acordau retribuții diferite, ceea ce, de bună seamă, era inadmisibil.

În legătură cu utilizarea mașinilor-unelte și a utilajelor, s-a constatat, de asemenea, că unitatea a raportat pentru anul 1976 un indice de 86,4 la sută, iar pe primul semestru 1977 unul de 86,5 la sută (a se vedea înfinteșimala „creștere”, care lăsa de înțeles rigoarea și seriozitatea cu care era privită aici această problemă). Numai că, în realitate, pentru 1976 indicele era de 59,6 la sută, iar în 1977, în primul semestru, de 57 la sută!

Mai mult decât atât, pe primele șase luni ale anului trecut s-a realizat la S.P.P. Brașov un indice de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al muncitorilor de numai 91,5 la sută, înregistrându-se un număr de 5.202 ore-om învoiri și concedii fără plată și 1.233 ore absențe nemotivate, reprezentând împreună peste 4 la sută din timpul efectiv de lucru. Dealtfel, în primul trimestru al anului 1977 s-a înregistrat o durată medie efectivă a zilei de lucru de 7,2 ore, iar în cel de al doilea trimestru chiar mai mică, de 6,8 ore. Toate acestea se leagă, fără îndoială, cu constatările analizei efectuate prin sondaj asupra mai multor lucrări de prototipuri, care a scos în evidență că normarea era mai mare cu 20—34 la sută decât cea cunoscută. În modul de retribuție au fost dezvăluite, de asemenea, greșeli grave care au condus la necesitatea recuperării unor sume de bani plătite nelegal. Neorânduiala din întreprindere a mai cuprins sau a mai favorizat și deturnarea unor fonduri bănești, existând nu unul, ci mai multe exemple când s-au întocmit

documente financiare pentru un obiect și cu banii respectivi s-au achiziționat cu totul alte lucruri.

Despre aceste grave nereguli aveam să aflăm opinia celor de la S.P.P., înscrisă negru pe alb în procesul verbal al unei ședințe în care s-au dezbătut faptele constatate și s-au aplicat severe sancțiuni inginerilor Ilie Vlad, șeful secției, și Nicolae Cristache, care prin funcțiile lor de conducere s-au făcut vinovați mai mult decât alții de cele întâmplate în această întreprindere, cu atât mai mult cu cât au transformat neorânduiala de la S.P.P. într-o problemă cu aspect de neînțelegere personală, uitând că răspundeau împreună de buna desfășurare a activității în întreprindere, din toate punctele de vedere.

Așa cum ne spunea, de curând, inginerul Gabriel Popescu, secretarul comitetului de partid de la S.P.P. Brașov: Nu era o singură persoană vinovată. Greșiseră mai mulți. Și asta pentru că fiecare a lucrat singur. E adevărat, tovarășul Ilie a fost cam impulsiv și neîncrezător în oamenii noștri, pentru că în loc să-i pună la treabă a preferat să facă, nu o dată, munca lor. Și-a greșit. Dacă principiul muncii și conducerii colective ar fi fost respectat, nu s-ar fi ajuns aici. Este semnificativ faptul că în perioada în care s-au ivit toate aceste nereguli, consiliul oamenilor muncii n-a făcut nici o analiză temeinică a vrucului fenomen sau aspect cu care întreprinderea se confrunta. Aceasta și pentru că munca politică și de educare a oamenilor s-a făcut, de multe ori, formal. Iată de ce putem spune: tot ceea ce s-a întâmplat la S.P.P. a fost o aspră lecție pentru noi.

Într-adevăr, a fost o lecție aspră, din care colectivul acestei secții a tras învățămintele cuvenite trebuind să-și unească eforturile și să se apuce serios de treabă, fiindcă sarcinile din acest an sînt mult mai mari decât cele din anii trecuți. Avîndu-se în vedere și noile capacități date în folosință, planul de proiectare dat de Centrala de mecanizare a

agriculturii pentru 1978 se ridică la 18 milioane și jumătate, și judecînd după felul cum s-au urnit lucrurile la S.P.P. sînt motive destul de puternice pentru a afirma că el va fi îndeplinit în bune condiții. Indicele de utilizare a utilajelor este, în prezent, de 72 la sută, urmînd ca la 1 iulie a.c. să ajungă la 86,7 la sută, cit este planificat. Dealtfel, la S.P.P. există un plan de măsuri foarte riguros și detaliat, întocmit în urma severei analize întreprinse, plan care urmărește redresarea întregii activități a secției, iar termenul scadent al realizării acestor măsuri este mijlocul acestui an.

Așadar, munca, ordinea, disciplina, relațiile dintre oameni sînt pe cale să intre, aici, în făgașul normal. Nimic nu li se pare mai de preț acum oamenilor de la S.P.P., după cum ne spuneau ei înșiși, decât regăsirea liniștii, a unei liniști în care să poată munci, a colaborării și înțelegerii dintre ei. Din păcate — acesta este motivul pentru care și scriem aceste rânduri — mai sînt încă unii printre ei, e adevărat că foarte puțini, de fapt numai vreo cițiva, care nu vor să înțeleagă că trebuie să se întezeze climatului general și sănătos de muncă instaurat de la o vreme aici, și că — dacă toți au greșit — greșeala nu poate fi reparată decât de toți. Cine vrea să o îndrepte aruncînd și acum vina pe cel din dreapta sau din stînga lui, scoțîndu-se, pe el în-suși, curat și fără pic de vinovăție, nu face, de bună seamă, decât să scormonească în cenușa unui foc stins. Dar în cenușa unui foc stins mai pot fi și tăciuni vii, iar o rană închisă de curînd poate să mai doară încă. De aceea, amintindu-ne de situațiile cînd, unele cadre din unitate fiind în deplasare, s-au dat telefoane anonime acasă pentru a se comunica soțiilor sau soților cu cine erau plecați, pentru a crea suspiciune în cadrul familiilor respective, putem să zicem — prin comparație — că „opiniile separate” ale citorva ori sesizările pe care le întocmesc echivalează — prin morala lor precară — cu telefoanele amintite, deosebirea fiind doar că urmăresc să semene suspiciune și nesiguranta în rîndul colectivului înșuși. De unde se vede că, într-adevăr, proiectanților li se cere nu numai precizie tehnică, ci și etică. Un adevăr pe care trebuie să-l înțeleagă fiecare membru al colectivului acestei unități.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Spărgătorii de vagoane

Spre deosebire de alți infractori, care susțin că înainte de a fi descoperiți au atîta încredere în abilitatea lor și în măsurile de precauție pe care le iau, încît sînt convinși că nu pot fi dați în vileag, Tudor-Ioan Opruța, pe care l-am cunoscut recent, în timpul cercetărilor, la Militia județului Hunedoara, mărturisește convingător că încă de la prima faptă ilegală se aștepta să fie demascat.

— Mi-am dat seama încă de la început că o să ajungem aici. Le-am spus și lor. M-au făcut „fricos”, au ris de mine... Zicau că odată ce am intrat în „horă” nu mai pot da înapoi. Iar eu n-am avut curajul să mă opun. Ba mai mult, dacă înainte primeam de la ei ce-mi dădeau, de la un timp am început să iau parte directă la spargerea vagoanelor... Nu pot să-mi explic cum de am putut să-mi pierd pînă într-atît mințile, nu știu de ce am făcut-o... Am dus în ultimul an și jumătate o viață de cosmar. Nu dormeam nopți întregi. Slăbeam vîzînd cu ochii. Eram mereu nervos, îmi era teamă și totuși...

Poate că nu ne-am fi oprit atît asupra acestor regrete tardive, dacă ele n-ar conține un mare adevăr — adevărul inevitabilei clipe a răspunderii pentru faptele comise — adevărul falsei satisfacții pe care o aduc bunurile de proveniență dubioasă și dacă cel în cauză n-ar fi fost, nu un borfaș obișnuit, cu antecedente penale, ci un om cu dublă existență, care a deținut pînă de curînd o funcție onorabilă, de răspundere, aceea de impiegat într-o stație C.F.R.

Cît adevăr exprimă temerea pe care a avut-o Tudor-Ioan Opruța de cînd s-a lăsat atras într-o activitate infracțională de mari proporții, cît de înșelătoare sînt calculele pe care le fac elementele incorecte atunci cînd își propun să comită ilegalități — aviz amatorilor de asemenea aventuri — rezultă cu prisosință și din relațiile ofițerului Ioan Tișu, șeful formațiunii T.F. din Militia județului Hunedoara, unde a fost descoperit și cercetat grupul de infractori de care ne ocupăm în rîndurile de față.

— Încă din 1976 am început să constat că unele vagoane din componența trenurilor de marfă care veneau dinspre Arad aveau sigiliile violate — relatează ofițerul în obișnuitul limbaj profesional. Cercetările efectuate stabileau de fiecare dată că din vagoanele respective lipseau diverse produse: băuturi alcoolice, țigări, făină, ulei, zahăr...

Măsurile noastre n-au dat imediat rezultatele dorite deoarece, în asemenea împrejurări, cînd furturile se constată în

Parte din depozit descoperit la domiciliul unuia dintre infractori

altă parte decât locul săvîrșirii, există, într-adevăr, unele greutăți în elucidarea cazurilor, ceea ce impune o activitate de amploare, o strînsă colaborare între organele de miliție din mai multe județe, un sprijin substanțial din partea altor factori responsabili și mai ales a cetățenilor cinstiți.

Intrucît pentru descoperirea unor astfel de fapte cadrele noastre nu precupețesc timpul și eforturile, iar ajutorul populației este deosebit de prețios, infractorii nu au decît șansa de a întîrzia, uneori, succesul activității miliției, dar în nici un caz nu pot rămîne nedescoperiți, oricît de anevoioasă ar fi munca pe care o desfășurăm în acest scop.

Așa de exemplu, în cazul la care ne referim, măsurile noastre inițiale au stabilit că unele furturi din vagoane sînt comise de cițiva mecanici de locomotivă și ajutoari de mecanici din județul vecin — Arad — care vinduseră cîteva casetofoane și alte obiecte, dintre cele care le aveam noi în evidență în urma verificării vagoanelor sparte.

În urma raportării la I.G.M. a datelor

aflate cu ocazia verificărilor, grupul respectiv a fost identificat și cercetat la Militia județului Arad.

Totuși, chiar și după reținerea grupului respectiv, noi continuăm să înregistrăm vagoane sparte, ceea ce însemna că nu fuseseră descoperiți toți infractorii care acționau în această zonă.

Intensificînd activitatea de verificare în toate localitățile în care aveam semnalări de la cetățeni că se valorifică unele mărfuri de proveniență dubioasă, am aflat între altele că Marioara Han, soția președintelui cooperativei de consum din comuna Petriș, județul Arad, a vîndut unor săteni peste 100 m perdele din import cu 40 lei m. în loc de 76 lei cît era prețul acestui produs în magazin. Or, din evidențele noastre rezultă că fuseseră furate dintr-un vagon 8 baloturi totalizînd circa 500 m perdele de acest fel.

Împreună cu ofițerii Manoilă Emil și Buri Aureliu și cu ajutorul subofițerilor de miliție din comunele Gurasada, Burjuc, Zam, județul Hunedoara, și Petriș, Săvișrin, județul Arad, am extins verifi-

cările, stabilînd că Marioara Han mai vînduse și haine bărbătești, cizmulițe de damă și alte obiecte dintre cele existente în evidențele noastre.

Cu acest prilej am aflat că cea în cauză are o fiică — Emilia Han — care este concubina lui Tudor-Ioan Opruța, impiegat de mișcare în stația C.F.R. Zam...

Așa s-a ajuns la cel de-al doilea grup de spărgători de vagoane compus din: T.-I. Opruța, Simion Medrea — impiegat de mișcare tot în stația Zam, Ion-Nicolae Lupșa — impiegat de mișcare în stația Gurasada, Gheorghe Iacob — impiegat de mișcare în stația Mintia, Viorel David — impiegat de mișcare în stația Ilteu, apoi în Vinga, Ioan Răsădeanu — șef de stație la Ilteu, Cornel Sirbu — strungar la întreprinderea prestări și construcții C.F.R. Deva, Bujor-Zorel Sulea — sofer la I.T.A. Deva, și alți coautori și complici care circa un an și jumătate au săvîrșit zeci și zeci de furturi din vagoanele de marfă, provocînd avutului obștesc pagube de sute de mii de lei. Numai obiectele găsite cu ocazia perchezițiilor domiciliare la infractorii respectivi, unele ascunse de aceștia sau vîndute unor amatori de chilipiruri — între care aparate foto, televizoare, costume bărbătești, gulere de blană, mobilă, țigări, băuturi alcoolice etc. — valorează peste 200 000 lei.

Pare neverosimil și totuși, din păcate, este adevărat. Faptele la care ne referim, pe cît de grave, de păgubitoare, pe atît de josnice, n-au fost săvîrșite de niște borfași obișnuiți, de indivizi cu antecedente penale care, fără să aibă vreo circumstanță atenuantă în această privință, n-ar fi produs măcar atîta stupeoare, ca cei cărora le-am redat mai sus numele și locurile de muncă, oameni cu dublă existență, cu funcții onorabile și răspunderi precise în apărarea avutului obștesc, dar cu mentalități retrograde și preocupări tenebroase care i-au adus într-o asemenea postură degradantă.

În sprijinul acestor afirmații, încă un amănunt semnificativ. Cercetările au stabilit că într-o noapte Ioan Răsădeanu, Viorel David și Gheorghe Iacob au furat din vagoane atît băuturi alcoolice cît și mai multe piese de mobilă, între care și o garnitură de mobilă stil de sufragerie. Intrucît în urma acestei isprăvi au încins în apropierea gării un chef de pomină și i-au apucat zorile fără să fi dus toată prada acasă ori în „locuri sigure”, ea să scape de mobilă... i-au dat foc (?). Astfel, au fost transformate în scrum adevărate obiecte de artă, realizate, după cum se știe, cu atîta migală și pasiune de mîini harnice și pricepute, ceea ce nu face decât să sporească indignarea unui om cinstit față de asemenea indivizi lipsiți de orice scrupule.

MIHAI GROZAVU ■

Pe data de 18 februarie a.c. am hotărât, împreună cu soția, să facem o călătorie cu autobuzul I.T.A. pe ruta Ploiești—Comuna Năcul, satul Fintestii. Ora de plecare din Ploiești era 15,30. De la început am constatat că în timp ce erau 2 casiere de serviciu, biletele erau eliberate numai de una dintre ele în timp ce cealaltă sta de vorbă cu prima, deși la casă se aflau circa 40 de solicitanți de bilete. Am reușit pe la 15,25 să ne procurăm biletele, apoi am început, împreună cu alți călători, să căutăm autobuzul de Fintestii, dînd ocol clădirii autogării, întrebînd apoi la informații, nimeni neștiind nimic. Autobuzul a apărut în cele din urmă, peste vreo 20 de minute, locurile s-au ocupat, au rămas oameni și în picioare. În orașul Mizil soferul a mai urcat 20—30 de persoane, am ajuns ca sardelele, m-a mirat faptul că soferul insistă să urce atîția pasageri, cu atît mai mult cu cît nu le solicita bilet. La circa 7 kilometri mai departe, la capătul unei pante, soferul ne-a anunțat că nu merge mai departe, mașinii nefuncționîndu-i viteza I. Din discuția cu pasagerii am aflat că nu e pentru prima oară cînd se întîmplă acest lucru. Navetiști, bătrîni, femei gravide au fost nevoiți astfel să-și continue mersul pe jos, pe ninsoare și întuneric — era trecut de 18,30 — pînă cînd după o oră și jumătate ne-a ajuns din urmă autobuzul I.T.A. Buzău—Fintestii, care trecuse panta fără dificultate, după cum a declarat soferul. Noi am călătorit întîmplător atunci, mă gîndesc însă la cei care fac zilnic acest drum. (Alexandru Drosu, Ploiești)

Impunătorul bloc din bulevardul Constantin Brîncoveanu nr. 114 — blocul M11 — a fost dat în folosința noilor locatari de un an de zile. La parterul său se află de mai bine de 6 luni diferite unități comerciale, aranjate cu gust. Printre acestea a fost proiectată și o „Florărie”, foarte necesară dealfel, nefîindu-se alta în împrejurimi. Spațiul magazinului este pregătit, există și o firmă frumoasă, roșie, înăuntru însă de luni de zile, nu se simte nici o mișcare... Și cîți n-ar fi dorit ca măcar de 8 Martie a.c. să-și procure de aici flori!

...și tot pe același bulevard Constantin Brîncoveanu, la aproape 100 de metri de florăria de mai sus, în dreptul blocului M2 III, se află de cităva vreme o groapă enormă la care cineva a avut totuși inspirația să pună un paravan indicînd „ocolare”! Aceasta însă nu scutește posibilitatea unor accidente,

groapă aflîndu-se în apropiere de partea carosabilă a bulevardului, cu o circulație intensă în cursul zilei. (N. Tokacek, București)

Fiul nostru Sorin-Olimpiu Nicodim, absolvent al Institutului de arte plastice „N. Grigorescu” din București secția tapiserie, avînd diploma de licență cu media zece, și apoi un an de specializare tot cu zece, la data repartiției din iulie 1977, nu știm prin ce împrejurare și din vina cui, i s-a dat Dispoziție de repartizare pentru întreprinderea „TEXTILA” din Birlad, întreprindere care nu există! Am mers acolo împreună cu fiul nostru pe 1 august ca să constatăm că această întreprindere, cum spunem, nu există, există în schimb țărșii bătuți pentru o viitoare întreprindere „Vigonia”, aflată în curs de construcție.

De la această dată fiul nostru se zbate în fel și chip pentru a-și aranja o situație, la 10 decembrie a fost solicitat și încadrat la Muzeul din Suceava în specialitatea sa, în momentul de față lucrează pentru o perioadă pentru restaurarea unor tapiserii în cadrul muzeului din strada N. Iorga. În decretul lege 54/1975 se arată clar că absolverii au dreptul, în ordinea rezultatelor la învățătură în primul rînd, la alegere și apoi în apropierea domiciliului părinților, avînd prioritate chiar cu media 7. Prin repartiția NULLA, fiul nostru a fost așadar lipsit

de posibilitatea optării și de contestație în fața Comisiei guvernamentale. Și toate acestea datorită unei erori de completare! (Clemansa și Aurel Nicodim, Tg. Ocna, județul Bacău)

Mă numesc Ilie Oprea, locuiesc în Ploiești, strada M. Eminescu 22, bloc 2, scara B, ap. 31. Am citit cu mare atenție scrisoarea unui cititor al FLACĂRII publicată în revista din 6 februarie a.c., în care se arăta efortul depus de un inginer timișorean pentru amenajarea unui parc, scrisoare apărută la rubrica „Flacăra la dispoziția

dumneavoastră”. Ațitudinea acestuia om m-a încîntat, demonstrînd o mare responsabilitate civică, ea fiind o expresie practică a politicii partidului nostru de educație comunistă, de participare a cetățenilor la administrarea treburilor obștești. Și pe strada noastră a existat o porțiune de teren de circa 300 mp pe care anul trecut, prin eforturile locatarilor gospodari, s-a amenajat un parc în locul unde trebuiau să se construiască 9 terenuri de parcare, sub ferestrele locatarilor. Și aici, la noi, s-a ivit tot un inginer care, însă, s-a împotrivit acestei acțiuni, ba chiar m-a acuzat de instigații — lucru dovedit neîntemeiat de către organele în drept. Eu am fost muncitor cazangiu, datorită condițiilor create de partid și de stat sînt astăzi diplomat în științe juridice, timp de 16 ani am fost procuror, funcție pe care am părăsit-o din motive de boală. V-am scris aceste rînduri din dorința de a arăta cum — avînd în vedere același scop propus, infrumusețarea orașului — pot exista diferențe între două localități: în Timișoara un inginer a reușit să creeze un parc, în Ploiești un alt inginer se opune creării unui astfel de „Parc al omeniei”.

Stimați tovarăși! Ca urmare a apariției articolului „Ghici cine vine la CINA (de la 10 dimineața)?!” în revista FLACĂRA nr. 6/1978, datorită coincidenței de nume, sînt confundat de către colegii de serviciu, cît și de unii colegi din țară, cu unul dintre „eroii” reportajului. Ca urmare primesc nenunțate telefoane și trebuie să dau numeroase explicații. Rog redacția revistei FLACĂRA să dea o scurtă notă explicativă, prin care să arate că tovarășul Mitu Nicolae, electrician la C.C.H.F.A. Brăila, NU este aceeași persoană cu inginerul electromecanic Mitu Nicolae, de la aceeași întreprindere. Vă mulțumesc. (Inginer Nicolae Mitu, strada Galați blocul 1, scara 3, apartamentul 58 — Brăila).

Sufletul îndurerat al unei mame, pe nume Aurelia Cârdaș, din satul Zăguzeni, comuna C. Daicoviciu, județul Caraș-Severin, în disperarea ei pentru fiul bolnav, Alexandru, în vîrstă de 14 ani, se adresează redacției FLACĂRA pentru a i se rezolva în mod firesc suspinul ei. Fiul meu, Alexandru Cârdaș, la vîrsta de 5 ani a suferit de meningită bacilară, în urma căreia și-a pierdut auzul. În această situație, copilul a fost consultat de diferiți medici din București, Tg. Mureș, Timișoara și din alte localități din țară, fără nici un rezultat. În cele din urmă a fost pacientul medicului Mihai Iubu din Cluj-Napoca, care i-a făcut

două serii de cîte zece zile tratament pentru hipoacuzie. După prima serie de tratament, copilul s-a simțit mai bine iar după a doua serie auzul s-a îmbunătățit simțitor, fapt ce a fost confirmat și de profesorii clasei. Cînd m-am prezentat cu copilul la a treia serie de tratament, pe 12 februarie 1978, am fost dezamăgiți că medicul nu mai era în funcțiune, fiind pensionat. Cu toate insistențele de a continua tratamentele fiului meu, nu a acceptat să o facă pe motiv că încalcă legile. Am mai făcut încă trei sau patru drumuri pînă la Cluj-Napoca, în speranța că — în urma numeroaselor sesi-zări făcute de atîția bolnavi din toate colțurile țării — Ministerul Sănătății va interveni la Direcția sanitară a județului Cluj a da curs cererii medicului Iubu Mihai de a lucra în continuare la Policlinica cu plată. Drumurile noastre au fost zadarnice, tăci situația este aceeași, deși am citit în FLACĂRA nr. 3/1978 un răspuns adresat unei bolnave pe nume Maria Savu din Slătina să-l caute pe doctorul Iubu la Policlinica cu plată din Cluj-Napoca. L-am căutat și noi, și alții, dar ia-l de unde nu-l. Trăim într-o societate nouă, cînd progresul social, știința și cultura au ajuns pe cele mai înalte culmi, dar conștiința unor oameni este încă adormită. Nu înțelegem de ce nu se dă curs cererii medicului Iubu de a fi în folosul oamenilor care îl caută, îl solicită și care se simt mai bine în urma tratamentului pe care îl efectuează. Menționez că am cheltuit mulți bani pe la toți medicii de specialitate din țară și nici unul nu a lucrat atît de dezinteresat materialiceste ca medicul Iubu. Cu inima frîntă de durere și cu ochii în lacrimi vă rugăm pe dumneavoastră să ne ajutați pe noi și prin noi pe mulți alții a se face din nou un apel Ministerului Sănătății și Direcției sanitare Cluj ca să fie convins și să i se permită medicului Mihai Iubu să lucreze în continuare la Policlinica cu plată, măcar pentru a termina tratamentele pe care le-a început.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Din partea Comitetului municipal Iași al P.C.R., am primit următoarea scrisoare, semnată de tovarășul prim-secretar Ioan Mănciuc:

În numărul 2/1978 al revistei „Flacăra” a fost publicat articolul intitulat „Dacă vrei să cunoști într-adevăr viața unui om trebuie să-i treci și pragul casei!” în care este criticat modul de soluționare de către Consiliul popular al municipiului Iași a situației locative a tovarășei Dura Viorica, domiciliată în Iași, str. Jurătorii nr. 4.

În legătură cu aspectele semnlate în articol, dorim să menționăm următoarele:

Tov. Dura Viorica, om al muncii la C.L.D.C. Iași, ocupă în imobilul din str. Jurătorii nr. 4, în baza repartiției nr. 4333/1964 și a contractului de închiriere nr. 1905 din 2 decembrie 1964 încheiat cu circumscripția financiară, o locuință compusă din două camere și o bucătărie. Anterior, tov. Dura a ocupat o locuință în b-dul Tudor Vladimirescu nr. 25, sc. B, et. 2, ap. 2, de unde a fost evacuată prin sentința civilă nr. 986/1964 a judecătorei Iași. Evacuarea s-a dispus fără atribuire de spațiu. Consiliul popular municipal i-a pus totuși tovarășei Dura la dispoziție o locuință.

Imobilul din str. Jurătorii nr. 4 — proprietate particulară — prezintă într-adevăr o uzură avansată, datorită atît vechimii, dar mai ales neîntreținerii curente a acestuia de către chiriași. Tovarășa Dura a făcut mai multe demersuri, solicitînd să i se atribuie o altă locuință.

La data de 26 februarie 1978, o comisie tehnică de la Consiliul popular municipal a verificat locuința petiționarei și a conchis că aceasta poate fi utilizată în continuare, cu condiția ca chiriașii să treacă la executarea unor lucrări de reparații curente, care cad în sarcina lor. Astfel de lucrări nu au fost executate. După cutremurul din

4 martie 1977, locuința a fost din nou verificată. O comisie alcătuită din secretarul organizației de bază de la C.L.D.C., președintele comitetului sindicatului și directorul unității s-a deplasat la fața locului și a constatat că tavanul prezintă fisuri, iar de pe unele porțiuni tencuiala era căzută. La acea dată nu era prăbușit nici un perete interior. La indicația Comitetului municipal de partid, conducerea unității unde lucrează tovarășa Dura s-a angajat s-o ajute spre a-și repara locuința. Tovarășa Dura Viorica nu a manifestat însă nici un interes pentru efectuarea reparațiilor, insistînd în continuare să i se atribuie o altă locuință. La solicitarea petiționarei, organele tehnice au verificat din nou locuința acesteia în mai 1977, constatînd că unul dintre pereții interiori ai locuinței a fost dezafectat. Petiționara susține că acest perete s-a autodemolat, informație neîntemeiată, întrucît imediat după seism acest perete se prezenta în stare bună. Mai sînt și alte elemente care duc la concluzia că peretele a fost dezafectat de către chiriași, în stopul furnizării de argumente că locuința nu mai poate fi recuperată.

Nu vrem prin aceasta să afirmăm că locuința respectivă ar fi bună. Atribuirea unei alte locuințe petiționarei nu a fost și nu este încă posibilă, nu datorită modului lipsit de răspundere, superficial în care s-a tratat acest caz, așa cum se invocă în articol, ci greutăților cu totul deosebite cu care ne confruntăm în ceea ce privește spațiul locativ. Eforturile deosebite făcute de către conducerea de partid și de stat, prin crearea condițiilor de execuție a unui număr mare de locuințe, existînd în prezent în municipiul Iași peste 40 000 apartamente noi, măsurile luate pentru construirea și în viitor a unui nu-

măr din ce în ce mai mare de locuințe — numai în ultimii doi ani s-au realizat aproape 10 000 de apartamente — vor înlesni rezolvarea în timp și a acestei probleme. Intrucît încă solicitările de locuințe nu pot fi decît egalonate rezolvate, s-a impus o grijă deosebită pentru aprecierea corectă a priorităților în rezolvare.

Organele locale de partid și de stat au manifestat toată răspunderea în stabilirea situației fiecărei familii sinistrate. Toate imobilele au fost verificate de către comisiile tehnice de specialitate, de către cadre cu munci de răspundere de la organele locale de partid și de stat, s-au luat măsuri pentru ca un număr cît mai mare de locuințe — în special cele situate în imobile mici, cu un singur nivel — să fie recuperate, prin executarea lucrărilor de reparații de către proprietarii și chiriași. Au fost în acest fel recuperate peste 2 500 locuințe. Deși puține la număr, au existat și cazuri cînd unii deținători de locuințe, printre care și tovarășa Dura, manifestînd mai puțină înțelegere față de situația creată, nu au luat, sau chiar au împiedicat să se ia măsuri de reparații, insistînd să primcască alte locuințe.

Analizîndu-se din nou cazul tovarășei Dura Viorica, s-a stabilit ca la imobil să se execute cu sprijinul colectivului de oameni ai muncii de la C.L.D.C. lucrări de reparații care să asigure condiții corespunzătoare de locuit, pînă cînd petiționara va putea primi locuință prin unitate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 5/1973.

Ne îngăduim să sugerăm ca atunci cînd se abordează probleme atît de delicate și dificile, cum este aceasta a spațiului locativ, reporterul să se documenteze mai complet, la factorii de răspundere.

Poșta redacției

■ Elena Brînzaru — București. S-a aprobat de către Ministerul Educației și Învățămîntului menținerea integrală a normei existente pe care o efectuați în prezent. În acest sens s-a făcut comunicarea și inspectoratului școlar al municipiului București.

■ Petre Cărare — Birlad. S-a stabilit de către forurile locale și conducerea șantierului să primești locuința din fondul de stat la bl. D 16, care se va da în folosință în trimestrul II al anului în curs.

■ Marin Cimpeanu — Craiova. Prof. Dobrescu este decanul Facultății de farmacie din București. Adresați-vă direct acestei facultăți.

■ Constantin Sirbu — București. Cei care au obținut aprobare pentru achiziționarea contra cost a unor autoturisme „Trabant Hycomat” vor intra în posesia acestora în funcție de sosirea din import, respectîndu-se ordinea de înregistrare a cererilor. În cursul acestui an cerera dv. va fi rezolvată.

■ Nicolae Giurgiu — com. Belis (Cluj). Am fost informat că s-a aprobat internarea fiului dv. la Căminul-spital din comuna Băbeni (Vilcea).

■ Sofica Azamfirei — Pașcani. Intrucît în statutul asociației de locatari, foștii încadrați ai acesteia nu mai au calitate de retribuit cu contract de muncă, începînd cu 24 dec. 1977, urmează ca pînă la înșănătoșirea dv. zilele de incapacitate de muncă să vi se plătească de către asociație. Pentru reincadrare în muncă, urmează să vă adresați la Oficiul forțelor de muncă Pașcani, pentru a vă repartiza în raport de posibilitățile și pregătirea pe care o aveți.

Cititorul Zamfir Seleșu ne întreabă ce măsuri au fost luate ca urmare a gravelor abateri de ordin moral săvîrșite de Ion Chirișescu, directorul Școlii generale din Birzești, comuna Hiriștești, județul Argeș. Reamintim cititorilor noștri că atitudinea și faptele reprobabile ale respectivului director au făcut obiectul unor anchete publicate în paginile „Flacării” în cursul anului 1975. De curînd am fost informați că la sfîrșitul anului trecut (mai bine mai tîrziu decît niciodată!) organele în drept au hotărît înlocuirea lui Ion Chirișescu din funcția de director.

MARGA NEDELEA ■

CRONICA LITERARĂ

Geo Dumitrescu:
„Africa de sub frunte”

Poezia lui Geo Dumitrescu din care a apărut o cut-gere, **Africa de sub frunte**, la Editura „Albatros”, în colecția „Cele mai frumoase poezii” — exprimă efortul dramatic al unui om care și-a pierdut idealurile și caută cu obstinație să creadă din nou în ele. În **Libertatea de a trage cu pușca** (1946) se prezintă cu claritate mecanismul după care iluziile unui tânăr sînt spulberate rînd pe rînd. El este un privilegiat cărui i s-a oferit sansa de a cunoaște faza ascunsă a lucrurilor și cele aflate în anulează orice credință. Privind, de pildă, printr-o lunetă, constată perplex că frumusețea boltii cerești atît de mult cîntat este o amăgire bună să înșele pe naivi, sculptorul firmament camuflînd o realitate hidoasă (**Aventură în cer**). Pentru ei iubirea pare imposibilă. Literatura e o însiruire de vorbe care s-au mai rostit de atîtea ori încît și-au tocit semnificațiile iar istoria e o mascaradă grotescă. Atitudinea tînrului poet nu este singulară în epocă. Geo Dumitrescu face parte dintr-o generație de scriitori care au cunoscut din plin deziluziile provocate de o lume sortită pieirii. Poetul se află în situația unui ștrengar care nimereste întîmplător pe o scenă după terminarea spectacolului ce-l fascinasese și i se dezvăluie brusc că imperiul splendorilor contemporane nu există, că palatul strălucitor nu e altceva decît o bucată de carton poleit iar bravii eroi care trecuseră prin întîmplări extraordinare și invinseseră orice primejdii nu sînt decît niște inși obișnuiți care își leapădă vesmintele fastuoase și îmbracă haine ca acelea ale trecătorilor de pe stradă. Tînrul autor dorește uneori cu disperare să-și recapete dreptul de a avea certitudine: „Sînt aproape douăzeci de veacuri de cînd caut, / de cînd caut, împreună cu amicii mei, mereu, / dar pînă astăzi eu n-am găsit nici o certitudine / în afară de cele patru picioare ale patului meu”. Versurile din acest volum, simple, directe, expresive a unei tinereți care își proclamă orgolioasă, uneori la modul teribilist, dreptul la o existență nesofisticată, au însemnat mult pentru lirica noastră contemporană, numeroși poeți „iesînd de sub mantaua” lui Geo Dumitrescu. Volumele următoare ale poetului — **Aventuri lirice** (1963), **Nevoia de cercuri** (1966), **Jurnal de campanie** (1974) — atestă aceleași căutări nu lipsite de patos în ciuda manierei ironice în care poetul continuă să se confeseze. Dar poetul se găsește de astă dată la o altă vîrstă și într-o lume capabilă să-i ofere certitudine. Dacă înainte nu-si putea descoperi o țintă către care să năzuiască, acum ajunge el însuși o călăuză (**Doar așa să alergăm**). O atenție specială merită vastul poem **Balada corăbiilor de piatră**, un impresionant imn închinat libertății și revoluției. Dar nici în această grandioasă compunere, care cuprinde elemente de cosmogonie și sociogonie, Geo Dumitrescu nu renunță să se scufunde în ceea ce înseamnă clișeu în gîndire. Exceptional este poemul **Cinele de lîngă pod**, o producție lirică de anvergură, de o simplitate cuceritoare, un vibrant elogiu adus prieteniei și solidarității. Poetul are nemărginitul curaj de a spune lucrurilor pe nume, de a nu inventa lumi fabuloase și inaccesibile nouă, ci de a ne propune să pășim alături de el prin propriul nostru univers și de a învăța să respectăm obiectele și viețuitoarele care ne înconjoară. În excepționala sa poezie se face o reabilitare a lucrurilor mărunte, insignifiante în aparență, dar care constituie la urma urmei însăși viața noastră. Geo Dumitrescu întocmeste în subtextul operei sale și un vehement rechizitoriu unei anumite estetici învechite care socotește că în poezie au acces numai anumite zone ale existenței socotite ca fiind „frumoase”. Revolta sa împotriva unor canoane poetice depășite este justificată, nu provine dintr-o neîncredere în posibilitatea de comunicare ci dintr-o necesitate interioară de primenire a mijloacelor de expresie. Din dorința de a restitui cuvintelor capacitatea lor de emoționare. Dealtfel, el reabilitează, de asemenea, numeroase cuvinte din limba curentă care fuseseră catalogate inacceptabile pentru poezie, „nepoetice”, lucru intolerabil pentru un scriitor de expresie modernă așa cum este autorul **Jurnalului de campanie**. El nu se drapează nici o clipă în vesmintele poetului romantic care oficalază detașîndu-se de semenii săi, socotîndu-se un ales, ci te convinge prin familiaritatea cu care ți se adresează în versuri că oricînd îl poți întîlni și că îl poți aborda fără teama de a te trezi admonestat. Dar poetul care își clama odinioară neîncrederea în iubire reabilitează literar și acest sentiment. Unele din cele mai frumoase poezii de dragoste din poezia română contemporană aparțin cu siguranță lui Geo Dumitrescu: **Ar fi bine să uiți, Madrigal răsturnat, Al treilea sfert, De după Lamartine, Vuieț de brazil, Argumentele îmi curgeau pe tîmplă, Act de mulțumire** etc. Cităm din admirabila **Dragoste-colivie**: „Te-ai așezat în fața mea, dragoste / și nu mai înfrunzesc, și florile / nu le mai țiu, și lumină / nu mai am de unde să dau, / și mă tubești cu dinții strînși, / dragoste, / și mă sîruți cu ochii deschiși, / cu ochii în patru, dragoste, / și cu tine mi-e greu, și fără tine / nu pot, dragoste, dragoste oarbă, dragoste oarbă, / dragoste inec... / Și mai dă-te un pic / la o parte din fața ochilor, / om frumos, nepricteputule, / ca să te pot vedea și vîzîndu-te, / să te iubesc din nou întîia oară, / dragoste...”. Ironia din aceste poeme ajută la exprimarea sentimentelor, nu mai este nimicitoare. Dealtfel, nu sînt puține poeziile în care poetul aproape că renunță la ironie, uneori fiind de o gravitate copleșitoare (**Africa de sub frunte**).

Autor care a contribuit decisiv la lărgirea teritoriului liricii noastre contemporane, Geo Dumitrescu este unul din cei mai importanți poeți români de azi.

GEORGE ARION

GEORGE ARION

RUBRICA MEA

Sadoveniana

O idee fericită a fost aceea a Editurii Ion Creangă din București de a strînge laolaltă poeziile ce au fost închinare lui Mihail Sadoveanu, de-a lungul deceniilor. Antologia, în format in-4°, ilustrată în culori de Petru Vulcănescu, alcătuită de Constantin Mitru și inspirat prefațată de Alexandru Balaci, a fost trasă într-un tiraj de 34 200 exemplare, la un preț altădată zis de reclamă. Cum însă o carte frumoasă și bună își este sieși cea mai bună recomandare, cărțile, în zilele noastre, nu mai au nevoie de tam-tamul publicității de altădată. Cititorul o ia din raftul librăriei, o răsfoiește, îi place, o cumpără. Sînt cărți despre care se spune, impropriu, că nu se vînd. De ce impropriu? Pentru că vînzătorii nu lipsesc și așteaptă. Nu se ivesc însă cumpărătorii. Așadar, cărțile proaste nu se cumpără.

Antologia cu douăzeci și șapte nume cunoscute de poeți și poete este o carte care se citește de la un cap la altul, cu plăcerea de a înțelege și de a simți împreună. Este beneficiul comunicativității, de care se cam lipsește o mare parte din poezia contemporană. Autorii, de la G. Topirceanu și Mihail Codreanu, care i-au fost prieteni genialului povestitor, și pînă la noii veniți, nu s-au jucat de-a ermetismul și bine au făcut. Se pot inventa mituri noi, în spiritul poeziei de totdeauna, fără a forța lexicul și sintaxa să intre în tipare strîmbe.

Unul din cele vechi este prezentarea acestei culmi a literaturii noastre, epico-lirice, ca însuși Ceahlăul, fala topografică a Moldovei. Acest clișeu nu lipsește în antologie, dar cînd este minuit cu dibăcie, nu supără. Latinii au spus: „Bis repetita placent”. Să bisăm, așadar, Ceahlăul!

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

Farmecul discret

În special ultimele două volume — **Dimineața apelor**, 1976, și **O ființă**, 1977 — au dat voci poetice a lui Valeriu Bucuroiu un timbru nu numai distinct, într-un cor atît de bogat și din păcate destul de monoton, cu cîteva mari excepții, dar un timbru a cărui ascultare produce satisfacția greu de explicat ce rezultă din lectura poeziei autentice. Nimic artificial, căutat, „experimental” în aceste versuri de o claritate cristalină, care se citesc așa cum ai da pe gît un pahar cu apă luată dintr-un șipot de munte. Foarte rar ele aduc aminte de tonalități ce poartă marca unor personalități poetice binecunoscute și mai rar surprîndem pe Valeriu Bucuroiu trăgînd cu ochiul la moda generală. Poezia sa este expresia directă a unui suflet, a unei vibrații ce se cere comunicată, așa cum izvorul de munte își caută în rocă loc de ieșire la lumină. Și tocmai de aceea, în ciuda aparentei desăvîrșite clarități, ea ascunde o adîncime nebănuită la primul contact cu versurile, la fel cum ochiurile adînci de apă foarte curată nu lasă să se vadă cît de profund au săpat albia rîului.

De unde vine acest farmec discret, dar cuceritor, al poeziei lui Valeriu Bucuroiu? Poate din faptul că, dincolo de construcțiile literare, simți palpitînd un suflet frumos, simți ațîntîți asupra lumii doi ochi limpezi care se deschid spre o conștiință capabilă să reflecte lumea în care trăim în așa fel încît să ne-o arate demnă de a fi slăvită, ca un sat îngropat în pomi înfloriți, primăvara. Este o îndîrjire abia perceptibilă a ființei poetului de a

Poetul Tiberiu Utan a găsit cu ingeniozitate o variantă originală în cele două catrene care s-au nutrit din mitologia folclorică:

„La locul unde munții în capete se bat / și nici furnica află un semn de trecătoare, / se zice că odată, demult, s-a întîmplat / să umble Sadoveanu Mihail la vinătoare.

Cu frunțile zdruncite, neimblînziți coloși, / statură luptătorii și se-mpăcară-oleacă; / trăgîndu-și colții stîncii, au spus, cîcă, sfoși: „E-un munte dintr-ai noștri, să îl lăsăm să treacă!”

(Sadoveanu)

Vlaicu Bârna îl numește pe Sadoveanu „păstorul slovei noastre”. Dacă nu e un apelativ de constatare, îl iau ca pe un deziderat.

Dimitrie Rachici a văzut în Sadoveanu, în corpul aceleiași poezii, cînd un monument, cînd un munte. Tot atît de frecventă ca și aceea a muntelui este metafora stejarului de care s-a folosit, printre alții, și poetul Szezlér Ferenc. Demostene Botez a salutat în Sadoveanu „sufletul deplin al țării noastre”, sau, mai pe scurt, geniul național.

Victor Tulbure îl numește în **descrescendo**: „...Sadoveanu al țării și-al Moldovei...”

Veronica Porumbacu anticipa în 1955 asupra unei anumite latrui contemporane, scriînd: „grăiesc prin tine din adîncuri, Geții”.

Majuscula spune totul. Poetul german, conform regulilor limbii lui, ar fi supus și pronumele personal aceluiași regim.

Nicolae Labiș i-a închinat zeului său cite o odă, una în proză poetică, alta în versuri.

Să reținem concluzia lui Alexandru Balaci: „Mihail Sadoveanu este vocea cea mai clară a poporului român în cîntarea destinului său și a frumuseții acestor pămînturi”.

ȘERBAN CIOCULESCU

pîndi „dimineața apelor”, și pocnetul mugurilor, și acea taină a lumii spre care își îndrepta odinioară Blaga antenele genului său.

Valeriu Bucuroiu păstrează misteriosul dar al acestui popor de a sorbi tărie din boarea pămîntului reavăn, din cîntecul păsărilor, din scîncetul pruncilor, din dulcea alinare a femeii, din tot ceea ce este Viața, acea eternă și mereu înnoită Viață, asupra căreia lumea artificială a lui Faust îngrămădește himerele, cum se îngrămădesc reziduurile ucigătoare în apele Rinului cel cîntat de legendă și poeți.

Fără a fi un propovăduitor al stagnării în forme de viață arhaice, Valeriu Bucuroiu ne întrebă, printre rînduri, dacă așa-zisul mers „înainte” al oamenilor trebuie neapărat să fie o părăsire a adîncilor rădăcini ce au ținut ființa umană deschisă sevelor ce o fac vie și rodnică. Poezia sa, foarte clară, deloc artificioasă, mereu scaldată, ca un fîrm de mare, de prospețimea sensibilității sale umane, ne strecoară fără să băgăm de seamă, în timpul lecturii, această trăire a lumii pe coardele cele mai străvechi și totodată cele mai tinere ale ființei noastre eterne. El simte în același timp ca un om modern și cu inalienabila capacitate a oamenilor acestui pămînt de a privi la firea înconjurătoare ca la o neistovită vistierie de „minuni”.

Un suflet frumos, reflectînd lumea frumos, într-un veac al tehnicii, natura și sensurile vieții, este ca un memento al mereu posibilei regăsiri de sine a omului. Valeriu Bucuroiu ne poartă parcă de mină pe o cărare smerită, la capătul căreia însă ne arată acest cutremurător de simplu adevăr, ce nu mai are „lipsă de dovezi”.

DAN ZAMFIRESCU

Premieră absolută la Teatrul de Stat din Oradea cu prima piesă de teatru în limba română, scrisă între anii 1778 și 1780, text descoperit tot la Oradea: „Uciderea lui Grigorie Vodă în Moldova, expusă tragic”. Regizorul Ion Olteanu a avut o bună și de efect inspirație: actorii vorbesc într-o nemiscare evasitală și fără să se privească între ei; încît personajele, încremenite în timp, parcă se însuflețesc doar pentru a spune o istorie, peste timp, oamenilor de azi.

Săptămîna aztecă

„Ați stat mult în Mexic?“ m-a întrebat cineva, auzind că vreau să public un jurnal al acestei călătorii. N-am răspuns. Răspunsul mi se părea fără importanță și neadevărat. 13 zile. 13 zile care, în calendarul sacru aztec, formau exact o săptămînă. Ce poți înțelege dintr-o lume în 13 zile? 13 zile cotropite de ploii tropicale hohotitoare și de un soare care, ca și Cortés, nu acceptă decît învinși. 13 zile în care am urcat piramide, urmărit din statui de privirile unor zei inclementi, am străbătut șosele în junglă și am mers din hotel în hotel, din ce în ce mai departe de ceea ce citisem vreodată despre Mexic și din ce în ce mai aproape de mine, cel ce-am vrut să fiu și mi-am rămas mie însumi o utopie... E prea puțin pentru a cunoaște o țară? Prea mult pentru cei obișnuiți să prefacă geografia în nisip? Ceea ce știu este că în acest domeniu doi și cu doi nu fac totdeauna patru. Sînt destui care vîntur lumea fără să ajungă nicăieri și destui care nu vor decît să ajungă la țintă. Théophile Gautier a trecut la patru sute de metri de catedrala din Chartres fără să vrea s-o vadă. Ce să ne mai mirăm de alții? Și oare cel mai mare cîntăret al Eladei n-a fost unul care n-a ajuns niciodată pe Acropole? Și nu-i adevărat că, în vreme ce Stephens își deschidea drum cu securea în mină prin junglă spre templele și piramidele civilizației maya, un om aproape orb scria pe tăblița sa de ardezie „Cucerirea Mexicului“, descoperind lumii, fără să treacă pragul camerei sale de lucru, civilizația aztecă? Uneori într-o viață nu înțelegi ceea ce te învață o singură clipă. De ce m-aș mira că „săptămîna mea aztecă“ se măsoară nu cu numărul zilelor? Poate nici n-ar trebui să văd aici un paradox. O călătorie nu depinde numai de biletele de transport.

Și, în fond, nu ajungem totdeauna acolo unde ne-am propus. O țară ne poate vorbi uneori nu atît despre ea, cît despre noi, ajutîndu-ne să descoperim în noi înșine unele lucruri pe care înainte le ignoram. Fiecare găsește în ea, poate, ceea ce caută. Și mai mult decît ceea ce găsim într-o țară ne definește, poate, ceea ce căutăm străbătîndu-i drumurile. Oare Goethe și Nietzsche au căutat și au găsit același lucru în Italia? Oricum, „săptămîna aztecă“ mi-a spulberat definitiv prejudecata că o călătorie nu e decît o lectură „în mers“, pe cont propriu. În nici o bibliotecă n-aș fi găsit ploaia de la Veracruz care umplea noaptea ca zborul unui nor de lăcuste, amiază de la Palenque pecetluită de umbra unui om care tăia cu ajutorul unei lănci ciudate lianele, apărînd de junglă o idee, cerul de la Teotihuacan, ca marile lacrimi albastre ce cad din ochii orbi ai zeiței Coatlicue, alunecarea nesfîrșită și ireală pe canalele de la Xochimilco, ruinele povestind legende într-un secol care are propriile sale mituri implacabile sau oboseala luminoasă de la Chichen-Itza cînd mi se părea că am văzut toate piramidele lumii. Sper că la Palenque, în junglă, am înțeles mai bine sensul antibarbariei. Sper că la Uxmal am înțeles mai bine sensul piramidelor. Sper că la Mérida am înțeles mai bine sensul unui țarm. Și sper că lumina tropicelor n-a ars inutil deasupra mea. Căci niciodată nu e inutil să ne dăm seama că vorbele au un sens nu numai în dicționar.

La început, zburînd peste ocean, aveam și motive să mă tem de această călătorie. Aș fi preferat să cunosc Spania nu prin imaginea lui Cortés, ci prin cea a lui Don Quijote. Acolo în Mexic, îmi ziceam, poți învăța să urăști Spania, iar eu o iubesc. Dar dacă n-am loc pe spinarea bătrînei Rosinanta, lingă umbra uscată și sublimă a lui Don Quijote, voi urma, mi-am spus, corăbiile lui Cortés deasupra cărora flutura un drapel de catifea neagră, steag de pirat al aurului, deși n-am în nici un fel suflul de conchistador și singurul lucru pe care am vrut să-l cuceresc în viață nu poate fi obținut prin sabie... Mai tirziu, printre ruinele calde unde se întorc noaptea fantomele conchistadorilor, mi-am reamintit mereu că pasiunea mea pentru Spania, are alte motive decît cele legate de cuceririle ei... și poate în primul rînd faptul că sorții au vrut să fiu o ciudată mezalintă dintre tristețe și soare... dar încă din avion, privind apele pustii ale oceanului pe care au mers odinioară caravelele lui Columb, pline de speranțe la ducere și grele de aur și de sînge la întoarcere, călătoria mea s-a situat sub semnul unei opțiuni. Mă gîndeam că regii Spaniei i-au dat novezeului, dintr-un tezaur secătuit de altfel, sume importante pentru a achita costul expediției. Lui Don Quijote, Spania nu i-a dat decît un cal, un scutier și o iluzie; drumurile arse de soare și morile de vînt. Dar cine a cucerit mai multă glorie pentru Spania? O glorie mai durabilă, vreau să spun? Don Quijote sau Columb? Don Quijote n-a dat Spaniei decît castele himerice și decepțiile iluziei. Columb a adus mii de tone de aur. Și care era darul cel mai important? Nu, eu nu voi ezita niciodată să aleg între aur și o credință. Adevărata glorie a Spaniei n-au adus-o conchistadorii, ci blindul, uscățivul și încăpățînatul Don Quijote. El ne-a învățat un lucru neprețuit. Că niciodată cei care au crezut în ceva, fie și într-o iluzie, n-au greșit, chiar dacă n-au ajuns să strige „pămînt!“ și și-au vărsat sîngele pe altarul unei himere. Viața ne e dată nu pentru a ne îndoii, ci pentru a crede, nu pentru a avea orgoliul cinismului, ci pentru a avea orgoliul iubirii, căutînd tezaurul lui Moctezuma în jurul nostru, acolo unde conchistadorii nu l-au căutat niciodată.

Din păcate cei care au cucerit au fost de obicei aceiași care au povestit cucerirea. Multe lucruri s-au spus de aceea în trecut. Inclusiv faptul că, la întoarcere, Columb a făcut drumul cu miinile legate în lanțuri. Și că Don Quijote n-a dat totdeauna greș. În definitiv, știm astăzi despre Troia că n-a fost o cetate fictivă și că Homer a avut dreptate numai datorită încăpățînării unui arheolog amator și genial de care la început toată lumea a rîs, socotindu-l nebun.

Am adormit cu aceste gînduri și cînd m-am trezit din somn avionul se pregătea de aterizare. Sub arpile lui înflorise o nesfîrșită junglă de lumini multicolore. Ciudad de Mexico. Cerul incendiat al vechilor azteci se apropia de noi ca o febră în care urma să coborîm.

OCTAVIAN PALER ■

Un folclorist cum sint puțini: Hari Brauner

Am mai scris despre Hari Brauner și m-aș sfîși să mă repet dacă nu l-aș fi văzut zilele trecute într-un birou de la Televiziune, îmbătrînit brusc și oboșit. Îndelungile suferințe ale vieții n-au acționat treptat, ci s-au concentrat și au lovit dur în vremea din urmă, făcîndu-l pe Hari Brauner mai trist și mai singuratic ca oricînd, parcă mîhnit interior și refuzînd tacit să mai răspîndească în jur molipsitoarea lui bună dispoziție, vocația fantastică de a retrăi amănunțit și tot ce-l făcea să fie un bătrîn falnic și frumos. Acum Hari Brauner a rămas doar un bătrîn frumos și parcă prea adus de spate. Și am vrut, cînd l-am văzut, să ne-ntoarcem cu 7-8 ani în urmă, în vremea cînd îmi cînta cu o voce de privighetoare împușcată „Unde sint cei care nu mai sint?“

N-aș vrea, o, n-aș vrea ca acest spirit luminat să îmbătrînească! N-aș vrea să-l văd singur și n-aș vrea să-l offenseze nici o mitocănie. În Hari Brauner dărează ca în nimeni altul gustul pentru folclorul românesc cel adevărat. El iubește acest popor și-l înțelege și se identifică adînc cu spiritul lui de frumos, cu idealul lui de armonie.

Am mai scris asta și o mai scriu o dată: Hari Brauner îmi amîntește aproape apăsător de Miron Radu Paraschivescu. Muncim, trăim, gîndim laolaltă și, vai!, cît de singuri rămînem citeodată fiecare! Vine vîrsta. Vin toate conturile și toate deciturile încercărilor la care ne-a supus viața. N-ai nimic de făcut decît să fii ceea ce geniala inspirație a lui Shakespeare îți ordonă să fii: tu însuși. Să-ți fii credincios ție însuși.

L-am văzut pe Hari Brauner de curînd și parcă vîrsta se prăbușea asupra lui din toate ceasurile, din toate turnurile, din toate semnalele radio, din toate împrejurimile și din toate amintirile. Dar ceva îl făcea să învingă încă o dată acea forță care ne va învinge pînă la urmă pe toți, dar pe care ne bucurăm s-o răpunem din cînd în cînd în temporare biruinți, acea forță care se numește timp implacabil, ceva îl făcea să fie luminos și să-mi dea și mie speranța unei bătrîneți luminoase: credința în sine însuși.

Căci, Hari Brauner, îți spun acum cu toate majusculele împărătești, e adevărat, e adevărat tot astfel cum ziua urmează nopții: Ți-ai fost credincios Ție însuși! La mulți ani!

ADRIAN PAUNESCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Cu gravitate creatoare despre soarta comediei

Că-n teatru starea comediei nu-i prea veselă, prea înfloritoare o știu oamenii teatrelor și o simt spectatorii. Firesc, tocmai Teatrul de Comedie din București, adică cel „de resort“, și nu altul, și-a propus mai multe fronturi concrete de bătălii, atît pentru stimularea scrierii de comedii, cît și pentru răspîndirea spectacolului de comedie.

Trebuie de notat în cronică existența Cenaclului de comedie care, lunar, transformă foaierul teatrului în sală de spectacol-for de dezbateri profesionale-atelier sau loc de muncă pentru comedie. Mai precis, pentru comedia de calitate, pentru comedia care, așa rîzînd, așa pe neobservate, ne îmbunătățește însăși calitatea omiei noastre și a vieții noastre. Destul de puțini numeroasele piese bune care sint triate dintre cele foarte multe care ajung la secretariatul literar sint citite, în cenaclu, de actori. Metoda este foarte bună pentru că, verificat este, mai ales comedia cînd e citită cu glas tare și citită de profesioniști sună altfel, se demască în rîu sau se descoperă în bine. Apoi urmează dezbaterile, deloc blînde sau comode, care însă profesionalizează autorul și șlefuiesc piesa. La sfîrșit se întîmplă ce-i mai important: piesele care într-adevăr merită sint incluse în repertoriul teatrului. Iar asta nu-i numai o vorbă, ci, de-acum, chiar fapt. Săptămîna trecută a avut loc a cincea ședință a cenaclului (cu piesa „Improvizații pe o temă dată“ de Constantin-Marin Radovici) și tot săptămîna trecută a avut loc și premiera piesei „Măseaua de mînt“ de Corneliu Marcu, autor și piesă supuși conflictului creator al primei ședințe a cenaclului. În celelalte trei ședințe s-au cîntărit public (un public bogat în spectatori-iubitori de teatru și cam sărac în critici profesioniști — pentru că-i mai comod să comentezi o construcție la predarea cheii, decît să pui umărul chiar de la începutul pietrei de temelie) piesele „Cîr-pit de păsărele“ de Dinu Grigorescu, „Toamna

CRONICA FILMULUI

„Ediție specială“

„Ediție specială“ — filmul de care ne ocupăm astăzi — are, cred, trei calități esențiale. Prima: așteptarea publicului față de persoana lui Danieliuc nu a fost înșelată, dimpotrivă, acest public nu numai regăsindu-l, dar și admirînd saltul vaicior dobîndit de regizor cu această din urmă peliculă. A doua: avem de-a face cu un film politic de înaltă profunzime (strecurat printre spectatorii din sală, am avut ocazia să aud replici, șoapte, exclamații, mai pronunțate, mai fierbinți și mai personale decît la „Z“, „Sacco și Vanzetti“, „Cadavre de lux“ etc.). A treia: Mircea Danieliuc a atins acea performanță demnă de invidiat față de care — spectator fiind sau critic — nu poți contesta că a reușit să-și formeze o echipă. În cel mai larg și mai cumsecade înțeles al cuvîntului.

Așa cum a apărut pe ecranele noastre, „Ediție specială“ va rămîne, incontestabil, un punct de referință asupra a ceea ce înseamnă a face un film adevărat. Un film lucid și dur (pentru că, istoric, se referă la o perioadă extrem de dură din istoria României și care, perioadă, mai ales astăzi, trebuie privită cu un maximum de luciditate, la condiția tragică a ziaristului cînstit în perioada anilor 1938-1939, ziarist împiedicat de forțele orbe ale reacțiunii să-și îndeplinească visul: acela de a se alătura mișcării comuniste aflate în ilegalitate), un film numai aparent amuzant, dar veritabil feroce, esențialmente educativ, și șocant, și

Intr-o seară, acasă la profesorul G.C. Moisil se asculta muzică nouă. Printre invitați se aflau Florica Musicescu, celebra profesoară de pian, Lidia și Vasile Cristian, matematicianul Stelian Niculescu. La un moment dat soția profesorului ne-a spus că trebuie să sosească și Lena Constante, remarcabila plasticiană, cu Hari Brauner. Am tresărit pentru că de numele lui Hari Brauner se legau o multime de amintiri ale adolescenței mele, cînd îl ascultam în emisiuni radiofonice despre folclor care îmi deschideau portile unei lumi de basm, în care straturi mai vechi sau mai noi ale vîersului popular se împleteau cu bogăția unor muzici instrumentale care mă vrăjiseră pe atunci prin ineditul lor. Hari Brauner, cu o pricepere inegalabilă, dezvăluia ascultătorilor într-un mod uimitor de simplu, poezia fină și adîncă pe care o ascundeau acele piese.

Cînd s-a deschis ușa și a apărut un om firav, cu trăsături fine, pe care cu cîtiva ani mai tirziu îmi era dat să le regăsesc „surpate“ în visul pinzelor lui Victor Brauner, o privire concentrată care pătrundea departe fără să-și piardă căldura, ne-a bucurat pe toți deopotrivă, cunoscuți și încă necunoscuți.

Peste cîteva zile Hari Brauner mi-a adus niște melodii ale sale pe care le cînta cu o voce timidă, ca după o lungă așteptare, dar fantastic de limpede. În acel moment — să fi fost prin 1967 — în virteul avangardei ce încă nu se îndepărtase ca mentalitate de explozia mirifică a anilor '50, monodiile sale atît de modeste sunau ciudat. Erau mărturia unei voci ieșite din adîncuri, avînd ceva grav și vizionar în vibrația ei simplă. Piesele nu se integrau în opulența sonoră a muzicilor de atunci, chiar mai mult, deși gramatical se apropiau de anumite piese folclorice, în miezul lor exista ceva greu de clasificat, culoarea locală fiind absentă. S-ar fi putut integra într-un folclor imaginar, dar și aici apăreau unele dificultăți datorate unor evidente aspecte de muzică cultă ce pătrundeau ca un parfum fin prin toată țesătura lor, de fapt foarte subtilă. Ceva mai tirziu, piesa vocală cu acompaniament de gînd „La moartea lui Ștefan cel Mare“ avea să mă entuziasmeze prin simplitatea ei esențială care porînd de la un folclor temeinic aprofundat reusea să creeze o ambianță sonoră, în care dramatismul de cea mai bună calitate se învecina cu cîndoarea. Structurile lui sonore întîlneau folclorul dintotdeauna la nivelul cel mai simplu, cel mai general, aspirînd spre o universalitate de dinaintea stilurilor și a modelelor. Presimțeam că în Hari Brauner este un vizionar. Abia mai tirziu, întoarcerea la limbajele naturale a unor compozitori tineri pentru a funda altfel noi și îndrăznețe construcții sonore, mi-a întărit această impresie. Dar sîntem încă la început. Viziunea muzicală în care cercetarea limbajelor naturale se leagă atît de strîns de creație urmează abia acum să-și dea roadele.

AUREL STROE ■

burlacilor“ de Marin Radu și „Suzeta“ de Mihai Toma Mocanu. Pentru ședința a șasea se pregătește un ieșean, pe nume Chelaru. Teatrul și-a propus ca orice piesă mai întîi să treacă prin furcile de aspre exigențe și de bune intenții ale cenaclului, apoi — eventual — să devină premieră a scenei sale. Deci, și pentru autori, nu numai pentru spectatori, intrarea va fi prin ușa din față.

În sfîrșit, mai consemnăm că la Teatrul de Comedie sint preocupări responsabile nu numai pentru producția de comedii, ci și pentru desfacerea comediei. Între 20 și 26 martie, de pildă, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României“, Teatrul de Comedie, în bună și eficientă înțelegere cu comitetele de cultură și educație socialistă ale județului Hunedoara și municipiului Petroșani, va bucura oamenii Văii Jiului cu o săptămînă de teatru de comedie. La Casele de cultură din Petroșani, Deva și Urzicani, în aula Institutului din mine din Petroșani, la întreprinderea minieră din Lonea, la Clubul sindicatului din Vulcan, la Palatul cultural din Lupeni, la Clubul „Siderurgist“ din Hunedoara: Silviu Stănculescu își va recita „Poemele luminii“, Molière își va dezlănța „Zăpăcitul“, Ovidiu Genaru va comenta glumeț „Viața particulară“ (în interpretarea artiștilor Teatrului de stat „Valea Jiului“), Ion Lucian și Iurie Darie se vor întîlni cu tinerii, J. Calvo Sotelo va fi reprezentat de „Musafirul care n-a sunat la ușă“, Liviu Rebreanu își va deschide încă o dată „Plicul“, Corneliu Marcu va demonstra ce zburdălnic și ce replici șugubețe poate declanșa „Măseaua de mînt“ și — la fel de prețioase ca ineseși spectacolele teatrului — vor fi întîlnirile profesioniștilor cu amatorii, întîlniri-dezbateri și întîlniri-productii, de felul spectacolului „Un cîntec, un zîmbet, o floare“ alcătuit de formațiile frunțase ale artiștilor amatori din Valea Jiului și actorii Teatrului de Comedie din București.

Șigur, poate intriga faptul că — în locul unei rubrici de cronică a spectacolelor — am consemnat fapte aparent doar organizatorice. Am făcut-o însă din credință că spectacolele și calitatea lor depind și de oamenii secretariatelor literare și de oamenii organizatori concreți și direcți de spectacole și depind — mai presus de toate — de inițiativele, de suflul novator al tuturor oamenilor teatrelor.

NELU IONESCU ■

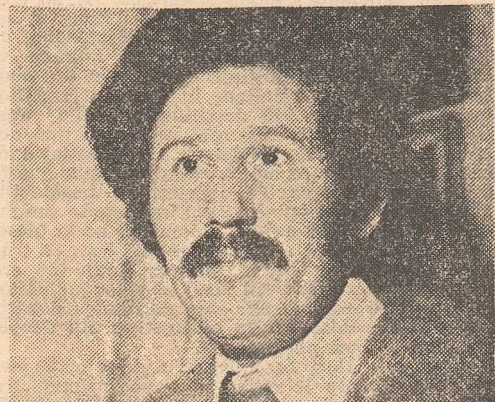
disperat de trist dacă vreți — dar, totodată, teribil de tonic!

Revin la echipă: pornind de la un scenariu semnat de Beno Meirovici și Mircea Danieliuc (acesta din urmă apărînd, de fapt, într-o triplă ipostază: co-scenarist, regizor și unul dintre principalii interpreți ai filmului), trebuie să spun că inginerul Horea Murgu, autorul coloanei sonore, a reușit atît nobila, cît și necesara performanță de a realiza dialogurile filmului în priză directă, la filmare, așadar, în proporție de 80%, scăpînd astfel de îngrozitoare pacoste ce pîndește cinematografia națională atunci cînd e vorba de „post-sincron!“ că Florian Mihailescu, operator de excepție (secondat, în cîteva cadre finale, de Nicușor Mărgineanu) și Lucian Melianu, autorul muzicii de film, i-au venit în întîmpinare regizorului Danieliuc, toate aceste compartimente de creație pomenite mai sus avînd un rol bine definit în reușita filmului. Casa de filme „Unu“ își poate marca un punct de onoare prin ducerea pînă la capăt a acestui controversat — firește! — dar admirabil film.

Ca interpretare: Ioana Crăciunescu — o surpriză! Mircea Albulescu — aceeași forță vizual-masculină pe care i-o cunoșteam, aici însă dublată de un umor fin, discret, uneori derutant, plin de savoare. Costel Constantin — poate cel mai bun rol făcut pe marele ecran. Și, la urmă, intenționat lăsat, firește: Ștefan Iordache. Un actor care — cu toate reticentele sale, declarate, față de cinematografie — realizează, aici, în „Ediție specială“, un rol de neuitat.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Marin Screscu:

Cocor rătăcit în mobilă

Privindu-te cum coși
Chiar și eu mă simt liniștit.
Parcă mă coși cu ață albă,
De un nor, pe care se poate pluti în voie,
Cînd mai sus, cînd mai jos
Și să te uiți de-acolo de sus, sau mai de jos,
În sinul naturii.

Uite cum se întoarce poezia la sursă.
Toată noaptea m-a durut capul
Și de-aceia îți pocnea ție mobilă.
De la capul meu mobilat cu ideile tale,
O stare gripală circulă prin muzica asta,
Prin song-urile astea.
Cum ajungem unul în fața altuia
Fug microbii ca spiridușii cînd cîntă cocoșul
(În casa asta cînt eu)
Și tu zimbești și mă pierd în albul
Zimbetului tău, ca un cocor rătăcit de bunăvoie

Pe cînd cîrdul se duce învîrtindu-se spre țările
calde

Și el o lasă mai moale
Toamna asta cu plecatul în țările calde.

Acum să vedem ce-o fi la
Iarnă, ce-o păți. Ai căldură suficientă ?
Cam cită cantitate de alb e într-un zimbet ?
Putem vărui lumea
Cu visul, risul nostru
Și cocorii să plece toți mai repede, crezînd
c-a nîns noian, troian

Toți afară de unul,
Care știe el de ce mai rămîne.

Umbra lămpii

Află că nicăieri nu e viață, decît în colțul ăsta,
De cosmos — și acum tot cosmosul s-a retras în
noi

Să delibereze, nu te simți responsabilă
De tot ce mișcă ? De ce oftezi ?

Eu nu pot să sufăr petrecerile, zici.
Acestea după calendar,
Cînd știi dinainte cînd trebuie
Să te simți bine.

Îmi place umbra lămpii, orientată spre
nord-vest.

Te pricepi la puncte cardinale ?
Da, inițial trebuia
Să mă fac cardinal, la urmă papă,
Dar am început-o de la
Coadă : întii papă și papă și papă
Și la urmă inițiază-te
În punctele cardinale. Deocamdată numai la
lămpi,
Lumina lămpii nu strică ochiul.

Tic-tac-ul ceasului nu mai
Arată ora exactă,
Ci alături, unde s-a ghemuit calea robilor.
„O piedică în calea uitării”. Exact.

Coadă de vulpe

Îmi inspire niște versuri lungi, lungi
Care fac opturi,
Ca o coadă de vulpe
Ce face opturi
Prin această toamnă cețoasă.
Am luat o fustă cu vulpi pe ea. Am dat
O groază de bani. Pentru etichetă nu pentru
Vulpi. Scriu și asta ?
Nu mai scrie că poate o port. Se uită lumea.
Nu toți citesc versuri. Dar toți se uită
După vulpi, care mai de care.
După vulpi pe fuste.
Am pus-o azi dimineață, prima dată.
Cum se lăsa ceața ca un
Stol de rîndnici ce nu ține neapărat
Să plece.
Ești foarte stufoasă
În sentimentele față de mine.
Ce, crezi că eu
Nu pricep ? Versul meu le absoarbe intuitiv
Și la urmă le iau la purecat
Și văd că mai sînt și goluri.
Nu te uita în goluri că amețești —
Nu mă iubi cu goluri — fără goluri de aer,
spiriduș.
Și-mi zboară lin. Ce-i asta ? Cîrîie ciorile.
Sau trec cocorii ? Oricum, îmi bizîie o viespe —
albină
Pe la ureche — de aici obsesia zborului. Dar și
tu ești
Stufoasă — ai și un păr prolix, greu de descilcit.

Grigoraș Dinicu: Memorii

● Transcriere de fiul său, Grigore Dinicu

● Poate că într-o zi, cînd se va scrie istoria cinematografilor mondiale, cineva se va încumeta să răscolească arhivele lăutarilor români, spre a afla întîlniri de-a dreptul senzaționale ale acestor modești muzicanți cu marile vedete ale ecranului. În lăzile cu amintiri vor putea descoperi o fotografie a lui Max Linder cu violonistul Michail Mitache sau imagini de neuitat ale lui Errol Flynn, Grace Moore ș.a. cu Grigoraș Dinicu. Muzica populară românească în tîlmăcirea neegalată a lăutarilor noștri i-a atras ca un magnet, pretutindeni unde acești „ambasadori” ai artei au apărut pe podium. Expoziția universală de la New York a constituit — timp de aproape o lună de zile — locul de întîlnire al actorilor de la Hollywood cu „Ciocirlia” românească. Vedetele americane și-au dat întîlnire — pe calea miraculoasă a cîntecului — cu virtuozii noștri.

VIOREL COSMA ■

Întîlniri, întîlniri...

Pavilionul românesc devenise în scurtă vreme un punct de atracție al Expoziției, fiindcă străinilor îi aveau muzica noastră populară. Veneau bancheri și actori de film, impresari și șerifi, armatori și hotelieri. Așadar, întîlniri cu fel de fel de oameni și vizite neașteptate.

Odată am avut ca oaspete pe cel mai bogat proprietar de cai de curse din America și Canada. Acesta cînd dorea muzică, scotea ceasornicul pe masă și plătea o oră de muzică cu 100 de dolari, iar ce depășea o oră, 10 dolari de minut. Numai de două ori am avut norocul ca să uite de timp, o dată pentru 2 minute și ceva și a plătit exact, cu fracțiile de minut, și altă dată cu 48 de minute, dar de atunci nici nu l-am mai văzut.

Dar în America am cîștigat multe simpatii, bunăoară marile vedete ale cinematografului își aveau localul de predicție și de rendez-vous la restaurantul nostru. Myriam Hopkins, Marlene Dietrich, Lill Damita, Vera Verini, Grace Moore, Greta Garbo, Alice Faye, Ginger Rogers, Edward Robinson, Charlot, Mickey Rooney ș.a. aveau mesele rezervate simbătă seara și duminică la prînz fiindcă veneau și plecau cu avionul de la și spre Hollywood.

Îmi aduc aminte cînd a venit pentru prima oară Edward Robinson și a auzit cîtece românești, s-a interesat dacă cei care cîntă sînt chiar români. Cînd a auzit că sîntem bășinași, ne-a invitat pe toți să petrecem cu el și am petrecut o noapte în adevăr cu un român. Și cînd a început să povestească de Iași, locul său de origine, a început să plîngă. Țin minte că la

plecarea noastră pripită ne-a dat o scrisoare pentru familia sa din țară.

Iată-ne în seara zilei de 6 iunie. Restaurantul era plin pînă la refuz. Și un zvon prindea teme: „Errol Flynn”. Dragă cititorule, nu ai putut să-ți dai seama sau să înțelegi complet ce înseamnă popularitate de vedetă de cinematografilor în America. Ei bine, mii și zeci de mii de oameni se înghesuiau să vadă pe un erou al lor. Nu știu cum, dar cînd a intrat în restaurantul nostru, cu toții am privit la dînsul. Însă Grigoraș Dinicu îi spuse lui Gică Ștefănescu, muscalagiul formației:

— Gheorghe, ai grijă, fă-l să se uite el la noi.

Și atunci Grigoraș Dinicu pornește a cînta Ciocirlia, iar naiul lui G. Ștefănescu începe să cînte cu sunetele blestemate ale lui Pan „Ciocirlia”. Să fi văzut mina de admirație pentru români a lui Errol Flynn (eu o am immortalizată într-o fotografie). Iată că Grigoraș Dinicu schimbă „placă” și începu să cînte muzică clasică. Atunci Errol Flynn rugă pe Grigoraș să-i cînte Capriciul unei balerine. Ei bine, a rămas paș cînd a auzit în clipa următoare ceea ce credea dînsul că un român nu știe. Dar nu numai atît: iată-l pe Errol Flynn că mai comandă un Studiu de Paganini și Dinicu, zîmbind ca un cuceritor după o victorie, execută prompt și conștiincios dorința actorului. Oaspetele vru să plătească, dar Grigoraș Dinicu îi spuse unui interpret:

— Transmite-i, te rog, că la noi în România este un obicei strămoșesc ca artiștii între ei să-și procure momente de plăcere numai cu simpatie și credință în artă, ei nu se plătesc reciproc, fiindcă oricît de bine este plătit un artist, totuși cu bani nu se poate răsplăti un artist, dacă nu are talent și focul sacru al artei transplantat în eul său.

La auzul acestor considerațiuni, Errol Flynn se sculă, își ceru scuze pentru gestul său și propuse lui Grigoraș Dinicu să-i fie prieten. Se îmbrățișară în aplauzele furtunoase ale publicului din sala restaurantului.

În dimineața zilei de 8 iunie, iată-ne la Washington, sau orașul florilor (așa cel puțin am poreclit eu acest oraș, capitală a S.U.A.). Eram invitați să cîntăm la recepția ce o dădea ministrul nostru (domnul Radu Irimescu).

În această ambasadă românească, micuță față de alte ambasade, Grigoraș Dinicu făcu cunoștință cu figuri din viața americană diplomatică și internațională. Aici Grigoraș îl provocă pe domnul ministru Radu Irimescu să se exprime:

— Grigoraș, încă 5 ambasadori ca tine și sînt siguri că România noastră va fi în fruntea diplomației internaționale. Ai făcut praf pe toți. Bravo, Grigoraș!

Să scriu numai cîteva rînduri despre felul cum se voiajează pe drumurile de fier în S.U.A. Plecați seara la ora 8, după vreo 10—15 minute de drum un chelner negru, cu niște dinți întocmai ca dinții lui Giony din reclamă, anunță masa. Vagonul restaurant este despărțit în două compartimente, cei care fumează și cei care nu fumează (ceva hazliu îmi vine în minte acum, cînd mă gîndesc la anunțul „No smoking”. Eu credeam, la sosirea în Statele Unite, că acest anunț însemna „Nu este obligatoriu smochingul”, dar realitatea este alta.)

Era menu fix și la carte, dar nu asta am vrut să relatez. Cînd am terminat masa și ne-am întors la compartimentele

noastre nu le-am recunoscut (crezînd că am nimerit într-un vagon special amenajat pentru dormit). Erau numai paturi. Ce bine și ce somn fără vise am dormit în noaptea aceea. Confortul și comoditatea erau prezente în tren la fiecare pas.

Dar vizitele aproape în fiecare seară ale regretatei Grace Moore, felul cum ne arăta simpatia sa nouă mă fac să-mi aduc aminte de automobilul său Rolce Royce. Avea forma unei gondole, era capitanat cu fel de fel de aparaturi moderne: bar, radio, telefon, televiziune.

Într-o seară, această mare cîntăreață, creatoare a atîtor piese muzicale, a cîntat împreună cu noi Ciri biri bim. Dar cum? Întoarsă cu spatele la public, să nu fie recunoscută (ea epata cu variațiile de coloratură ce le făcea la acest popular cîntec). Totuși succesul a fost colosal și mai cu seamă regizorul ei (nu îmi aduc aminte cum îl chema) a aflat de această colaborare a lui Grace Moore cu Dinicu și iată-l, în 20 de minute, căutînd-o la noi. Însă anumite servicii de informații prompte și conștiincioase aveau și Grace Moore, încît iată-o spunîndu-ne „bay, bay, pe mine”. Cînd veni regizorul, să te fii căutat pe unde vrei și unde nu vrei. Dar Grace Moore vorbea la telefon cu Grigoraș Dinicu, rugîndu-l să vină, împreună cu orchestra, să sîrbătorească „evenimentul”, căci a fost în stare să păcălească și ea o dată pe cel mai chinuitor om din lume.

Sigur, ne-am dus și de atunci Grigoraș Dinicu și Grace Moore deveniră foarte întîmi în scurta ședere a sa la Expoziție — aproximativ vreo 25 de zile la New York.

Grigoraș Dinicu (vioară) și Gică Ștefănescu (nai) încîntîndu-l pe marele actor de film Errol Flynn la pavilionul românesc al Expoziției universale de la New York (1939)

Manualele pentru liceele de specialitate

„Omit titlurile cărților mele, deoarece socotesc că orice om de cultură medie trebuie să le fi cunoscut. De fapt, după cum se vede, fie că-mi convine fie că nu, m-am transformat în materie de examen de stat”. Aceste cuvinte rostite pe jumătate în glumă de jumătate în serios de unul din cei mai de seamă scriitori ai Spaniei contemporane, academi-cianul Camilo José Cela, pot fi luate și ca moto al unei anchete întreprinse într-un domeniu foarte diferit de cel al literaturii, și anume: manualele cu profil tehnic al liceelor de specialitate. Orice om de cultură medie trebuie să le fi cunoscut (desigur, nu pe toate, ci în funcție de specialitatea aleasă), iar autorii lor s-au transformat și ei, cu voie sau fără, în materie de examen. Nu ne referim numai la examenul școlar, ci la examenul vieții, pentru care pregătești la fond și în primul rând manualul.

Problema manualelor tehnice este atât de vastă — e vorba de sute de volume, privind tot atâtea profesii și meserii — încât, de la bun început, precizăm limitele articolului de față. Am discutat cu profesori ingineri cu experiență de la două din cele mai importante grupuri școlare din București, cu mii de elevi: „23 August”, cu profil mecanic, și „Unirea”, cu profil electrotehnic. Ele flintează de mai mulți ani, ceea ce, în acest sector relativ nou al învățământului nostru, le conferă de acum o anumită tradiție. Nu am solicitat, cel puțin pentru moment, și părerile elevilor, pentru a îngriji subiectivismul. (Poate, totuși, că într-o fază ulterioară o vom face, cu rezervele de rigoare). Ne-am informat și la Editura didactică și pedagogică asupra unora din problemele ce ni s-au ridicat.

Așadar, articolul de față, necesarmente incomplet, îl considerăm doar ca o intrare în materie, ca punct de pornire pentru o discuție pe care am dori-o amplificați cu sprijinul cititorilor, pe care-i invităm să ia parte la ea.

În fine, nu ignorăm faptul că programele școlare existente sînt, în cea mai mare parte, de tranziție, valabile numai pentru 1977-1978 și că, în lumina Decretului din 12 iulie 1977, s-au elaborat noi programe, care nu au avut încă timpul material să-și găsească oglindirea în manuale. Dar, credem noi, tocmai într-o asemenea perioadă de tranziție pot fi luate cu folos în discuție obiectivele cu un caracter mai general — chiar dacă pornesc de la manuale susceptibile de a fi scoase din uz sau de a suferi modificări în lumina noilor reglementări — întrucât vizează modalități de îmbunătățire a viitoarelor manuale sau chiar a anumitor aspecte din program. Sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferință a Uniunii Asociațiilor Studentilor Comunisti din România: „Considerăm că am realizat în cadrul organizatoric stabil și de o lungă durată, nu trebuie să uităm însă nici un moment că învățământul — poate mai mult decât alte domenii — este un proces revoluționar, care trebuie să țină seama de rapiditatea cu care se dezvoltă știința, cunoașterea umană în general... În acest sens se impune să acordăm o atenție sporită conținutului manualelor și cursurilor...”.

Citeodată e bine ca manualul să explice de ce trebuie să te grăbești încet

— Tovarășă inginer Veronica Gheorghie, sîntei, la Liceul Industrial „23 August”, șefa catedrei Tehnologia construcțiilor de mașini, scule, dispozitive și verificatoare, mașini-unelte și tehnologia meseriilor. Vă pun două întrebări: 1. — Îi fac manualele pe elev să înțeleagă fondul problemelor sau îi servesc rețete de-a gata? 2. — Cît de nouă este... noutatea tehnică pe care o vehiculează?

— Să mă refer la două manuale de bază: „Tehnologia prelucrărilor prin aschiere” de Emilian Ghinea, Vasile Militaru și Colea Barbu pentru clasele XI și XII și „Utilajul și tehnologia strunjirii metalelor” de A. Ghilezan și R. Ghilezan, pentru școlile profesionale. Sînt destul de complete, cu noțiuni clare, tratînd la nivel corespunzător probleme de precizie și calitate, factorii de care depind precizia de prelucrare și calitatea suprafețelor. Elevii, folosind și cunoștințele privind mașinile unelte, pot astfel realiza prelucrări foarte precise. Înainte, deoarece nu li se explicau suficient factorii care influențează calitatea prelucrării, ei se simțeau tentați să se abată de la regimul de lucru prevăzut de indicațiile tehnologice, închipuindu-și că „grăbind ritmul” vor mări productivitatea. Or, în aceste manuale li se arată de ce e necesară o adîncime de aschiere de 3 mm și nu de 4 mm, un avans de 0,4 mm pe rotație și nu 1 mm. Cine se grăbește scade calitatea... De asemenea, se dau indicații despre prelucrarea pe mașini-unelte de mare productivitate: strunguri semiautomate, automate, mașini-agregat, precum și despre o tehnică extrem de nouă: prelucrarea metalelor prin metode electrice, prin eroziune și electroeroziune.

● Un serios examen pentru autori, dar mai ales pentru elevii care se prezintă la examenele vieții

— Ca linie generală, Noul este oglindit în mod satisfăcător în manualele pe care le folosim?

— Nu chiar. La noi în țară au început să se utilizeze pe scară mai largă mașinile unelte cu comandă program, de înaltă productivitate; la figurat vorbind, ele execută singure piese complicate pe baza instrucțiunilor imprimare pe bandă magnetică etc. Desigur, ele reprezintă Noul, viitorul. Cred că manualele ar trebui să cuprindă o descriere mai amănunțită, precum și tehnologia de prelucrare pe acest tip de mașini. Chiar cînd se pomeneste cite ceva despre ele, totul este prea abstract, nu există uneori nici măcar o fotografie, nu se dau exemple — de pildă, în manualul „Utilajul și tehnologia strunjirii” de A. Ghilezan și R. Ghilezan. Elevul nu se lămurește despre ce e vorba, nu află nici măcar că asemenea mașini funcționează la noi în țară, nu i se spune unde. Dealtfel, am impresia că în cartea sus-citată același capitol a apărut fără modificări în ultimii ani, deși, cum am mai spus, aceste mașini și-au găsit o tot mai largă răspîndire la noi.

O mare realizare: însăși existența manualelor

O discuție animată am avut la Grupul școlar „Unirea”. Directorul, Petru Dranca, doctor în fizică, profesorul inginer Nicolae Huzun și alți profesori au relevat imensul pas înainte realizat în ultimii patru-cinci ani prin însăși editarea, adesea în timp record, a unui număr impresionant de manuale pe profilul atît de divers al liceelor de specialitate. Unele sînt de acum șlefuite, bine realizate din punct de vedere didactic. Un singur exemplu: „Organe de mașini” de N. Stere, pentru anii III și IV licee industriale. El conține numeroase exemple de proiectare, foarte concrete, precum și extrase din STAS, desene clare, simple, grăitoare, calculul fiind redus la strictul necesar. Dar profesorii nu se declară nici ei pe deplin mulțumiți cu prezentarea Noului:

— Iată, de pildă, „Mașini și utilaje” de M. Romanță, St. Dozărescu și M. Stănescu pentru anii III și IV licee industriale. Lăsînd de o parte faptul că unele pasaje par a fi fost compilate, iar materia nu este asimilată, prelucrată didactic, problemele legate de mașinile unelte cu comandă program, cu comandă numerică sau cu prelucrare în coordonate sînt abordate cam la nivel de „Știința învinge”. Faptul că manualul este comun mecanicilor de întreținere din toate domeniile nu justifică nivelul general scăzut, mai ales dacă se are în vedere ponderea deosebită a elevilor care vor deveni mecanici în industria construcțiilor de mașini, atît de pretențioasă. Poate că și programa are lacune și că viitorul manual de profil le va remedia. Indiferent de cauze, ne exprimăm un punct de vedere mai general: nu sîntem de părere că mașinile foarte moderne trebuie tratate foarte sumar în manualele pentru licee. Ar trebui explicate mai „școlărește”, nu doar să spui că există și, în cazul cel mai fericit, să dai și o fotografie — în timp ce mașinile mai vechi sînt descrise cu lux de amănunte, pe zeci și zeci de pagini. Poate unii autori de manuale, printre care și cei citați, sau chiar programa se bazează pe criterii pur aritmetice: deocamdată, cutare tip de mașină ultraperfecționată nu se găsește în țară decît, să spunem, în 5 la sută din întreprinderi, deci să ocupe doar 5 la sută și din manual! (Reste, schematizăm, pentru a lămuri mai bine ideea). Or, credem noi, mașinilor moderne și foarte moderne trebuie să li se acorde o pondere proporțională mult mai mare, prezența lor în manual stimulează curiozitatea tehnică sau, pur și simplu, informînd. Dacă în București elevii pot oricînd să vadă un strung cu comandă program la întreprinderea de mașini unelte și agregate de pildă, colegii lor dintr-o localitate mică poate nu au această ocazie. Pentru ei manualul este unica sursă de informare.

În același context, profesoara inginer Maria Catană se întreabă de ce manualul „Aparate electrice de joasă și înaltă tensiune” de A. Popa, pentru licee industriale cu profil electrotehnic anii III și IV și școlile de mașinari nu prezintă ultimele tipuri de aparate, de pildă contactoarele electrice trifazate, asimilate de „Electroaparataj” și intrate în producția de serie mare. Ele se folosesc în practică de mai mulți ani. În manual se descrie doar principiul de funcționare, în timp ce schema înfățișează contactorul de tip rotativ, foarte rar întîlnit în practică. În manual — con-

sideră interlocutorul nostru — nu apare nici un tip de contactor actual. (N.R. Editura didactică și pedagogică ne informează că această deficiență se remediază în ultima ediție.)

De toate pentru toți: „Nu se poate!”, spun profesorii, „Se poate!”, spune editura

Profesorii ingineri Ileana Fețița, Maria Catană și Vasile Calotoiu, tot de la „Unirea”, ne prezintă două manuale alăturate: „Mașini electrice pentru licee cu profil de mecanică” clasa XII de Stelian Popescu, Constantin Popescu, Ilarion Ghilezeasa, și „Mașini electrice și acționări pentru licee industriale cu profil electrotehnic” anii III și IV de Mircea Popa, Constantin Popescu, Eddy Dumbravă, Stelian Popescu, Ovidiu Samoilescu.

— Ciudat, dar partea privind mașinile electrice este identică în ambele manuale — text, ilustrație, inclusiv numerotația figurilor — deși se adresează unor elevi de specialități diferite: viitori electromecanici și viitori electricieni.

Aci deschidem o paranteză. Editura didactică și pedagogică ne-a informat că nu întîmplător partea electrică a celor două manuale este identică, intrucît cele două specialități sînt apropiate. Profesorii inginerii susțin însă, în continuare, că nivelul de tratare ar trebui să difere, mecanicii și electromecanicii avînd „viziuni” diferite. Problema rămîne deschisă. Ea este, dealtfel, mult mai largă. Interlocutorii noștri de la „Unirea” ne prezintă „Instalații electrice în construcții” de C. Bianchi, O. Centea, C. Ioanescu, N. Mira, C. Bogdan, pentru licee cu profil de construcții anii IV și V, școli profesionale și școli de mașinari, „Acționări și automatizări” de Stelian Popescu, D. Mihoc, E. Dumbravă, Ov. Samoilescu pentru licee industriale și școli de mașinari, precum și alte asemenea manuale.

— Aveți obiecții legate de conținut?

— Nu. Observați însă că manualele se adresează unor elevi cu orizont și pregătire practică și teoretică extrem de diferite. Există deosebiri substanțiale între 1. — un viitor maistru, muncitor de înaltă calificare, de categoria V sau VI, cu experiență de ani de zile; 2. — un elev de școală profesională, cu un bagaj matematic mai puțin dezvoltat și o formație practică incipientă; 3. — un elev de liceu, care are cunoștințe matematice mai aprofundate. Unora, care cunosc bine mașina, trebuie să li se explice esența fizică a fenomenului; pe alții, dimpotrivă, trebuie să-i familiarizezi cu aspectele practice etc., etc. Desigur, un profesor are laitudinea să selecteze din manual, în funcție de nevoile clasei, dar în situații ca aceea descrisă mai sus credem imposibil de conciliat cerințe atît de diferite, ca fond și mod de prezentare.

De altă părere este inginerul Marcel Croitoru, redactor șef la Editura didactică și pedagogică. El ne-a declarat:

— Dată fiind diversitatea de profesii și meserii în care sînt pregătiti elevii liceelor industriale și avînd în vedere faptul că la unele profesii numărul de elevi este foarte redus, urmîrîm ca, în toate cazurile în care aceasta este posibil, să realizăm manuale comune pentru mai multe meserii, profesorii sau chiar tipuri de școli: licee, școli profesionale, școli de mașinari. În asemenea situații, structura manualului nu poate și nu este rațională să corespundă în totalitate numai uneia dintre programele care au stat la baza elaborării lui. În condițiile în care nomenclatorul de meserii al școlilor profesionale și al școlilor de mașinari este aliniat cu nomenclatorul de meserii al liceelor industriale, editura noastră este și va continua să fie obligată să realizeze materiale comune celor trei tipuri de școli în toate situațiile cînd planurile de învățămînt vor conține aceleași discipline. Aceasta din considerente economice și de utilizare a spațiilor grafice din tipografii.

Deși avem înțelegere pentru considerentele practice ale editurii, mărturisim că argumentele nu ne-au convins pe deplin. Credem că, măcar într-o perspectivă mai largă, dar nu prea îndepărtată, ar trebui luat în considerare și punctul de vedere — care nu este singular — al profesorilor de la „Unirea”. Dealtfel, ei nu se declară în principiu împotriva manualelor comune, dar ar dori ca în acest caz ele să fie atît de cuprinzătoare și de bine prezentate încît să poată fi realmente utile unor tipuri diferite de școli, fără a se coborî nivelul general de informare tehnică. Or, deoarece aceasta nu s-a realizat, la ora actuală manualele comune corespunzînd, în cel mai bun caz, la un tip de școală — spun ei — sînt de preferat trei

manuale. Este un punct de vedere care merită, în adevăr, o discuție mai amplă.

O altă problemă de fond ridicată de interlocutorii noștri: în rîndul autorilor de manuale cu profil tehnic pentru liceele industriale nu se găsește destul specialiști din producție, ingineri din uzină. Sînt folosite în foarte, foarte largă măsură cadrele universitare, ceea ce, firește, nu e rău dar...

Aci problemele sînt ceva mai complicate. Pe de o parte, însăși programa, planul de învățămînt sînt calchiate, în multe cazuri, după învățămîntul superior, depășind nivelul de înțelegere al elevilor. Dar chiar dacă am presupune că programa este bine adaptată acestui nivel, apelul excesiv la cadre universitare ca autori de manuale pentru liceu prezintă totuși unele dezavantaje. Profesorii sus-citați au evocat manualele mai vechi ale reputatului profesor de la Politehnica bucureșteană Alexandru Fransua.

— Excelente manuale. Excelente însă pentru noi, profesorii, pentru că elevilor le erau mai greu accesibile. Dealtfel, în unele cazuri — nu ne referim la Alexandru Fransua — ai impresia că manualele de liceu sînt preluate în grabă după cursuri universitare scurte.

Colectiv de autori, sau singurătate în colectiv ?

Din discuții s-a conturat și un alt aspect, dincolo de accesibilitate: omul din producție știe mai bine ce va întîlni în fabrică absolventul de liceu. De ce, totuși, atît de puțini ingineri din producție se încumetă pe tîrîmîl scrierii de manuale? Motivul — după cum ni s-a arătat la Editura didactică și pedagogică — constă în aceea că ei sînt foarte ocupați cu sarcinile de producție și, în plus, s-ar putea să nu fie suficient stimulați pentru a aborda acest domeniu nou pentru ei, care deci le reclamă un mare volum de muncă. Fapt este că dintre cele opt manuale tehnice scoase la concurs pe anul 1978, patru nu s-au bucurat de atenția nici unui concurent.

Legată de concursuri, apare o altă problemă. Interlocutorii noștri profesori ne-au declarat că ei nu au avut cunoștința de concursurile pe 1978, că nu s-a făcut destulă publicitate în jurul lor, motiv pentru care colegii lor nu au participat la ele. Petru Dranca sugerează ca și anunțurile despre concursurile pentru manuale, nu numai cele pentru posturile libere în învățămîntul superior, să apară în presa de mare tiraj, eventual repetate. Se pot găsi și alte metode de popularizare a acestor concursuri. Este, la urma urmei, în interesul editurii, al calității viitoarelor manuale, ca numărul concurenților să fie cît mai mare.

Fără a fi specialist în pedagogie, e ușor să-ți dai seama că soluția ideală o oferă colectivul de autori format din cadre universitare, profesori de liceu și ingineri din producție, care, împreună, ar asigura rigurozitatea științifică, măiestria pedagogică și influxul Noului. Or, în prezent, chiar cînd se formează colective, din cauza cronicelor crize de timp, de regulă manualul nu se elaborează în colectiv, ci pe porțiuni — fiecare cu feluța sa.

În acest context trebuie menționate și foarte realele dificultăți de care s-a lovit pînă în prezent Editura didactică și pedagogică, ale cărei sarcini (titluri de cărți, tiraje etc.) sînt cam de zece ori mai mari decît ale oricărei alte edituri. Or, în timp ce la celelalte 22 edituri din țară ciclul de elaborare și editare a unei cărți, după semnarea contractului, oscilează în jurul a trei ani — doi ani la autor, șase luni la editură și șase luni în tipografie — autorii și editorii de manuale tehnice nu au dispus, de regulă, decît de perioade sub un an. Lată o dificultate obiectivă de prim ordin care însă, în condițiile actuale, ale existenței unui cadru stabil și de lungă durată și pentru liceele de specialitate, este de presupus că se va estompa. S-au ivit deci noi posibilități pentru modernizarea și prezentarea într-o formă atrăgătoare a manualelor.

Din lipsă de spațiu nu ne-am referit în cele de mai sus și la unele aspecte pur tehnice, dar de mare interes, de exemplu aspectul grafic. Poate vom reveni. Ne-am făcut însă ecoul întrebării — doar aparent cu iz tehnic — pusă de mai mulți profesori: de ce seraliziți găsești cu atîta greutate manuale în librării? Răspunde inginerul Marcel Croitoru, redactor șef la Editura didactică și pedagogică:

— Ar fi necesar să se îmbunătățească sistemul de stabilire a tirajelor și de difuzare a manualelor destinate seraliștilor, în așa fel încît să se asigure în primul rînd satisfacerea acestora și nu a cititorilor din afara școlii, care și ei cumpără manualele din librării. Astfel, „Manualul de depanare a receptoarelor de radio și TV”, tipărit în 5 000 exemplare, s-a epuizat în librării, fără să fi ajuns în școli!

De acord: să se îmbunătățească sistemul. Nu-i uitați pe seraliști!

LIONEL NIȚESCU ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII Un scenariu

Iată, după o tăcere de zece zile de la răpirea lui Chaplin, timp în care hoții n-au emis nici o pretenție, derutind astfel toate spiritele polițienești care nu mai concep răpiri gratuite și acte absurde în cadrul unei absurdități generale — un aforism, de neuitat, al tinerilor americani : „dacă în mijlocul acestei confuzii îți mai poți ține capul pe umeri, înseamnă că n-ai înțeles situația”... — îndrăznesc, cu micile-mi puteri ale fanteziei și ale culturii cinematografice, să înaintez o ipoteză de lucru, plină sper de avânt pentru imaginațiile dumneavoastră.

Toată povestea asta a fost inventată și pusă la punct de Charlie Chaplin însuși. El se știa genial — n-avea rost să-și ascundă o asemenea evidentă — și deci nemuritor. Moartea, el de multe ori a sfidat-o în opera și scrierile sale. Mulți au considerat acele declarații ca metaforele unui artist — și nimeni, azi, nu mai crede, în adincul său, nici în metafore, nici în artiști. Chaplin știa asta. Atunci, fiindcă moartea pentru el era un simplu accident, s-a gândit — deși în ultimii săi ani compunea mai mult muzică, dar de ce n-ar fi și muzica un mod de-a gândi? — să filmeze și după accidentul acesta trecător în viața unui om ca el. Și a elaborat acest scenariu.

A chemat, în taină, la dînsul, cițiva admiratori, cițiva oameni de încredere, cițiva cinefili care considerau filmele lui o culme a artei și nu o prostie — cum zic mulți oameni inteligenți, dar foarte proști, din ce în ce mai des asistăm la spectacolul confundării acestor două noțiuni în critica fie și cinematografică — și le-a spus ce au de făcut, dacă-l iubesc, așa cum pretind. Probabil că aceia au făcut ochii mari, șocați, dar omul le-a explicat să lase conformismele de o parte, cum și el o făcuse, nu o dată, lovind în fund mari monștri respectabili sau trezindu-se dimineața în brațele unei statui abundente și solemne. Un alt argument trebuie să fi fost acela că în istoria omenirii s-au mai înregistrat multe dispariții sau chiar volatilizări de sicrie, de sarcophage, ba chiar de mumii celebre din mausolee. S-a încercat cu Elvis Presley o operație asemănătoare — cu ce e el, Chaplin, mai prejos decît băiatul acela, care o fi dat trei rock-uri reușite dar niciodată melodia din „Limelight”?

Prea bine, dar ce facem mai departe? — au întrebat cinefili. Mai departe — nu faceți nimic — le-a spus scenaristul care a descoperit primul dramaturgia simplității. După aceea urmează un suspens negindit nici de Hitchcock : suspensul din „a nu face nimic”, „a nu cere nimic”! Zile întregi ei vor aștepta să formulezi suma uriașă a unei răscumpărări, cum le este obiceiul. Nu veți formula nimic. Dacă nu vor face nimic să mă răscumpere, se va vedea cît m-au iubit. Și dacă nu vor face nimic de nimic, peste un timp de — atunci veți lansa marea alternativă : dacă n-aveți nevoie de el, atunci îl vom învia. Va fi un moment unic în omenire — le-a spus, plin de iluzii, orgolios, senil și voios, Chaplin. Și dacă nu se vor „mișca” nici atunci? — a întrebat cel mai lucid, la curent cu ultimele noutăți ale condiției umane. Atunci mă veți păstra voi, cu dragostea și paza necesară. Căci, oameni, eu v-am iubit! Supravegheați-mă! — ar mai fi spus, în ipoteza mea, Chaplin și și-ar fi dat individualistul sfîrșit.

Tăcerea nu de-o zi ci de zece, care s-a lăsat după cea de-a doua sa dispariție, mă face să cred că ne aflăm în fața celui mai original scenariu conceput de artist.

RADU COSAȘU

Anneliese Michel sau un nou „proces al maimuțelor”

În Bavaria a fost deshumat recent, la cererea părinților, cadavrul Anneliese Michel, o tinăra în vîrstă de 23 de ani, cunoscută de localnici drept „posedata din Klingenberg”, care, în urmă cu un an și șapte luni, a murit de inanție datorită exorcismului la care a fost supusă, relatează zilele trecute agenția „France Presse”. Din ascultare unor zvonuri stranii, părinții Anneliese au crezut că trupul fetei lor ar fi rămas... intact.

De ce Anneliese Michel a ajuns ca în plin secol XX să fie cunoscută drept „posedata din Klingenberg”? Cine se face răspunzător de moartea acestei tinere fete? Cum de au îngăduit părinții ca Anneliese să fie supusă exorcismului? Iată cîteva întrebări pe care ți le pui în mod firesc cînd citești o asemenea știre. Dealtfel, întîmplările prin care a trecut această tinăra ți se par total rupte de secolul nostru. Această impresie pare deosebit de reală dacă se are în vedere că părinții Anneliese erau, în mod cu totul paradoxal, convinși, încă înainte de nașterea fiicei lor, că acest copil va fi „posedat” de... diavol. Faptele ulterioare păreau să „confirme” opinia lor : copilul manifesta simptome de epilepsie. Anneliese a primit îngrijiri într-o clinică de neurologie. Simțindu-se mai bine, ea a început să studieze la Würzburg teologia și pedagogia. În 1973, a avut loc o recidivă a bolii și, în consecință, această tinăra a fost internată într-un spital de psihiatrie. Medicii au diagnosticat fără nici un fel de dubiu că Anneliese avea epilepsie. Dar părinții ei, manifestînd o ignoranță ce nu-ți poate aminti decît de întunecat ev mediu, au crezut că adevărul era altul : fiica lor era doar „posedată” de „diavol”. Și au găsit, poate cu totul neașteptat pentru epoca în care trăim, în părintele Adolf Rodewyk din Frankfurt pe Main, autorul, dealtfel, a două cărți de „demonologie”, persoana care să le alimenteze himerele. Adolf Rodewyk a pronunțat, conform așteptărilor lor, verdictul de „posedare”, iar episcopul de Würzburg, Josef Stangl, a autorizat supunerea Anneliese la exorcism conform ritualului bisericii romano-catolice din... 1614. Nu a mai contat faptul că această tinăra și-a trecut cu succes examenul. „Diavolul” cuibărit în ea trebuia alungat cu orice preț. Părinții au renunțat total la serviciile medicilor și au apelat, pentru tratarea epilepsiei, la cele ale... exorcistului Arnold Renz.

Această întîmplare, nu s-a încheiat aici. Un comitet de acțiune format din avocați și simpli cetățeni a sesizat justiția. La 30 martie, părinții fetei și exorcistul Arnold Renz vor compărea în fața instanței pentru „omucidere prin neglijență”. Implicația episcopului Josef

Stangl și a părintelui Adolf Rodewyk, care s-au justificat că nu au fost în contact direct cu „posedata”, va fi examinată în cadrul unei proceduri interne a bisericii. Deci se prefigurează un nou proces în care principalul acuzat va fi obscurantismul, dar, de data aceasta, el va avea loc în partea a doua a secolului XX. Indiferent de felul în care se va încheia procesul, poate va fi o reeditare a celebrului „Proces al maimuțelor” vizionat de noi pe ecrane în ultimii ani. această întîmplare nu poate decît să invite la reflecție asupra obscurantismului, cauzelor sale și deserviturii imense pe care acesta îl face omenirii.

TUDOR PRELIPCEANU

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Conținut și formă

Legătura între conținutul comerțului cu droguri și forma pe care o îmbracă această mult discutată (și pe drept cuvînt!) activitate este, adesea, paradoxală. Nu ne referim la traficanții mărunți, jerpeliți și fugăriți, care își oferă marfa în periferiile măcinate de mizerie ale metropolelor, ci la marii rechinii cu alura lor de insondabilă onorabilitate.

Un test al Interpolului, mai degrabă o insolită statistică, evidențiază că patronii rețelelor clandestine sînt și ultimii pe filiera anchetelor și aceasta pentru că standardul lor de viață le permite cuplarea fățișă cu high-life-ul internațional. Gangsterii cu gulere scrobite și relații înalte își desfășoară activitatea în mijlocul societăților de binefacere și al unor instituții demne de laudă pioasă a naivilor...

De curînd poliția peruviană, la capătul unor filaje dintre cele mai spinoase, a reușit să descopere o rețea care opera în stil mare. Captura decisivă a fost, dealtfel, concludentă din punct de vedere valoric : 23 milioane de dolari. Cocaina confiscată se afla în vila unuia dintre foarte onorabili locatari ai unui cartier în care poliția

intră cu riguroase menajamente. Banda cu pricina, una dintre cele mai puternice din America Latină, dispunea de un capital corespunzător. Valorile imobile : reședințe ultraluxoase, aeroporturi particulare (dotate cu elicoptere și aparate cu reacție), un vast parc de automobile, iahturi etc.

Patronul, domnul Jose Luis, care se va odihni 25 de ani în condiții incomode, coordona, cu un tulburător altruism, un orfelinat, un azil de bătrîni și, tocmai în săptămîna arestării, declarase în presă, cu o pudică emfază, că are în gînd deschiderea unui șantier de locuințe ieftine pentru bieții săi compatrioți. Marea sa operă a fost însă crud întreruptă...

Teatru în teatru

Nu vom discuta virtuțile acestor formule dramatice, ci o conjunctură în care realitatea ca teatru a fost jucată într-un teatru din Barcelona. Ineditul spectacol a fost pus în scenă la Institutul național de teatru din Barcelona ocupat pur și simplu de cei 153 de actori ai stabilimentului în semn de protest față de arestarea a patru dintre colegii lor. Aceștia au fost invinuiți de către consiliul de război al orașului că prin

montarea piesei lui Albert Boadella, „Intorcerea”, au jignit onoarea autorităților militare. Onoarea în cauză, cu resentimente retrospective, a putut fi afectată de piesă întrucît dramaturgul amintit s-a dovedit necruțător cu anumite situații des repetate în timpul diktatoriei lui Franco : persecutarea democraților.

Deși Boadella s-a referit la un timp înmormîntat, accentele piesei au determinat indispoziții prezente soldate cu măsuri imprudente. Actorii Institutului național au ocupat, așadar, teatrul și s-au hotărît să joace o replică de aspră actualitate a piesei incriminate : pe scenă, în fața publicului invitat gratuit la spectacol, amatorii de teatru și nu numai de teatru din Barcelona pot asista la un proces în care acuzații din piesa lui Boadella acuză jurații consiliului de război al orașului...

O situație limită

Proportțiile violenței în lumea occidentală, devenite cosmarul cel de toate zilele al polițiilor și opiniei publice, sînt conturate cu o claritate indiscutabilă de seria largă de anunțuri, comentarii și analize din presa țărilor respective. Metodologia răufăcăto-

recetărilor astronomice și pe analiza meteoritelor. Principalii săi autori sînt astrofizicianul britanic Fred Hoyle și compatriotul său Chandra Wickramasinghe. El consideră că așa-numitele „cărămizi” elementare ale materiei vii se formează în norii interstelari. Ele existau, deja, în epoca în care stelele și celelalte elemente planetare se formau în cadrul norului prin condensarea gazului interstelar.

O părere similară are și profesorul sovietic V. I. Goldanski, care consideră că grăunțele prafului interstelar reprezintă germeni înghețați ai vieții.

Dacă această teorie este adevărată, viața trebuie să fie extrem de răspîndită în spațiul extraterestru. Și, de asemenea, în acest spațiu trebuie să existe și alte civilizații. Oare acestea ar putea descoperi prezența noastră? Trei cercetători ai Universității din Washington răspund afirmativ : fără a dori — spun ei — noi lansăm în spațiu, prin emisiunile de televiziune sau pe alte căi, mesaje care ne atestă prezența. Într-o zi, poate, o civilizație extraterestră, comparabilă cu a noastră pe plan tehnic, ar putea să ne descopere, de la o distanță de 250 ani lumină. Și, analizînd aceste mesaje, ea ar afla că ele provin de la ființe care trăiesc pe o planetă ce se rotește în jurul ei însăși în 24 de ore, iar în jurul Soarelui — în 365 de zile. Nurgai că, la o distanță de 250 de ani-lumină, nu sînt mai puțin de sute de mii de stele, conchide sec „L'Express” pentru a termina, parcă, imaginațiile prea infierbîntate de argumentele noilor teoreticieni ai originii vieții pe Terra.

Anul acesta, între 13 și 20 martie, se desfășoară săptămîna de solidaritate cu lupta de eliberare a popoarelor din Africa australă. Revista „Jeune Afrique” ne oferă o imagine tipică pentru politica de apartheid, „crimă împotriva umanității”, aflată pe banca acuzării.

RADU BUDEANU

Reuniunea de la Belgrad a luat sfârșit

Securitatea europeană, dezamăgiri și speranțe

Așa cum reiese din documentul final dat publicității, reuniunea de la Belgrad s-a încheiat la 9 martie fără a răspunde așteptărilor și speranțelor pe care poamele continentului nostru și le-au legat de această întâlnire. Documentul final consemnează mai degrabă punctele asupra cărora s-a căzut de acord în cursul îndelungilor dezbateri decât un program-bază de acțiune. Acest act politic nu răspunde, în mod categoric, mandatului și misiunii de mare răspundere și angajare, de a înscrie și adopta propuneri noi și recomandări concrete menite să contribuie la întărirea securității și colaborării pe continent. Asemenea acțiuni ar fi trebuit de fapt să exprime începutul transpunerii în viață a prevederilor Actului final al Conferinței general-europene ca un tot unitar. Într-un spațiu restrâns, din care aproximativ o treime o reprezintă partea protocolară, Documentul final consemnează la modul extrem de general că „Reprezentanții statelor participante au subliniat importanța politică a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și au reafirmat voința guvernelor lor de a aplica pe deplin toate dispozițiile Actului final, pe plan unilateral, bilateral și multilateral”. „Asupra unui număr de propuneri prezentate la reuniune nu a putut fi realizat consensul” și este foarte precis în privința datelor ce marchează tinerea unor reuniuni „în conformitate cu dispozițiile corespunzătoare ale Actului final” pentru „a continua procesul multilateral inițiat de Conferința pentru securitate și cooperare în Europa”. În acest sens, este vorba, în primul rând, de organizarea unei reuniuni principale, programată să înceapă la 11 noiembrie 1980 la Madrid, apoi de convocarea unor reuniuni la nivel de experți ce vor avea loc la Montreux (31 octombrie 1978), Bonn (20 iunie 1979) și La Valletta (13 februarie 1979). Rezultatele acestor reuniuni, spune Documentul final, „vor fi luate în considerare, după caz, la reuniunea de la Madrid”.

Pe marginea acestui document, în cadrul ședinței plenare în care au fost expuse opiniile guvernelor statelor partici-

pante față de rezultatele reuniunii, șeful delegației României a înfățișat, în declarația sa, punctul de vedere al țării noastre asupra negocierilor desfășurate, precum și în legătură cu rezultatele consemnate în Documentul final. Arătând că rezultatele cu care s-a încheiat reuniunea sînt departe de a fi satisfăcătoare, reprezentantul Republicii Socialiste România a subliniat chiar în fraza introductivă că acordul dat de delegația țării noastre în vederea adoptării Documentului final „a fost determinat numai de dorința de a se putea realiza consensul”, guvernul român „considerînd că, în ansamblul lor, rezultatele cu care se încheie reuniunea sînt pe departe de a fi satisfăcătoare”.

Desigur, nu pot fi trecute cu vederea acele aspecte pozitive relevate de reuniunea de la Belgrad. Ne referim, în primul rînd, la exprimarea dorinței de a fi continuată activitatea consacrată întăririi securității și colaborării pe continent, lăsînd deschisă această perspectivă prin programarea unei noi reuniuni general-europene, în 1980, în capitala Spaniei. În ceea ce privește însă întreprinderea unor acțiuni concrete, hotărîte, convenirea asupra unor măsuri care să constituie pasul nou, real de traducere în viață a hotărîrilor Conferinței general-europene, rezultatele reuniunii de la Belgrad marchează, de fapt, un regres vizibil în raport cu hotărîrile luate la Helsinki, deziluzionînd în acest fel opinia publică, poamele continentului. În locul unui document de substanță, echilibrat, care să cuprindă hotărîri și măsuri de natură să dinamizeze aplicarea documentelor semnate la Helsinki, care să însemne continuarea cu succes și adîncirea procesului de cooperare multilaterală inițiat de Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, textul asupra căruia s-a convenit la Belgrad este, așa cum se poate deduce chiar de la prima lectură, minor și inconsistent. Nu poate fi invocat drept scuză pentru subțirimea și caracterul mult prea general și declarativ al acestuia nici măcar conținutul dezbaterilor desfășurate la Belgrad. Nu pot fi invocate nici decum absența unor propuneri constructive, inexistența unor strădanii și inițiative permanente — venite mai ales din partea țărilor mijlocii și mici, nealiniate și neutre — pentru ca reuniunea să-și îndeplinească mandatul, să răspundă aspirațiilor și speranțelor investite. Așa cum s-a putut afla din ziarele și revistele noastre la timpul potrivit, pe măsura avansării negocierilor din capitala iugoslavă, România a acționat — s-ar putea spune, fără exagerare, din prima pînă în ultima zi — pentru succesul întîlnirii, pentru concentrarea dezbaterilor asupra acelor aspecte majore, esențiale, care să continue real și să adîncească constructiv înțelegerile convenite solemn, în 1975, la Helsinki. Aria de referință și propunerile prezentate de țara noastră — în domeniile dezangajării militare și a dezarmării, al cooperării economice, tehnico-științifice și cultural-artistice — inițiativa vi-

zind educarea tinerii generații în spiritul înțelegerii și păcii între poame, ca și alte idei avansate de delegația română, definesc elocvent seriozitatea și spiritul de responsabilitate cu care România socialistă a privit „momentul Belgrad”. Deci, nu propunerile, nu inițiativele au lipsit, ci voința politică unanimă și clară care să le facă să trăiască. Unele state au căutat într-adevăr să glosească de conținut și să eludeze problemele reale și esențiale ale reuniunii, îndreptînd în mod exagerat discuțiile spre probleme colaterale, ce au ancorat nu de puține ori pe terenul — neproductiv pentru ideea de securitate — al dezbaterilor filosofice privind deosebirile de orînduire socială. Au existat în acest sens tendințe de a se transforma reuniunea într-o dezbateri sterilă și abstractă, manifestîndu-se, mai mult, chiar încercări de amestec în treburile interne ale unor țări, în cadrul oferit de reuniune.

În condițiile în care în viața internațională au apărut probleme noi și complicate, care pot împiedica destinderea și colaborarea, rezultatele reuniunii de la Belgrad, întreg ansamblul situației de după semnarea Actului final de la Helsinki produc o autentică și legitimă îngrijorare. Așa cum sublinia reprezentantul român, reliefînd astfel o idee puternic prezentă în documentele noastre de partid, „Rezultatele reuniunii atrag în mod serios atenția asupra faptului că nu trebuie să ne facem iluzii în privința destinerii, ea rămînd încă fragilă și posibil reversibilă”. Analiza mutațiilor rapide ce au loc în raportul de forțe pe plan mondial — făcută cu clarviziune și strălucire de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului — este și de această dată confirmată. Există, după cum se vede, forțe care nu numai că se opun cursului destinderii, dar și acționează împotriva acestui curs, pentru revenirea la situații încordate între state. Față de o asemenea realitate, acum mai mult ca oricînd, poamele lumii iubitoare de pace, forțele înaintate ale contemporaneității, opinia publică trebuie să-și mobilizeze și mai strîns eforturile, să-și afirme cu mai multă hotărîre și demnitate dorința și voința de a acționa în direcția păcii, a colaborării între state, pentru progresul tuturor țărilor, punînd stavilă intransigentă factorilor și forțelor potrivnice. Este acesta un imperativ arzător și de urgență, al nostru, al tuturor celor care iubim pacea și liniștea lumii.

În ceea ce o privește, România socialistă, guvernul și poporul român sînt decise să acționeze în continuare în modul cel mai hotărît pentru punerea în practică a Actului final semnat la Helsinki, pentru îmbunătățirea climatului general european și realizarea acelor progrese care să ducă, în viitor, la înfăptuirea unei reale securități, a unei largi și nestîngherite colaborări pe continentul nostru.

DOINA IOVĂNEL

„Ajunge cu Mafia”

(„Le Figaro”)

Nu toți italienii acceptă cu fatalism atotputernicia Mafiei în fieful său din sudul țării. 32 de primari din comunele calabreze situate în zona litoralului Mării Ionice au hotărît, recent, să facă front comun împotriva unui șef mafiot.

Sub îndrumarea unui magistrat din localitatea Gioiosa Ionica, cei 32 de primari, reprezentînd toate tendințele politice, au lansat un uriaș strigăt: „Ajunge cu Mafia”, „Să se sfîrșească odată cu crimele, șantajul și intimidările!” Ei doresc revenirea la legalitate și au pornit la război împotriva legii tăcerii.

Revolta contra Mafiei a început să se contureze la Gioiosa Ionica la 7 noiembrie 1976. În această zi, membrii clanului Ursino i-au împiedicat pe țărani din împrejurimi să meargă la piață, în dorința lor de a pune din nou stăpînire pe oraș, deoarece în ajun unul dintre șefii mafioți fusese ucis de carabinieri. Cu pistoalele în mîni, oamenii Mafiei au făcut să domnească teroarea ca în Vestul sălbatic.

Un tîmplar în vîrstă de 40 ani, pe nume Rocco Gatto, a fost mai curajos decît ceilalți și nu a ezitat să vorbească atunci cînd un judecător de instrucție a deschis o anchetă în ianuarie 1977. El a dat nume, a recunoscut persoane, o lună mai tîrziu, Gatto a fost asasinat pe cîmp.

Moartea sa a fost picătura de apă care a făcut să se reverse paharul, spun acum oamenii din această localitate. Imediat, membrii consiliului municipal s-au constituit parte civilă într-un proces intentat clanului Ursino. O primă audiere a avut loc la tribunalul din Locri. Amenințările Mafiei — declară primarul din Gioiosa — și-au înmulțit numărul. Mafioții vor să mă constrîngă să demisionez, dar nu vor reuși niciodată, poate numai dacă măucid.

Gioiosa Ionica are 7 000 de locuitori, iar poziția geografică o face un punct obligatoriu de trecere pentru navele specializate în contrabandă cu țigări, diamante și droguri. Un vast braț de mare, dificil de supravegheat, kilometri întregi de plajă pustie, puțini polițiști și oameni ai legii: pe scurt — locul ideal pentru cei ce încalcă legea.

Cei 32 de primari nu pretind că vor izgoni Mafia de pe teritoriul lor în câteva zile. Practicile ancestrale ale „onorabilei societăți” vor dura încă mult timp. Cei 32 de primari au lansat lupta, chiar dacă aceasta va fi dură.

„Tigris” navighează în continuare

O radiogramă recepționată zilele trecute în Kuwait anunță că ambarcațiunea din stuf „Tigris”, aflată sub comanda omului de știință norvegian Thor Heyerdahl, se afla în acel moment în Marea Arabiei și se îndrepta spre trecătoarea Bab El Mandeb pentru a intra în Marea Roșie.

După eum s-a anunțat în preajma lansării acestei expediții, Thor Heyerdahl urmărește să demonstreze că vechii locuitori de pe Tigru și Eufrat își construiau bărci din stuf cu care puteau ajunge, pentru rațiuni comerciale, în localități îndepărtate, situate pe țărmurile Oceanului Indian, în Egipt și în alte zone. Pentru Heyerdahl, ambarcațiunea din stuf este ve-

hiculul sigur al oricărei comunicări între civilizații pe care totul le separă: continente, oceane, milenii. Pentru o expediție particulară prezintă avantajele următoare: costă puțin, poate fi construită într-un timp scurt, cu o mîină de lucru care nu necesită o pregătire specială, din materiale ce pot fi oferite de numeroase țări. Nu cere echipament, nici o competență deosebită din partea echipajului. În fine, adaugă revista „SCIENCE et VIE” — care consideră asemenea teorii ca fiind pseudoștiință — este fotogenică.

Reamintim că „Tigris” a pornit de pe fluviul Tigru din Irak la 11 noiembrie 1977 și de atunci a parcurs 2 500 de mile, făcînd escale la Bahrain, Oman și Pakistan.

Fotografia reprezintă ambarcațiunea „Tigris” în timpul lansării la apă la Qurna, localitate aflată la confluența Tigriului cu Eufratul.

MONDO UMANO ?

Odiseea testamentelor miliardarului invizibil

Se știe bine că în legătură cu Howard Hughes, numit spre apusul vieții lui „miliardarul invizibil” (deși nici în acest domeniu nu era un original; alți predecesori — Vanderbilt, Hearst sau Getty — preferau cu obstinație să fie foarte rar sau deloc văzuți în public), nu s-au căutat calificativele ce șochează în felul lor: excentric, obsedat, maniac, bolnav etc., etc. A avut din toate cite ceva? Sau, deși pare paradoxal, pe toate la un loc? Întrebarea, de aici, nu e nici nouă și, evident, nici originală. Pentru că, iată, dincolo de cărtea lui James Phelan „Howard Hughes — anii ascunși”, Random House, S.U.A., ianuarie 1977 — despre care s-ar putea spune că autorul uneori a și militat sau a romanțat cine știe ce episod dintr-un evident apetit după senzațional, există și mărturiile unui apropiat colaborator pe care acesta le-a prestat sub jurămînt. La aproape doi ani de la moarte (5 aprilie 1976, în vîrstă de 71 de ani) Hughes — care a vrut să fie cel mai mare aviator al lumii, cel mai mare producător de filme din lume, cel mai vestit curtezan al faimoaselor dive ale Hollywoodului, în fine, cel mai bogat om din lume — are încă pe rol un proces de moștenire a fabuloasei lui averi din cauza prea multor testamente ce au apărut după decesul lui. Potrivit dezvăluirilor făcute de John Holms, el a prețuit 17 ani lîngă Hughes, un veritabil record dacă ne amintim cît de capricios era patronul lui și cît de neîncrezător în angajați. John Holms spunea în decembrie anul trecut că fostul său șef nu umbla decît gol în acel vast apartament pe care îl ocupa la unul din ultimele etaje ale unui hotel al său din Las Vegas și că în ultimii 10 ani nu și-a văzut niciodată ultima soție, actrița Jean Peters. În sfîrșit, își păstra foarte aproape „obiectele de noapte”, pline, la care recurgea asemeni unui copil de un an sau doi, pentru a se convinge dacă e sănătos sau nu.

Excentricitate? Obsesii? Manii? Boală?

Cît privește testamentele, odiseea este în plină evoluție. Mai întîi, acel pașnic vinzător de la o pompă de benzină din statul Utah a recunoscut că este autorul unuia din testamentele atribuite lui Hughes. El nu dorea decît a lăsa o parte din averea miliardarului invizibil întru cîntă cîndva l-ar fi luat cu mașina pe Howard, ce făcea autostopul (!), și chiar i-ar fi împrumutat 20 de cenți ca să poată telefona. Dar cea mai teribilă lovitură a primit-o biserica mormonă din Salt Lake City (statul Utah). La citeva zile de la moartea lui Hughes, în această biserică fusese găsit un testament scris de mîină pe trei pagini în care Hughes numea ca executor testamentar pe Noah Dietrich — fosta lui mîină dreaptă — și lăsa cea mai mare parte a averii sale bisericii respective. Or, după îndelungi audieri, expertize și contraexpertize, urmate de fireștile dezbateri aprinse, tribunalul din Houston a decis: nici testamentul mormon nu e autentic. Au obținut cîștig de cauză membrii familiei lui Hughes, evident numiți în testamentul mormon. Odiseea continuă însă, întrucît Noah Dietrich și secta respectivă nu renunță cu nici un chip. E vorba doar de o sumă cifrată la 166 milioane dolari.

PETRE NICOLAE

Fotbal la radio

Să fim drepti, cronicarii noștri sportivi de la radio nu trebuie invidiați. Pe vînt, pe ploaie, pe zăpadă, ei trebuie să-și aștepte rîndul la coada radiofonică pentru a ne împărtăși cîteva minute impresiile despre ceea ce vîd pe teren. Și, cînd le e lor lumea mai dragă ce-aud în cască? Alo!!! Aradule! Aradule! Sînt Petroșani... Alo, Iașule, sînt Timișoara... Situație dramatică: s-a acordat un 11 metri, pot să relatez? Relatează! zice Minoiu din cabina lui cosmică de pe strada Nufierilor și Soare sau Mureșan relatează...

Ei, asta e! Cum relatează?

Că dacă duminică n-aveam nervii tari aruncam cu micul meu aparat japonez în capul spectatorilor așezați pașnic în fața mesei presei. Mai întii, o observație generală: ceea ce voi scrie mai la vale nu e scris cu răutate, dar cu dreptate, da! Ne aflăm în priză I a meciului Sportul Studențesc — Politehnica Timișoara. Bătea un vînt rece care ne usca la suflul, fotbal nu prea se vedea, și Ion Ghițulescu ne ducea cu preșul. Bătușe Chihaia un corner (și nu numai unul), portarul Bathori stătuse ca la fotograf, cu gura căscată și Iorgulescu marcase. Ce aflau cei de la Craiova, să zicem, care aveau tranzistoare, sau cei de la Iași, sau cei de la Arad? Că lovitura de colț fusese executată de Iorgulescu și că un jucător de la Sportul Studențesc o introdusese cu capul în poartă! Golul fusese înscris cu piciorul de fapt; se vedea treaba cale de-o poștă, dar probabil că geamul de la cabina de pe Republicii era aburit... pentru că dacă n-ar fi fost aburit s-ar fi văzut și numărul de pe tricoul jucătorului, și Ghițulescu n-ar mai fi fost silit să revină peste cîteva minute și să spună că golul a fost marcat de Iorgulescu, pentru care fapt, noi, cei care văzusem faza din teren, am fi putut crede că acesta și bătușe cornerul și marcase cu capul printr-o ciudată ubicuitate. Sigur că în fazele rapide aproximațiile sînt permise, dar cînsit era ca acest bun crainic să revină și să restabilească adevărul...

În același timp, pe aceleași unde, am mai avut o pățanie, ba nu, două! Ce se întimpla în întîlnirea de la Bacău dintre echipa locală și A.S.A. Tg. Mureș? Crainicul trimis acolo a întrerupt pe ceilalți reporteri solicitînd microfonul pentru că se bătea o lovitură de 11 metri. Ne-a spus întii că e frig, că a nins, că e lume multă în jur, mai lipsea descrierea stadionului, altfel frumos pentru că-l cunosc bine — și impresiile asupra literaturii spaniole, de care am fost scutiți. După un lung expozeu am aflat și cine trage: Chitaru. Moment de suspens! S-au auzit strigătele localnicilor, ceea ce arăta limpede că se înscrisese, dar bunul reporter radiofonic spunea: NU! Nu, ce? ne întrebam noi. N-a fost gol?! A tras Chitaru afară?! A intrat vreun crocodil care a înghițit mingea înainte de a intra în poartă? Nu! zicea crainicul. — Ce, nu?! ne întrebam noi unul pe altul, gata-gata să ne dăm cu aparatele în cap... Nu! făcea reporterul, Chitaru mai trage o dată... În sfîrșit, o explicație: cineva mișcase în timpul execuției loviturii de 11 metri, dar, după cunoștințele noastre, arbitrul ar fi trebuit să acorde legea avantajului și să acorde gol, pentru că cel care mișcase fusese un jucător de la Tg. Mureș. Misterul a rămas neelucidat cîteva minute lungi, pînă cînd am aflat că Chitaru a tras a doua oară, și a înscris, dar noi n-am știut dacă prima dată a marcat sau nu, dacă crocodilul a mincat mingea sau nu, dacă așa se transmite un meci de fotbal sau nu!

Momentul trei: Minutul 65 al meciului Argeș — Steaua. Crainicul de la Pitești exclamă și el: Extraordinar! Iordache părăsește terenul! Așa ceva n-am mai văzut! Noi, care nu vedeam nimic, ne întrebam: L-o fi schimbat antrenorul pe Iordache cu Moraru? Iordache o fi rănit? Iordache se duce să bea un ceai fierbinte? Iordache s-a săturat de fotbal...

Intr-adevăr, Iordache se săturase de fotbal, dar asta am aflat-o abia din ziarul de marți. Iordache se certase cu coechipierii și, fără să ceară învoierea antrenorului, a părăsit, pur și simplu, poarta, fapt fără precedent în fotbalul nostru de după 23 August. Măsură, urmează.

Am relatat și noi sec toate aceste întîmplări pentru a-l sfătui pe crainicii noștri radiofonici că misiunea lor este aceea, nu de a face esuri despre frumusețea fotbalului sau despre capriciile cliimei la Satu Mare! Ei, pur și simplu, trebuie să ne facă să vedem ceea ce vîd ei, adică să execute o transmisie vizuală, pentru că de auzit, se aude. Punct.

EUGEN BARBU ■

Mircea Sandu

„Sportul va cîștiga titlul!”

Între două ședințe de gimnastică medicală, internaționalul Mircea Sandu, 8 selecționari în echipa reprezentativă, ne-a făcut surpriza de a ne vizita la redacție, prilej de a schimba cîteva vorbe.

— Ce se întimplă cu tine, Mircea?

— Nimic deosebit. Mă aflu în convalescență după cea de a doua operație de menisc, la care am fost supus în noiembrie trecut, la spitalul „Brincovenesc”. Genunchiul meu sîng, operat prima dată în octombrie '76, e în curs de refacere, dar treburile au mers ceva mai greu decît se așteptau medicii.

— Anume?

— În iarnă cred că l-am forțat în timpul turneului din Algeria, cînd am participat la două meciuri, pe terenuri foarte dure, disputate unul după altul, luni și, respectiv, marți. Acum mă chinuiesc cu el, făcînd zilnic exerciții de gimnastică la Centrul de medicină sportivă de la „23 August”.

— Înțeleg că 1977 a fost pentru tine un an cu puține satisfacții.

— Numai pe plan sportiv. În rest, a fost un an plin. Am absolvit Facultatea de comerț exterior și m-am căsătorit.

— Cum îți se pare Sportul studențesc văzut din tribună?

— Să nu mi-o ia nimeni în nume de rău, dar din tribună se vîd defectele unei echipe mult mai bine decît din teren. Pe gazon, cînd joci, devii fără să vrei pătimaș și îți se pare că echipa ta e totdeauna cea mai bună și că numai neșansa sau arbitrul o împiedică să cîștige! Rareori e altfel. De sus, am constatat că pasăm prea mult la mijloc și că apărarea face destule greșeli copilărești, lăsînd tot greul pe spatele lui Răducanu. Lipsurile acestea, sînt convins, le vom remedia din mers. Ca să răspund exact la întrebare, Sportul e o garnitură matură, solidă, echilibrată care va izbuzi să cîștige titlul de campioană a țării!

— Cu sau fără Mircea Sandu?

— Cu. Zilele acestea îmi reiau antrenamentele și, dacă nu intervine nimic neplăcut, pe 26 martie joc, contra Reșiței.

— Am auzit bine sau ai zis că Sportul va ieși campioană?

— Așa am spus și repet. În condițiile în care Timișoara, am văzut-o duminică, joacă mai prost decît mă așteptam și decît o arată punctele din clasament, nu cred să avem alți concurenți. A.S.A. va ceda, iar Steaua și Dinamo par să traverseze o perioadă de schimbare a generațiilor. Prin eliminare, principala candidată la titlu se anunță Sportul studențesc.

— Cînd sperii să revii în vederile selecționarilor?

— Optimismul nu mă oprește să zic că, deocamdată, nu se pune problema selecționării. Mai întii să joc, și să joc bine, apoi vom mai vedea. Nu prin vorbe, ci prin goluri, ajunge un virf de atac în echipa națională!

EMIL NEGOIȚĂ ■

Heana Silai,

campioana Europei

pe 1500 metri

Participînd, duminică după-amiază, la finalele celei de-a IX-a ediții a campionatelor continentale de atletism pe teren acoperit, la Palazzo dello sport din Milano, alergătoarea română Heana Silai a reușit superba performanță de a cîștiga proba de 1500 de metri, întrecînd la finis pe compatrioata sa Natalia Mărășescu, medaliată cu argint. În seara aceleiași zile, telespectatorii români au avut ocazia de a urmări palpitanta încheiere a cursei, pe care Silai a cîștigat-o cu un sprint extraordinar, după ce Mărășescu, recordmena lumii, trăsese după ea întregul pluton, sufocîndu-l și fărîmiîndu-l. Rezultatul înregistrat de cronometru, 4:07.1, este cel mai bun înregistrat vreodată de cîștigătoarea probei de 1500, el venind să încununeze o carieră sportivă exemplară.

La aproape 37 de ani, Heana Silai, a cărei evoluție sportivă revista noastră a înfățișat-o pe larg în urmă cu 2 săptămîni, s-a instalat în fruntea ierarhiei europene a probei de 1500 de metri, demonstrînd minunate resurse de dirigenție și tenacitate. O victorie, cea mai strălucitoare dintr-o carieră de excepție, urmată, la două zile, de o alta, în meciul Europa — S.U.A. care vorbește clar despre clasa alergătoarei clujence.

Ce se întimplă cu „tribuna pliantă”?

Ne scrie inginerul Cristinel Cismaru, din București, strada General Haralambie, numărul 13, sector 5.

„În anul 1969, C.N.E.F.S. a realizat experimental, ca premieră tehnică, în lumea sportului, „tribuna pliantă”. Lucrarea a costat 40.000 lei, dar a rămas neterminată, în ciuda marilor avantaje pe care le înalta aplicarea, simplă și economică, a „tribunei pliante” în cadrul unor săli de sport. Prototipul, pe care-l vedeți în fotografia alăturată (foto 1), a fost montat în Parcul sportiv Progresul în 1970, deci în aer liber, cum nu era indicat, și lăsat în voia soartei, ajungînd în starea deplorabilă din cealaltă imagine (foto 2). Ce părere aveți despre tratamentul acordat „tribunei pliante”, ca și altor, de fapt, aparate tehnice specifice, pe care C.N.E.F.S. le-a avizat și finanțat spre realizare, pentru ca apoi să le abandoneze?”

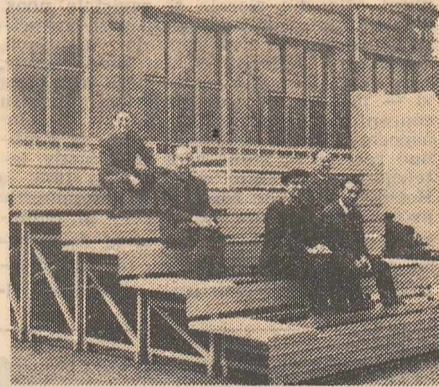

Foto 1

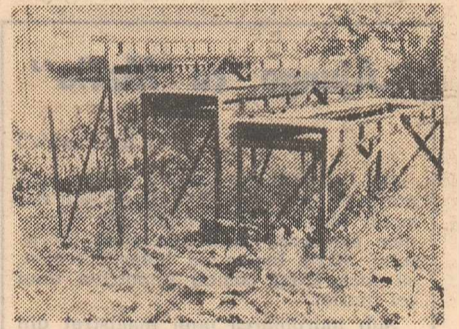

Foto 2

Firește, nu e de competența noastră, tovarășe Cismaru, un răspuns edificator. Nu ne rămîne altceva de făcut decît să înfățișăm întrebarea dumneavoastră forului de specialitate din cadrul C.N.E.F.S., așteptînd lămuririle de rigoare.

Fotbal

PITEȘTI: F. C. Argeș—Steaua 3-1 (1-0). Interesant, aleri și spectaculos, mai ales în partea a doua, acest meci la capătul căruia avem de pus cîteva întrebări, dar nu înainte de a sublinia jocul foarte bun, din nou, al lui Dobrin. ● În prima repriză, Radu II ratează incredibil în minutul 34, cînd, singur cu portarul Iordache, nu-l poate depăși. În repriza a doua, periculosul și necrutătorul atacant de altă dată al Argeșului a ratat alte cîteva ocazii similare, așa cum a făcut-o și la Tg. Mureș, în etapa precedentă! Ce se întimplă, deci, cu Radu II? ● Agiu și Zahiu, două nume care întîmplător rimează, s-au rezumat numai la atît, adică la rimă. Altfel spus, nu se sincronizează deloc, motiv pentru care au fost depășiți cu regularitate de mingi foarte simple, precum cele degajate de Speriatu, una din ele transformîndu-se în gol (autor Radu II care a îndeplinit o formalitate), dar astfel de faze, după însemnările noastre, s-au repetat întocmai, de parcă au fost trase cu indigol. Chiar și primul gol, cel marcat de Iovănescu, a purtat și semnătura lui Agiu, mult prea nesigur în intervențiile sale. Ce se întimplă, deci, în absența lui Sameș, în mijlocul apărării steliste? ● Un anume răspuns ni-l oferă, zicem noi, gestul lui Iordache, care, după golul trei, a părăsit, pur și simplu, poarta, sfidînd antrenorul, arbitrul, coechipierii, publicul și adversarii. Ce se întimplă, deci, cu autoritatea antrenorului Jenei? ● În legătură cu arbitrajul, craioveanul Radu Șerban a fluierat și a sancționat anapoda, adică a arbitrat slab, fără decizie, fără fermitate, ajutat fiind, alît cît au putut să o facă, la margine, de E. Păunescu și C. Vlase din aceeași localitate. (Victor Niță)

BACĂU: S.C.—A.S.A. Tîrgu Mureș 2-1 (1-0). Foarte frig la Bacău și foarte multe temeri în tabăra gazdelor! Înainte de meci, președintele clubului băcăuan, profesorul Costinescu, ne-a declarat, cu glas tremurat, de frig și de teamă: „dacă batem azi, nu vom scăpa de probleme, dar ele nu vor mai fi legate de retrogradare”. ● Bacăul a deschiș repede scorul, dintr-un penalty repetat (1!), în condițiile unei partide în care oaspeții au stat tot timpul mai bine pe picioare, dar s-au mulțumit să paseze la

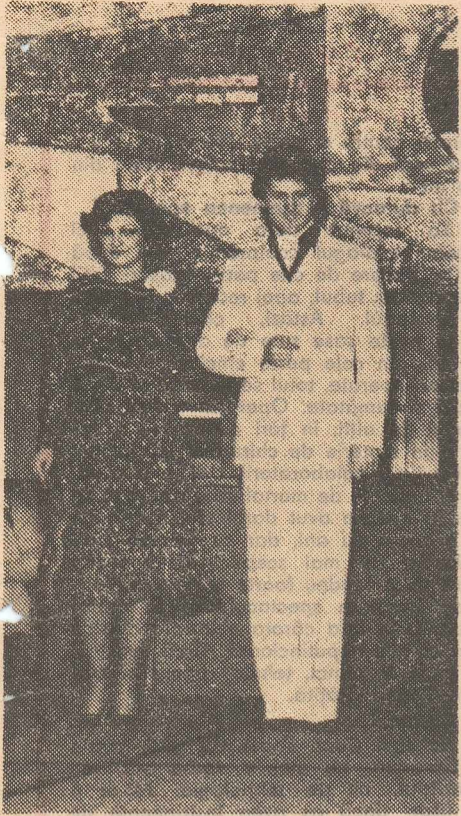
nesfîrșit la centrul terenului, virful lor de atac, Faniel, fiind departe de speranțele puse în el. ● După pauză, fotbal la mijlocul gazonului, cu gazde foarte ambițioase și oaspeți tehnici și maturi, privați de oportunități în atac al lui Boloni, pîzîți ca de o „santinelă” de Vamanu. După egalarea lui Hajnal, se părea că meciul va curge către un rezultat de egalitate, numai că insistența finală a băcăuanilor va mai aduce un gol, altfel meritat, înscris de Botez cu 5 minute înainte de final. ● Uneori ezitant, neaplicînd corect legea avantajului, arbitrul bucureștean R. Ștîncan a condus sub nivelul obișnuit al prestațiilor sale, fiind ajutat la linie de N. Suci și adesea încurcat de V. Teciu, neatenți. (Gheorghe Amuza)

HUNEDOARA: Corvinul—Jiul 1-1 (1-0). Rezultat catastrofal pentru echipa gazdă, care-și vede astfel compromis încă un plan de două puncte, dintr-o dispută care începe să se apropie de linia dreaptă. ● Pe fondul unui joc haotic (mai slab chiar decît în mod obișnuit!), fotbalistii hunedoreni au alergat mult și fără mare folos, bulucindu-se spre poarta adversă și, nu rareori, rămîndu-și buimăciți în fața șarjelor lui Mulțescu și Dumitrache, în apărare. ● Localnicii ar fi putut, totuși, să cîștige această partidă — fiindcă Jiul n-a îndrăznit să sere decît spre sfîrșit la lichidarea conturilor. Or, primele 25-30 de minute au aparținut net hunedorenilor (impulsionați, desigur, de Lucescu și de R. Nunweiler), care au avut în această perioadă cîteva mari ocazii de gol, la care ar trebui adăugate și două lovituri de la 11 metri clare, pe care însă arbitrul le-a trecut cu vederea! ● Ajungînd aici, să subliniem că Nicolae Raab a condus mizerabil la Hunedoara. După părăsirea noastră, paradoxal fără îndoielă, arbitrul partidă a vrut oarecum să ajute echipa gazdă — obținînd însă în final exact rezultatul invers! Astfel, după ce a acordat penalty cît a putut de repede (min. 7, la o fază aproape banală), a refuzat hunedorenilor alte două lovituri de pedepsă cu adevărat meritabile (Bădin, dealtfel, l-a „imbrățișat” permanent pe virful gazdelor) și a anulat apoi un gol, înscris de Nunweiler — totul din dorința de a compensa greșeala din minutul 7, ca și alte avantaje acordate în joc gazdelor. Tot el a lăsat liber jocul extrem de dur (cu faulturi de extremă violență, de o parte și de cealaltă), o altă greșeală capitală, care avea să genereze, spre sfîrșitul primei reprize, o adevărată „cor-

ridă”. Celelalte greșeli ale lui N. Raab (lipsa de discernămint în acordarea cartonșelor, anunțarea a două minute de prelungiri, pentru că la numai 30 de secunde să fluierie sfîrșitul reprizei, apoi al meciului etc.) sînt totuși minore față de ceea ce am relatat mai sus. ● În ceea ce privește punctul „de aur” al Jiului, am temerea că el s-ar putea schimba într-unul „de argint”, în favoarea F.C. Constanța, care joacă chiar azi la Petroșani... Între altele, prea au căutat cartonșelele unii jucători! (Dumitru Graur)

MULȚESCU, unul dintre cei mai buni jucători ai Jiului la Hunedoara. Caricatura aparține... vicepreședintelui clubului din Petroșani, profesorul Mircea Pascu! Clenciu și colegii au toate motivele să fie invidioși.

Moda '78, colecția UCECOM

Timp de 4 zile, hotelul Intercontinental din București a găzduit o amplă prezentare de modă prin care a fost lansată noua linie a vestimentației de primăvară și vară din acest an.

Din cele 140 de modele, concepute și realizate de specialiștii Centrului de creație a UCECOM-ului, majoritatea aflându-se sub triada „practic-comod-elegant”, cele mai aplaudate au fost modelele de artizanat. Iar dintre culori, consemnăm, au predominat albul, ocrul, culorile cu nuanțe de pământ și piatră, precum și toată gama de verde.

Fără să intrăm în amănunte tehnice, au fost prezentate fuste cu plișuri, cute și carouri, pardesiuri cu platcă, glugă, tăieturi și fermoare, plus nasturi imitând bambusul, impermeabile și pelerine detașabile, precum și taioare sau tunici de toate felurile, cu și fără glugă, cu și fără platcă, cu și fără pliuri etc.

Un amănunt important: modelele prezentate pot fi comandate la unitățile și centrele cooperatice de consum. Rămâne să vedem cât de certă este această promisiune, mai ales că prezentarea de modă s-a bucurat de un evident succes.

Fotografii de EMANUEL TANJALA ■

RACUL

Cinci minute cu Anton Dragoș

- Ce înseamnă să fii caricaturist, Anton Dragoș?
- O mare răspundere...
- Adică?
- Caricaturistul este chemat în măsură mijloacelor sale să contribuie la una din cele mai importante și dificile sarcini de care depinde mersul înainte: critica neajunsurilor, depistarea mentalităților și atitudinilor învechite, înapoiate, a formelor pe care rutina, inerta ni le mai pun pe ict, pe colo. Nu întâmplător, cu toate că în ultimul timp au apărut prin țară multe saloane de umor — departe totuși după părerea mea de a rezolva dorința de afirmare a tineri — caricatura și desenul satiric rămân legate de presă, de actualitatea cea mai stringentă a vieții noastre.
- Ce poți să-mi spui concret despre activitatea ta?
- Fac caricaturi mai bine de 10 ani.

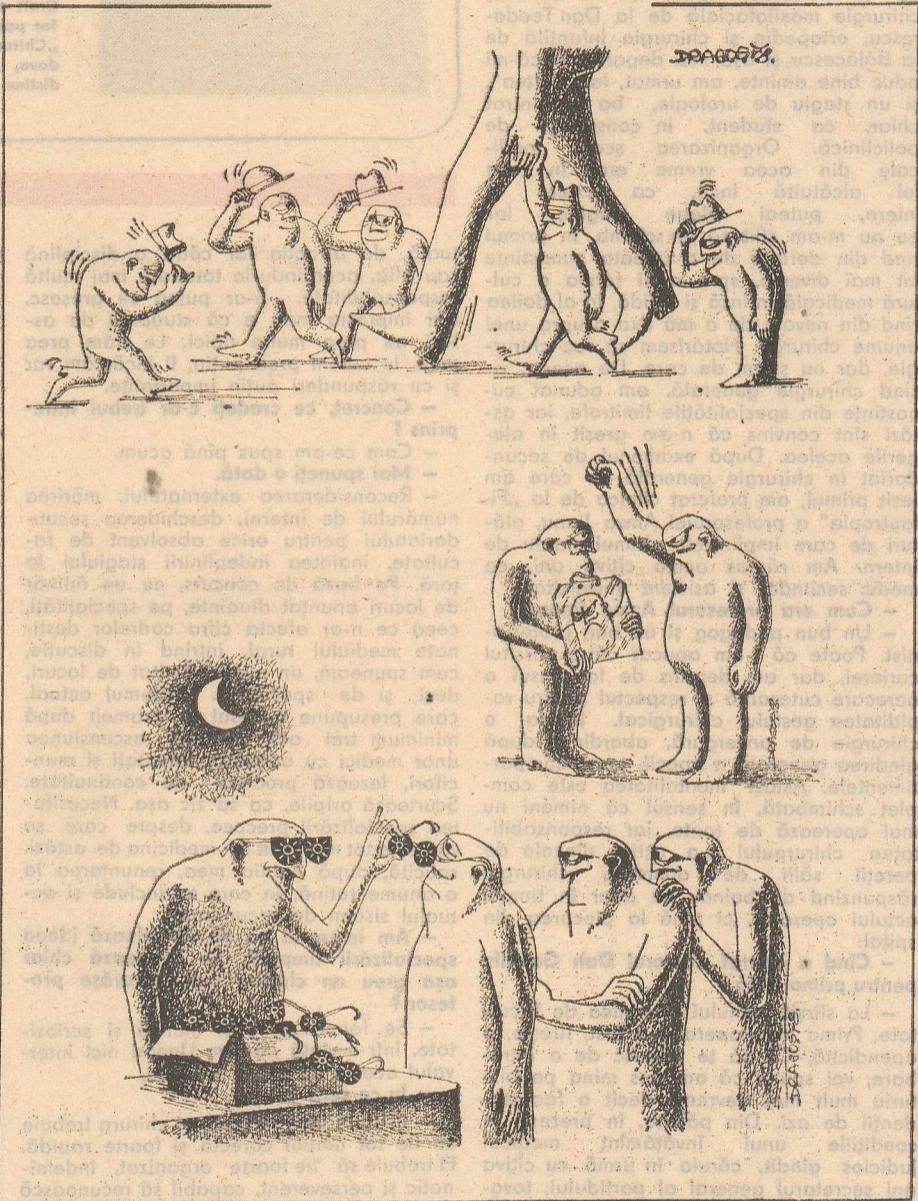
Am participat din 1967 la aproape toate saloanele de umor din țară. Am participat la 17 expoziții internaționale și în 1973 am luat premiul la Bologna în Italia, în 1975 am luat premiul II al U.A.P., iar în 1977 premiul Academiei de arte plastice din Turcia. Nu sînt un spontan, iar subiectele care mă interesează în mod deosebit și pe care le abordez sînt: relațiile om-om, om-natură. În cazul relației om-obiect aceasta duce în majoritatea cazurilor la o metaforă. De aceea se descoperă de multe ori în caricatură o undă de lirism, o undă de tristețe. Mulți o consideră de fapt un semnal de alarmă pentru caricatură.

Adevărul este că trăind în mod serios o temă în caricatură se pierde umorul primordial — caricatura căpătînd forme noi. Satira fiind în acest caz un element esențial. Deci pedalăm spre satiră. Adeptii caricaturii umoristice sînt nemulțumiți și totodată neliniștiți. Dar totul se echilibrează existînd loc suficient pentru toate genurile umoristice. Savurez și rid de caricaturi cu efectul imediat cu toate că le uit după aceea. Caricatura românească are succes pe plan internațional datorită faptului că a ajuns la o subtilitate a genului. Publicului tînăr îi place acest lucru cu toate că noi îi oferim destul de puțin.

— Ce te nemulțumește, Anton Dragoș?

— Faptul că aș putea să ofer cititorului și iubitorului de caricatură mai mult decît în momentul de față.

SORIN POSTOLACHE ■

CRONICA ȘOSELEI

Prețul unor secunde de imprudență!

Automobilistii cunosc bine podul îngust de la ieșirea din orașul Văleni de Munte spre Brașov. Locul e periculos, chiar foarte periculos, pentru că e vorba de fapt de o suită de „puncte negre” curbă ac de păr la stînga și apoi viraj strîns la dreapta, ambele într-o pantă destul de dură, după care urmează podul cu pricina. Semnalizarea rutieră clară, vizibilă, atrage atenția asupra periculozității drumului și covârșitoarea majoritate a conducătorilor auto abordează deosebit de prudent sectorul respectiv de șosea.

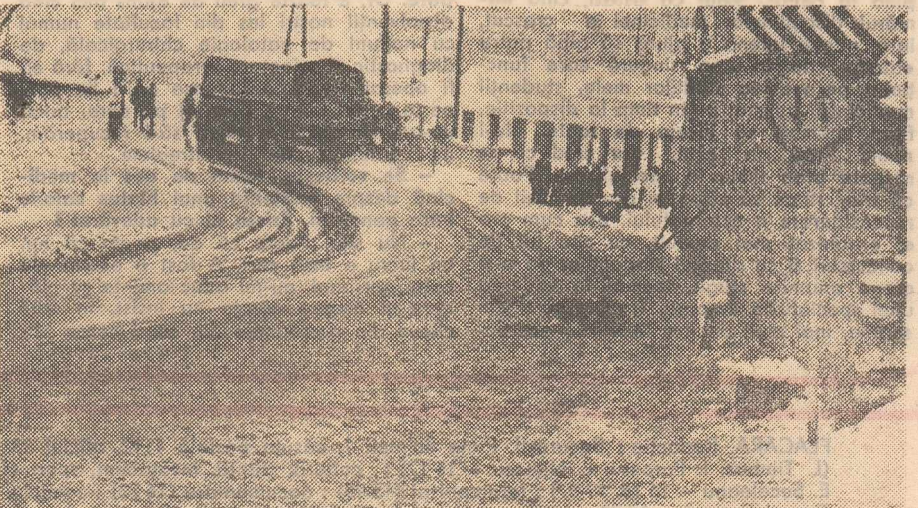
Bineînțeles că gheața, zăpada, mizga și chiar asfaltul udat de ploaie determină oamenii de la volan să fie și mai circumspecți atunci cînd rulează pe porțiunea de drum amintită, care reprezintă de fapt preludivul unui drum de munte care se anunță dificil datorită numeroaselor serpentine, pante și rampe pronunțate, locuri de îngustare etc.

De ce D. G., șofer la autobaza 3 aparținînd de I.T.A. Prahova, aflat în cursă gală la volanul autotractorului cu ș.a. nr. 21—PH—3877, a intrat în Văleni de Munte pe o stradă interzisă autovehiculelor grele nu știm. Nici el n-a putut explica aceasta ulterior organelor de anchetă. Drumul nu l-a scurțat decît cu cîteva zeci de metri, iar timpul de parcurs cu 2—3 minute. În schimb, știind că săvîrșește o încălcare a unei reguli de

circulație, a mărit periculos viteza pentru a ieși cit mai repede de pe strada cu pricina. Artera în cauză debusează însă în drumul național unde se găsește „punctele negre” amintite la început. Viteza relativ mare și drumul alunecos acoperit cu zăpadă înghețată nu i-au mai permis șoferului de la volanul autotractorului să reducă viteza fără pericol pentru a se încolona în spatele autovehiculelor care așteptau la capătul podului să treacă șirul de mașini din sens contrar ce se bucurau de prioritate.

El a apăsat puternic pe frînă determinînd un derapaj la fel de puternic al semiremorcii spre dreapta. În aceste împrejurări, partea din spate a autovehiculei escaladează trotuarul îndreptîndu-se spre zidul de sprijin al drumului înalt de cîteva metri. O femeie, S.A., observă cum mastodontul urcat spre trotuar se îndreaptă spre ea. Îngrozită se precipită spre singura direcție care i se pare mai puțin periculoasă, și anume către zidul de sprijin. Se lipește de peretele înalt încercînd să se salveze. Semiremorca înaintează însă spre ea și o strivește de zid.

În drum spre casă unde o așteptau patru copii, în acest mod stupid își pierde viața S. A. în vîrstă de numai 28 de ani. Patru copii rămași fără mamă, o viață tînără răpusă, șoferul cu con-

știința împovărată de fapta gravă comisă, familia sa și ea în suferință. Pentru ce? Pentru încercarea de a „economisi” cîteva minute și a „scurta” drumul cu nîcîmăcar un kilometru. Pentru că unii șoferi încearcă o satisfacție atunci cînd reușesc

să eludeze legea fără a fi prinși. Pe cei care mai gîndesc așa îi invităm să reflecteze asupra întîmplării descrise în aceste cîteva rînduri.

VICTOR BEDA ■

„Toată viața am învățat. De la alții și de la mine”

● Dan Gavrilu; născut la Brăila, la 26 aprilie 1915; doctor în medicină și chirurgie, Cum laudae, 1941; docent, 1971; profesor titular, șeful clinicii de chirurgie de la spitalul „Dr. Carol Davila” din București, din 1973; deținător a 4 brevete de inventator, între care „Metoda și instrumentul de înlocuire a esofagului la om”, nr. 2676/9 martie 1968; autor (coautor) de cărți și manuale, tipărite în țară și în străinătate, între care monografiile „Chirurgia esofagului” și „Patologia esofagului”, ambele București, 1957 și, respectiv, 1967; membru P.C.R. din 1967; membru la numeroase societăți medicale românești și străine, la Societatea internațională de chirurgie (Bruxelles), la Colegiul internațional de chirurgie digestivă (Roma), la Organizația universitară de intercambio panamerican și la Fundația „Para el progreso de la medicina”, ambele La Plata, Argentina etc.; comentator al unei sesiuni a Congresului anual al Colegiului american al chirurgilor, San Francisco, 1975; vicepreședinte al celui de al 4-lea Congres al Colegiului internațional de chirurgie digestivă, Davos, 1976; visiting professor la universitățile din California, Minnesota, New York și Pennsylvania, S.U.A., 1975; autor al conferințelor de deschidere a Congresului anual al Colegiului regal de chirurgie din Anglia, Leeds, 1976 etc.; prezent în marile tratate de chirurgie digestivă, între care „The Craft of Surgery”, Boston, New York, „Operations sur les parois de l'abdomen et sur le tube digestif”, Paris, „Chirurgia dell stenosi cicatriciali dell'esofago”, Padova, „L'Enciclopedia medico-chirurgicale”, Paris; distins cu ordine și medalii, cu Meritul Sanitar clasa I.

— Tovarășe profesor, știu că nu sînteți un interlocutor comod. În urmă cu cîțiva ani, după un reportaj publicat în „Flacăra”, m-ați inclus, mai în glumă, mai în serios, în rîndul persoanelor nedorite. Dar, iată, a venit vremea să mă întorc la dumneavoastră și să zic: de la cine ați învățat meserie, tovarășe Gavrilu?

— Toată viața am învățat. De la alții și de la mine.

— Cred că am găsit titlul. Mai repede decît mă așteptam, dar n-ajunge. Mai trebuie ceva.

— Am lucrat sub îndrumarea unor oameni minunați, profesori cu merite deosebite în istoria medicinei românești, dar un maestru anume n-am avut. S-a întîmplat să fie așa și mi-e greu astăzi, după atîția ani, să spun exact dacă a fost bine sau a fost rău. Devenind în 1936 extern prin concurs la spitalele Eforiei din București, apoi intern, tot prin concurs, am avut ocazia, începînd de la sfîrșitul anului al doilea de facultate, să urmez diferitele stagii, cu diferiți profesori. În șase ani am făcut opt stagii, învățînd interne de la Danielopolu, dermatologie de la Nicolau, tatăl, să nu confuzi, chirurgie maxilofacială de la Dan Teodorescu, ortopedie și chirurgie infantilă de la Bălăcescu și așa mai departe. Dacă-mi aduc bine aminte, am urmat, la „Colțea”, și un stagiu de urologie, ba am intrat chiar, ca student, în consultații de policlinică. Organizarea școlii medicale din acea vreme era în așa fel alcătuită încît, ca extern și intern, puteai alege stagiile, iar eu nu m-am sfiit să le schimb, în primul rînd din dorința de a căpăta cunoștințe cit mai diverse, spre a-mi forma o cultură medicală întinsă și solidă, în al doilea rînd din nevoia de a mă fixa asupra unei anume chirurgii. Hotărîsem să fac chirurgie, dar nu știam de care. De aceea, vîsînd chirurgie generală, am adunat cunoștințe din specialitățile limitrofe, iar astăzi sînt convins că n-am greșit în alegerile acelea. După examenul de secundariat în chirurgie generală, la care am ieșit primul, am preferat clinica de la „Filantropia” a profesorului Amza Jianu, alături de care împlinisem ultimul stagiu de intern. Am rămas acolo cîțiva ani, ca medic secundar și asistent universitar.

— Cum era profesorul Amza Jianu?

— Un bun pedagog și un bun profesionist. Poate că l-am apucat cître sfîrșitul carierei, dar am deprins de la dînsul o oarecare cutezanță și respectul pentru rapiditatea gestului chirurgical. Făcea o chirurgie de anvergură, abordînd, după gîndirea generală a epocii, toate compartimentele. Astăzi mentalitatea este complet schimbată, în sensul că nimeni nu mai operează de toate, iar responsabilitatea chirurgului s-a extins dincolo de pereții sălii de operație, chirurgul răspunzînd de bolnav nu doar în timpul actului operator, ci pînă la plecarea din spital.

— Cînd a operat doctorul Dan Gavrilu pentru prima dată?

— La sfîrșitul anului al treilea de facultate. Prima mea operație a fost, firește, o apendicită. Ca să te scutec de o întrebare, voi spune că am pus mina pe bisturiu mult mai devreme decît o fac studenții de azi. Din păcate, în prezent, în condițiile unui învățămînt medical judicios gîndit, căruia în urmă cu cîțiva ani secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-a conferit sensuri adînci și orizonturi largi, indicîndu-i să se apropie de practică, deci de spital și policlinică, un absolvent al medicinei nu știe să opereze. Asta vrea să însemne că am făcut pași înainte, dar că n-am ajuns pînă la capăt. Sigur că astăzi, cînd numărul disciplinelor medicinei a crescut, iată, numai igiena a ajuns să aibă patru catedre, de la una singură care funcționa pe vremea studiilor mele, studenții mediciniști au mai puțin timp la dispoziție, fiind chemați să învețe de toate. Nu-i nimic rău în asta, dar cred că se răzbate prea tîrziu la specializare. Poate că n-ar strica să zăbovim asupra ideii de reconsiderare a externatului, așa cum era el organizat mai demult, cu sîta lui de concursuri și cu dreptul studenților de a-și alege anumite stagii, tocmai în vederea unei specializări timpurii. Trebuie să ținem seama, mai mult decît o facem la ora ac-

tuală, de atracția lor către o disciplină sau alta, acordîndu-le totodată mai multă responsabilitate. S-ar putea să greșesc, dar impresia mea e că studenții de astăzi au prea multe doici. Le dăm prea mult, le cerem prea puțin, îi încercăm rar și cu răspunderi puțin importante.

— Concret, ce credeți c-ar trebui întreprins?

— Cam ce-am spus pînă acum.

— Mai spuneți o dată.

— Reconsiderarea externatului, mărirea numărului de interni, deschiderea secundariatului pentru orice absolvent de facultate, înaintea îndeplinirii stagiului la țară. Pe bază de concurs, cu un număr de locuri anunțat dinainte, pe specialități, ceea ce n-ar afecta cifra cadrelor destinate mediului rural, intrînd în discuție, cum spuneam, un număr limitat de locuri, deci și de specialități. Sistemul actual, care presupune accesul la examen după minimum trei ani, frînează ascensiunea unor medici cu adevărat talentați și muncitori, lezează procesul de continuitate. Scurtează aripile, ca să zic așa. Necesitatea specializării precoce, despre care se vorbește tot mai mult în medicina de astăzi, solicită, după opinia mea, renunțarea la o anume rutină, în care sînt incluse și actualul sistem de secundariat.

— Am impresia că vă obsedează ideea specializării timpurii. Se formează chiar așa greu un chirurg bun, tovarășe profesor?

— Se formează, prin muncă și seriozitate, într-o viață de om. Uneori nici intervalul acesta nu ajută la nimic.

— În ce sens?

— Ecuația mentală a unui chirurg trebuie să fie tot timpul corectă și foarte rapidă. El trebuie să fie foarte organizat, îndemnat și perseverent, capabil să recunoască deschis că, oricît știe, mai are de învățat, mai ales în condițiile în care medicina contemporană înaintează cu pași uriași. În fiecare clipă, el are datoria să citească și să se perfecționeze, să cunoască exact ce fac alții și unde au ajuns, să compare. Or, e foarte greu de ajuns aici cînd absolvenții noștri ies din facultate numai cu noțiuni de patologie chirurgicală, de diagnostic și orientare terapeutică, fără să fi operat vreodată în șase ani! Se pornește astfel cu un decalaj pe care, oricît ne-am strădui mai tîrziu să-l recuperăm, nu-l putem suplini în întregime.

— Se vorbește destul de des în medicină despre existența unui hiatus valoric între generații. Există el cu adevărat?

— Nu știu. Poate că da, poate că nu, un lucru e însă cert. A fost o epocă de care, personal, nu-mi aduc aminte cu plăcere și asupra căreia nu insist, în care citeva din persoanele din conducerea Mi-

nisterului Sănătății s-au străduit și, în parte, au reușit să acrediteze ideea că medicina românească a început să se termine cu ele, deși, ca să fiu sincer pînă la capăt, și contribuția lor e de luat în seamă. În restabilirea adevărului, căci medicina românească a avut și are valori oricînd competitive pe plan mondial, cu aporturi însemnate la patrimoniul istoriei medicinei, un rol de seamă aparține secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cel dintîi bărbat al țării, dotat, între alte calități excepționale, cu un simț perfect al adevărului, a declanșat dificila operațiune de reevaluare a valorilor medicinei noastre actuale. Pe măsura tradiției și a unui climat de muncă exemplar, pus la dispoziție de partidul și statul nostru, medicina românească, în general, chirurgia, în special, se pot prezenta azi cu fruntea sus la orice confruntare, oriunde în lume. Deținem cîteva nume, mă gîndesc la profesorii noștri de azi cu care s-ar mindri orice școală medicală de pe glob.

— Tovarășe profesor, din cîte știu, n-ați avut o ascensiune ușoară. Ați ajuns ce-ați ajuns după mulți ani și după multe obstacole, prin muncă, prin voință, prin îndrîjire. Ați fost, dacă-mi aduc bine aminte, de trei ori asistent, după cum ați fost cîndva sfătuit, la o vreme la care numele dumneavoastră pătrunsese în marile tratate de chirurgie, să vă reprofilați într-o altă disciplină. Firește, toate acestea au trecut, dar aș vrea să vă întreb dacă n-ați simțit niciodată nevoia să renunțați?

— Niciodată. Mi-am făcut datoria mai departe, convins că într-o țară ca a noastră, a adevărului, dreptatea va triumfa. Ceea ce s-a și întîmplat. Necazurile le-am uitat și nu port ranchiună nimănui, căci nu mi-am permis să fac societatea vinovată de un caracter sau altul. Totdeauna am crezut și cred că e de datoria noastră să dăm mai mult decît să cerem. Restul au fost chestiuni personale.

— În două cuvinte, ce înseamnă Operația Gavrilu, inclusă în manualele de chirurgie de pretutindeni?

— Sînt, de fapt, două procedee de înlocuire a esofagului. Primul, cu un tub gastric, cel de al doilea, cu un tub gastric la care se adaugă pilorul și o parte din duoden. Cea dintîi intervenție chirurgicală de acest gen am efectuat-o în 1951, pe un copil, Ion Bică Văduva de prin părțile Olteniei. L-am revăzut anul trecut. A învățat sobăria, are un metru optzeci și doi copii. Cînd a intrat în cabinet, nu l-am recunoscut, apoi am stat de vorbă și mi-a spus cine e. L-am întrebat cu ce-i pot fi de folos, iar omul mi-a zis că a venit doar așa, să mă vadă, aflîndu-se la

București pentru o nuntă. Momentul acela a fost unul din cele mai emoționante din viața mea.

— Cît durează o asemenea operație?

— La început dura opt ore, căci refăceam esofagul compromis din două ședințe, fiecare de cîte patru ceasuri. Întîi confecționam tubul, apoi realizam legătura cu esofagul. Astăzi, cînd am ajuns la peste șase sute de asemenea intervenții, din cele peste cincisprezece mii de cazuri operate, totul se termină în două ceasuri și jumătate. Operația a fost preluată și de alții, în țări cu tradiții și rezultate în materie de chirurgie, iar la noi, la „Davila”, colaboratorii mei o execută curent. Indicele de mortalitate, aproape de patru la sută, a avut darul să-i sperie pe unii în urmă cu ani, dar cu vremea s-au convins și cei mai sceptici că e vorba despre un procedeu foarte prețios, aplicabil cu rezultate spectaculoase în cazuri disperate, în fața cărora chirurgia clasică ridică minile neputincioasă. Cred însă că, deși pusă la punct, tehnica operației mai poate fi îmbunătățită.

— Anume?

— Nu știu. Caut. Poate voi găsi, poate nu. De-acum nu mai e vorba atît de dexteritate, cît de tehnologie. Mi-ar fi mai ușor dacă aș avea instrumente de cusut cu agrafe de tantal. Dar n-am și nici nu știu cînd voi avea. Ce să mă aștept la tantal cînd nici pensele pe care le-am brevetat prin O.S.I.M. n-au fost încă făcute, în ciuda tuturor promisiunilor!

— Tovarășe profesor, în altă ordine de idei, deduc că ați călătorit mult, prin toată lumea. E exact?

— Poate că nu prin toată lumea, dar de umblat, am umblat ceva. Am fost invitat și, cînd am putut, m-am dus, prîvind invitațiile nu atît ca un semn de prețuire pentru activitatea mea, ci ca o dovadă concludentă de stimă și respect înaintată pe adresa medicinei românești, pe care vreau să cred că am slujit-o cu cinste și devotament, ca bun comunist și bun patriot. Călătoriile însă nu mi-au făcut niciodată cine știe ce plăcere. Nu e ușor, crede-mă, să vii de la San Francisco, din Statele Unite, unde am fost ca visiting professor, pînă la București cu aeroplanul, străbătînd unsprezece fuse orare și tot așteptînd să se facă ziua! Mai ales cînd nu mai ești chiar tînar.

— Ce înseamnă să fii visting professor?

— Să faci treaba profesorilor care te-au invitat. Unii cred că e o poveste frumoasă, cu cai verzi pe pereți, plimbări, cocteiluri, și așa mai departe. În realitate, lucrurile stau cu totul altfel. Ți se fixează un program care începe la șapte dimineața și se încheie seara tîrziu, după ce ai petrecut ore în șir în clinică. Gazdele, în frunte cu profesorul al cărui oaspete ești, iau loc în bănci, iar tu ești poftit la catedră, să-ți dai cu părerea. Firește, nimeni nu te urăște, dar nici nimeni nu te iubește, drept pentru care toți sînt dispuși să te incuie. Ți prezintă un caz, dar nu-ți pun la dispoziție toate analizele sau toate radiografiile, te întrebă ce crezi, iar tu zici că nu crezi nimic! Cum așa?! Se miră. Ceri restul de documente, ți le oferă cu mîrinimie, te lămurești și comentezi. Cad de acord cu tine și te flatează, da, profesorul Gavrilu sau cutare a sesizat perfect, dar ca să ajungi aici e nevoie să fii nu doar stăpin pe meserie, ci și pe situație. Să ai singe rece. Apoi, după atîta alergătură și atîta muncă, de pe urma căroră, ca să fii corect, nu se alege numai ei cu ceva, ci și tu, te întorci acasă, unde poți avea surpriza ca vreunul din colaboratori să te privească chiorș, ca și cum ai fi venit de la o nuntă. Personal, în America, am avut cu totul și cu totul două zile libere. Desigur, amîndouă du-minici.

— Tovarășe profesor, ce vă place cel mai mult în viață?

— Trei lucruri. Meseria, sportul și artele. Din păcate, pentru ultimele am din ce în ce mai puțin timp la dispoziție. Oricum, cred că sînt singurele lucruri la care mă pricep cu adevărat și pe care știu să le fac bine. O fi mult, o fi puțin, cine poate spune?

OVIDIU IOANIȚOIA ■

FLĂCĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (E. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); cultură, știință, învățămînt, sport (I. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU